

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a șaptea extinsă)

12 iunie 2014*

„Concurență — Abuz de poziție dominantă — Piața microprocesoarelor — Decizie prin care se constată o încălcare a articolului 82 CE și a articolului 54 din Acordul privind SEE — Reduceri de fidelitate — Restricții «propriu-zise» — Calificarea drept practică abuzivă — Analiza concurentului la fel de eficient — Competență internațională a Comisiei — Obligație de examinare în sarcina Comisiei — Limite — Dreptul la apărare — Principiul bunei administrări — Strategie de ansamblu — Amenzi — Încălcare unică și continuă — Orientările din 2006 privind calcularea cuantumului amenzilor”

În cauza T-286/09,

Intel Corp., cu sediul în Wilmington, Delaware (Statele Unite), reprezentată inițial de K. Bacon, barrister, de M. Hoskins și de N. Green, QC, de S. Singla, barrister, de I. Forrester, QC, de A. Parr și de R. Mackenzie, solicitors, și de D. Piccinin, barrister, și ulterior de I. Forrester, de A. Parr, de R. Mackenzie și de D. Piccinin,

reclamantă,

susținută de

Association for Competitive Technology, Inc., cu sediul în Washington, DC (Statele Unite), reprezentată de J.-F. Bellis, avocat,

intervenientă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de T. Christoforou, de V. Di Bucci, de N. Khan și de M. Kellerbauer, în calitate de agenți,

pârâtă,

susținută de

Union fédérale des consommateurs – Que choisir (UFC – Que choisir), cu sediul în Paris (Franța), reprezentată inițial de J. Franck și ulterior de E. Nasry, avocați,

intervenientă,

* Limba de procedură: engleza.

având ca obiect o cerere de anulare a Deciziei C(2009) 3726 final a Comisiei din 13 mai 2009 privind o procedură inițiată în temeiul articolului 82 [CE] și al articolului 54 din Acordul privind SEE (cazul COMP/C-3/37.990 – Intel) sau, în subsidiar, o cerere de anulare sau de reducere a cuantumului amenzii aplicate reclamantei,

TRIBUNALUL (Camera a șaptea extinsă),

compus din domnul A. Dittrich (raportor), președinte, doamna I. Wiszniewska-Białecka, domnii M. Prek și J. Schwarcz și doamna M. Kancheva, judecători,

grefier: domnul E. Coulon și doamna J. Weychert, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței desfășurate între 3 și 6 iulie 2012,

pronunță prezenta

Hotărâre¹

Situația de fapt

- 1 Reclamanta, Intel Corp., este o societate de drept american care asigură proiectarea, dezvoltarea, producția și comercializarea microprocesoarelor (denumite în continuare „UCP”), a „chipset-urilor” și a altor componente semiconductoare, precum și soluții pentru platforme în cadrul prelucrării datelor și al dispozitivelor de comunicare.
- 2 La sfârșitul anului 2008, Intel avea aproximativ 94 100 de angajați în toată lumea. În anul 2007, încasările nete ale Intel se ridicau la 38 334 de milioane de dolari americani (USD), iar beneficiul său net la 6 976 de milioane de USD. În anul 2008, încasările sale nete se ridicau la 37 586 de milioane de USD, iar beneficiul său net la 5 292 de milioane de USD.

I – Procedura administrativă

- 3 La 18 octombrie 2000, Advanced Micro Devices, Inc. (denumită în continuare „AMD”) a înaintat Comisiei Comunităților Europene o plângere oficială în temeiul articolului 3 din Regulamentul nr. 17 al Consiliului din 6 februarie 1962, Primul regulament de punere în aplicare a articolelor [81 CE] și [82 CE] (JO 1962, 13, p. 204, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 3), pe care a completat-o prezentând noi fapte și noi afirmații în cadrul unei plângeri suplimentare din 26 noiembrie 2003.
- 4 În luna mai a anului 2004, Comisia a lansat o serie de investigații privind elementele prezentate în plângerea suplimentară a AMD. În cadrul respectivei investigații, Comisia, în luna iulie a anului 2005, asistată de mai multe autorități naționale din domeniul concurenței, a desfășurat inspecții la fața locului în temeiul articolului 20 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele 81 [CE] și 82 [CE] (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167), la patru sedii Intel din Regatul Unit, Germania, Italia și Spania, precum și la sediul mai multor clienți Intel din Franța, Germania, Italia, Spania și Regatul Unit.

1 — Sunt redate numai punctele din prezenta hotărâre a căror publicare este considerată utilă de către Tribunal.

- 5 La 17 iulie 2006, AMD a depus o plângere la Bundeskartellamt (biroul federal anticartel), în care a afirmat că Intel avea printre altele înțelegeri comerciale care vizau excluderea concurenței cu Media-Saturn-Holding GmbH (denumită în continuare „MSH”), un detailist european de dispozitive microelectronice și primul detailist european de calculatoare de birou. Bundeskartellamt și Comisia au făcut schimb de informații pe această temă, în temeiul articolului 12 din Regulamentul nr. 1/2003.
- 6 La 23 august 2006, Comisia a avut o reuniune cu domnul D1, [*confidențial*]² de la Dell Inc., un client al Intel. Comisia nu a depus lista referitoare la temele acestei reuniuni (denumită în continuare „lista referitoare la teme”) la dosarul cauzei și nu a întocmit un proces-verbal. Un membru al echipei însărcinat cu dosarul în cadrul Comisiei a redactat o notă privind această reuniune, care a fost calificată drept internă de Comisie (denumită în continuare „nota internă”). La 19 decembrie 2008, Comisia a furnizat reclamantei o versiune neconfidențială a acestei note.
- 7 La 26 iulie 2007, Comisia a notificat reclamantei o comunicare privind obiecțiunile (denumită în continuare „comunicarea privind obiecțiunile din 2007”) referitoare la comportamentul său în privința a cinci principali producători de echipamente originale (Original Equipment Manufacturer, denumiți în continuare „OEM”), respectiv Dell, Hewlett-Packard Company (HP), Acer Inc., NEC Corp. și International Business Machines Corp. (IBM). Intel a răspuns la 7 ianuarie 2008, iar la 11 și la 12 martie 2008 a avut loc o audiere. Intel a avut acces la dosar în trei rânduri, în speță la 31 iulie 2007, la 23 iulie și la 19 decembrie 2008.
- 8 Comisia a întreprins o serie de măsuri de investigație referitoare la declarațiile AMD, inclusiv inspecții la fața locului la sediile mai multor detailiști de calculatoare și la sediul Intel, în februarie 2008. În plus, mai multe solicitări scrise de informații au fost adresate, în temeiul articolului 18 din Regulamentul nr. 1/2003, câtorva OEM importanți.
- 9 La 17 iulie 2008, Comisia a notificat reclamantei o comunicare suplimentară privind obiecțiunile referitoare la comportamentul său în privința MSH. Această comunicare privind obiecțiunile (denumită în continuare „comunicarea suplimentară privind obiecțiunile din 2008”) privea și comportamentul Intel în privința Lenovo Group Ltd (în continuare „Lenovo”) și cuprindea probe noi privind comportamentul Intel față de unii dintre OEM incluși în comunicarea privind obiecțiunile din 2007, probe care au parvenit Comisiei după comunicarea privind obiecțiunile din 26 iulie 2007.
- 10 Comisia a acordat mai întâi un termen de opt săptămâni pentru ca Intel să își prezinte răspunsul la comunicarea suplimentară privind obiecțiunile din 2008. La 15 septembrie 2008, acest termen a fost prelungit până la 17 octombrie 2008 de consilierul auditor.
- 11 Intel nu a răspuns la comunicarea suplimentară privind obiecțiunile din 2008 în termenul acordat. La 10 octombrie 2008, ea a depus, în schimb, o acțiune la Tribunal, înregistrată sub numărul T-457/08, solicitându-i, în primul rând, anularea a două decizii ale Comisiei referitoare la stabilirea termenului pentru a răspunde la comunicarea suplimentară privind obiecțiunile din 2008 și la refuzul Comisiei de a-și procura mai multe categorii de documente printre altele din surse precum dosarul litigiului privat dintre Intel și AMD din statul american Delaware și, în al doilea rând, la prelungirea termenului pentru depunerea răspunsului său la comunicarea suplimentară privind obiecțiunile din 2008 pentru a dispune de un termen de 30 de zile calculat de la data la care ar obține accesul la documentele pertinente.
- 12 În plus, Intel a formulat o cerere de măsuri provizorii, înregistrată sub numărul T-457/08 R, solicitând suspendarea procedurii Comisiei până la pronunțarea hotărârii referitoare la cererea sa introductivă pe fond, precum și suspendarea termenului stabilit pentru depunerea răspunsului său la comunicarea

2 — Date confidențiale oculte. Pentru a le prezerva anonimatul, numele persoanelor au fost înlocuite, în cazul celor care lucrează pentru Intel, Dell, HP, NEC, Lenovo, Acer sau MSH, cu litera inițială a numelui întreprinderii pentru care lucrează urmată de o cifră, iar în cazul celor care lucrează pentru AMD, cu litera majusculă „C” urmată de o cifră. Pe de altă parte, numele a trei profesori au fost înlocuite cu P1, P2 și P3.

suplimentară privind obiecțiunile din 2008 și, în subsidiar, acordarea unui termen de 30 de zile cu începere de la data hotărârii respective pentru a răspunde la comunicarea suplimentară privind obiecțiunile din 2008.

- 13 La 19 decembrie 2008, Comisia a transmis societății Intel o scrisoare prin care îi atrăgea atenția asupra unei serii de dovezi specifice pe care Comisia intenționa să le utilizeze în cazul unei decizii finale (denumită în continuare „scrisoarea factuală”). Intel nu a răspuns la această scrisoare în termenul stabilit pentru 23 ianuarie 2009.
- 14 La 27 ianuarie 2009, președintele Tribunalului a respins cererea de măsuri provizorii (Ordonanța președintelui Tribunalului din 27 ianuarie 2009, Intel/Comisia, T-457/08 R, nepublicată în Repertoriu). Ca urmare a acestei ordonanțe, Intel a propus, la 29 ianuarie 2009, să își prezinte răspunsul la comunicarea suplimentară privind obiecțiunile din 2008 și la scrisoarea factuală în termen de 30 de zile de la Ordonanța președintelui Tribunalului.
- 15 La 2 februarie 2009, Comisia a informat Intel printr-o scrisoare cu privire la faptul că serviciile sale au decis să nu îi acorde prelungirea termenului acordat pentru a răspunde la comunicarea suplimentară privind obiecțiunile din 2008 sau la scrisoarea factuală. Scrisoarea din 2 februarie 2009 indica de asemenea că serviciile Comisiei erau cu toate acestea dispuse să ia în considerare eventuala relevanță a unui memoriu tardiv în măsura în care Intel transmitea observațiile sale până la 5 februarie 2009. În sfârșit, Comisia a apreciat că nu era ținută să admită o cerere de audiere depusă peste termen și că serviciile sale considerau că buna desfășurare a procedurii administrative nu necesita organizarea unei audieri.
- 16 La 3 februarie 2009, Intel s-a desistat de acțiunea sa principală în Cauza T-457/08, iar cauza a fost radiată din registru prin ordonanța președintelui camerei a cincea a Tribunalului din 24 martie 2009.
- 17 La 5 februarie 2009, Intel a depus un memoriu cuprinzând observații referitoare la comunicarea suplimentară privind obiecțiunile din 2008, precum și la scrisoarea factuală, pe care le-a calificat drept „răspunsul la comunicarea suplimentară privind obiecțiunile [din 2008]” și drept „răspunsul [la scrisoarea factuală]”.
- 18 La 10 februarie 2009, Intel s-a adresat în scris consilierului auditor pentru a obține o audiere cu privire la comunicarea suplimentară privind obiecțiunile din 2008. Consilierul auditor a respins această cerere prin scrisoarea din 17 februarie 2009.
- 19 La 13 mai 2009, Comisia a adoptat Decizia C(2009) 3726 final privind o procedură de aplicare a articolului 82 [CE] și a articolului 54 din Acordul privind SEE (cazul COMP/C-3/37.990 – Intel) (denumită în continuare „decizia atacată”), un rezumat al acesteia fiind publicat în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* (JO C 227, p. 13).

II – Decizia atacată

- 20 Potrivit deciziei atacate, Intel a comis o încălcare unică și continuă a articolului 82 CE și a articolului 54 din Acordul privind Spațiul Economic European (SEE), între luna octombrie 2002 și luna decembrie 2007, prin punerea în aplicare a unei strategii care viza excluderea unui concurent, respectiv AMD, de pe piața UCP-urilor cu arhitectură x86 (denumite în continuare „UCP-uri x86”).

A – Piața în cauză

- 21 Produsele în discuție în decizia atacată sunt UCP-uri. Procesorul reprezintă o componentă-cheie a oricărui calculator, atât în ceea ce privește performanța globală, cât și costul sistemului. Adesea, acesta este denumit „creierul” calculatorului. Procesul de producție a UCP-ului presupune echipamente costisitoare de înaltă tehnologie.
- 22 UCP-urile utilizate pentru calculatoare pot fi clasificate în două categorii, UCP-uri cu arhitectură x86 și UCP-uri cu arhitectură non-x86. Arhitectura x86 este un standard proiectat de Intel pentru UCP-urile sale, care poate funcționa atât cu sistemul de operare Windows, cât și cu Linux. În principal, Windows este legat de setul de instrucțiuni x86. Înainte de anul 2000, existau mai mulți producători de UCP-uri x86, însă majoritatea acestora au ieșit de pe piață. În decizia atacată se arată că, din anul 2000, Intel și AMD sunt, în esență, singurele companii care încă mai produc UCP-uri x86.
- 23 În cadrul investigației sale, Comisia a ajuns la concluzia potrivit căreia piața relevantă a produselor nu era mai mare decât piața UCP-urilor x86. Decizia atacată nu se pronunță asupra problemei dacă există o piață unică a UCP-urilor x86 pentru toate calculatoarele sau dacă se impune să se facă distincția între trei piețe separate de UCP-uri x86, respectiv cea pentru calculatoare de birou, cea pentru laptopuri și cea pentru servere. Potrivit deciziei atacate, date fiind cotele de piață Intel pentru fiecare segment, concluziile referitoare la poziția dominantă nu difereau.
- 24 Piața geografică a fost definită ca fiind mondială.

B – Poziția dominantă

- 25 În decizia atacată, Comisia constată că, în perioada de 10 ani care a fost examinată (1997-2007), Intel a deținut în mod constant cote de piață foarte ridicate de peste sau de aproximativ 70 %. Mai mult decât atât, potrivit deciziei atacate, pe piața UCP-urilor x86 sunt prezente bariere semnificative de intrare și de extindere. Acestea rezultă din investițiile nerecuperabile în cercetare și dezvoltare, în proprietatea intelectuală și în instalațiile de producție necesare producerii UCP-urilor x86. În consecință, toți concurenții Intel, cu excepția AMD, ar fi ieșit de pe piață sau ar fi rămas cu o cotă nesemnificativă.
- 26 Pe baza cotelor de piață Intel și a barierelor de intrare și extindere pe piața în cauză, decizia atacată concluzionează că, cel puțin în perioada care face obiectul deciziei, respectiv octombrie 2002-decembrie 2007, Intel a deținut o poziție dominantă pe piață

C – Comportamentul abuziv și amenda

- 27 Decizia atacată descrie două tipuri de comportamente manifestate de Intel față de partenerii săi comerciali: reducerile condiționate și „restricțiile propriu-zise” (naked restrictions).
- 28 În primul rând, potrivit deciziei atacate, Intel a acordat reduceri celor patru OEM, în speță Dell, Lenovo, HP și NEC, cu condiția ca aceștia să achiziționeze de la ea totalitatea sau cvasitotalitatea UCP-urilor x86. De asemenea, Intel ar fi efectuat plăți către MSH, cu condiția ca acesta să vândă exclusiv calculatoare echipate cu UCP-uri x86 de la Intel.
- 29 Decizia atacată concluzionează că reducerile condiționate acordate de Intel constituie reduceri de fidelitate. În ceea ce privește plățile condiționate efectuate de Intel către MSH, decizia atacată constată că mecanismul economic al acestor plăți este echivalent cu cel al reducerilor condiționate acordate OEM.

- 30 În plus, decizia atacată cuprinde de asemenea o analiză economică a capacității reducerilor de a elimina un concurent care ar fi la fel de eficient ca Intel (as efficient competitor test, denumit în continuare „testul AEC”) fără a ocupa totuși o poziție dominantă. Concret, analiza stabilește prețul la care un concurent la fel de eficient ca Intel ar trebui să ofere UCP-urile pentru a despăgubi un OEM pentru pierderea oricărei reduceri acordate de Intel. O analiză de același tip a fost realizată pentru plățile efectuate de Intel către MSH.
- 31 Probele strânse de Comisie au condus la concluzia că reducerile și plățile condiționate ale Intel au determinat fidelitatea unor OEM cheie și a MSH. Aceste practici ar fi avut efecte suplimentare, în sensul că ar fi redus în mod semnificativ capacitatea concurenților de a rivaliza în ceea ce privește performanțele UCP-urilor lor de tip x86. În consecință, comportamentul anticoncurențial al societății Intel a determinat limitarea posibilității de alegere a consumatorilor și o motivație mai scăzută pentru inovații.
- 32 În al doilea rând, în ceea ce privește restricțiile propriu-zise, Comisia susține că Intel a efectuat plăți către trei OEM, respectiv HP, Acer și Lenovo, cu condiția ca aceștia să își amâne sau să își anuleze lansarea de produse echipate cu UCP bazate pe tehnologia AMD (denumite în continuare „UCP AMD”) și/sau să impună restricții în ceea ce privește distribuția acestor produse. Decizia atacată concluzionează că acest comportament al Intel a cauzat de asemenea un prejudiciu direct concurenței și nu ține de o concurență normală, întemeiată pe merite.
- 33 Comisia concluzionează în decizia atacată că comportamentul în litigiu al Intel față de fiecare dintre OEM sus-menționate și față de MSH constituie un abuz în sensul articolului 82 CE, ansamblul acestor abuzuri înscriindu-se cu toate acestea și în cadrul unei strategii de ansamblu care are ca obiectiv excluderea AMD, singurul concurent important al Intel, de pe piața de UCP-uri x86. Prin urmare, aceste abuzuri ar constitui o încălcare unică în sensul articolului 82 CE.
- 34 Aplicând Orientările privind calcularea amenzilor aplicate în temeiul articolului 23 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1/2003 (JO 2006, C 210, p. 2, Ediție specială, 08/vol. 4, p. 264, denumite în continuare „Orientările din 2006”), Comisia a aplicat reclamantei o amendă de 1,06 miliarde de euro (în ceea ce privește calculul amenzii, a se vedea punctele 1554-1558 de mai jos).

D – Dispozitivul

- 35 Dispozitivul deciziei atacate are următorul cuprins:

„Articolul 1

Intel [...] a comis o încălcare unică și continuă a articolului 82 [CE] și a articolului 54 din Acordul privind SEE, între octombrie 2002 și decembrie 2007, prin punerea în aplicare a unei strategii care are ca obiectiv excluderea concurenților de pe piața de UCP-uri x86 care a constat în elementele următoare:

- a) acordarea de reduceri în favoarea Dell între decembrie 2002 și decembrie 2005, al căror nivel era condiționat de achiziționarea de către Dell a totalității UCP-urilor x86 de la Intel;
- b) acordarea de reduceri în favoarea HP între noiembrie 2002 și mai 2005, al căror nivel era condiționat de achiziționarea de către HP a cel puțin 95 % dintre UCP-urile x86 destinate calculatoarelor sale de birou pentru întreprinderi de la Intel;
- c) acordarea de reduceri în favoarea NEC între octombrie 2002 și noiembrie 2005, al căror nivel era condiționat de achiziționarea de către NEC a cel puțin 80 % dintre UCP-urile x86 destinate PC-urilor sale client de la Intel;

- d) acordarea de reduceri în favoarea Lenovo între ianuarie 2007 și decembrie 2007, al căror nivel era condiționat de achiziționarea de către Lenovo a totalității UCP-urilor x86 destinate laptopurilor sale de la Intel;
- e) efectuarea de plăți către [MSH] între octombrie 2002 și decembrie 2007, cu condiția ca [MSH] să vândă exclusiv calculatoare echipate cu UCP-uri x86 de la Intel;
- f) efectuarea de plăți către HP între noiembrie 2002 și mai 2005, cu condiția ca: i) HP să îndrepte calculatoarele de birou HP echipate cu UCP-uri x86 de la AMD destinate întreprinderilor către întreprinderile mici și mijlocii și clienții din sectorul guvernamental, educativ și medical mai degrabă decât marile întreprinderi; ii) HP să interzică partenerilor săi de distribuție să stocheze calculatoarele de birou HP echipate cu UCP-uri x86 de la AMD destinate întreprinderilor astfel încât aceste calculatoare să fie disponibile pentru clienți doar comandându-le la HP (fie direct, fie prin intermediul unor parteneri de distribuție ai HP care îndeplinesc funcția de agenți comerciali) ; iii) HP să întârzie cu șase luni lansarea calculatorului său de birou echipat cu un UCP x86 de la AMD destinat întreprinderilor din regiune [Europa, Orientul Mijlociu și Africa];
- g) efectuarea de plăți către Acer între septembrie 2003 și ianuarie 2004, cu condiția ca Acer să întârzie lansarea unui laptop echipat cu un UCP x86 de la AMD;
- h) efectuarea de plăți către Lenovo între iunie 2006 și decembrie 2006, cu condiția ca Lenovo să întârzie și să anuleze în final lansarea laptopurilor sale echipate cu UCP-uri x86 de la AMD.

Articolul 2

Pentru încălcarea menționată la articolul 1, se aplică Intel o amendă în cuantum de 1 060 000 000 de euro [...]

Articolul 3

Intel [...] va pune imediat capăt încălcării menționate la articolul 1, în măsura în care aceasta este în curs desfășurare.

Intel [...] va evita repetarea acțiunilor sau comportamentelor vizate la articolul 1, precum și a oricărei acțiuni sau a oricărui comportament cu un obiectiv sau un efect identic sau echivalent.

[...]”

Procedura și concluziile părților

- 36 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 22 iulie 2009, reclamanta a introdus prezenta acțiune.
- 37 Prin act înregistrat la grefa Tribunalului la 14 octombrie 2009, AMD a solicitat să intervină în prezenta procedură în susținerea Comisiei. Totuși, la 16 noiembrie 2009, AMD a informat Tribunalul că își retrace cererea de intervenție în această cauză. În consecință, prin Ordonanța președintelui Camerei a opta a Tribunalului din 5 ianuarie 2010, AMD a fost radiată din cauză în calitate de persoană care solicită să intervină.
- 38 Prin act înregistrat la grefa Tribunalului la 30 octombrie 2009, Union fédérale des consommateurs – Que choisir (UFC – Que choisir) (Uniunea Federală a Consumatorilor – Cum să alegem, denumită în continuare „UFC”) a solicitat să intervină în prezenta procedură în susținerea Comisiei. Prin Ordonanța

din 7 iunie 2010, președintele Camerei a opta a Tribunalului a admis această intervenție. Prin scrisoarea înregistrată la grefa Tribunalului la 22 septembrie 2010, UFC a informat Tribunalul că renunța la depunerea unui memoriu în intervenție, urmând să prezinte observații orale în ședință.

- 39 Prin act înregistrat la grefa Tribunalului la 2 noiembrie 2009, Association for Competitive Technology (denumită în continuare „ACT”) a solicitat să intervină în prezenta procedură în susținerea Intel. Prin Ordonanța din 7 iunie 2010, președintele Camerei a opta a Tribunalului a admis această intervenție. ACT a depus memoriul în intervenție în termenul acordat, iar părțile principale și-au prezentat observațiile cu privire la acesta.
- 40 Întrucât compunerea camerelor Tribunalului a fost modificată, judecătorul raportor a fost repartizat la Camera a șaptea, căreia, în consecință, i-a fost atribuită prezenta cauză.
- 41 Prin Decizia din 18 ianuarie 2012, Tribunalul a trimis cauza Camerei a șaptea extinse, în aplicarea articolului 14 alineatul (1) și a articolului 51 alineatul (1) din Regulamentul său de procedură.
- 42 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul a decis deschiderea procedurii orale și, în cadrul măsurilor de organizare a procedurii prevăzute la articolul 64 din Regulamentul de procedură, a adresat în scris întrebări părților și a solicitat reclamantei și Comisiei să prezinte anumite înscrisuri. Reclamanta, Comisia și ACT au răspuns la întrebările scrise și au prezentat înscrisurile solicitate în termenul acordat.
- 43 Deși răspunsul UFC la o întrebare scrisă a Tribunalului a parvenit grefei Tribunalului după expirarea termenului stabilit, prin decizia din 1 iunie 2012, președintele Camerei a șaptea a decis ca acest răspuns să fie în orice caz depus la dosar.
- 44 Prin Ordonanța din 16 aprilie 2012, Tribunalul a pus în vedere Comisiei, conform articolului 65 litera (b), articolului 66 alineatul (1) și articolului 67 alineatul (3) al doilea paragraf din Regulamentul de procedură, să prezinte versiunea confidențială a notei interne privind reuniunea dintre agenți ai Comisiei și domnul D1, [*confidențial*] din cadrul Dell, care a avut loc la 23 august 2006. Comisia s-a conformat în termenul stabilit. Într-o primă fază, acest document nu a fost comunicat nici reclamantei, nici intervenientelor.
- 45 Intel și Comisia au solicitat ca unele elemente confidențiale conținute în înscrisurile lor și în anexele la acestea, inclusiv răspunsurile la întrebările scrise ale Tribunalului, să fie excluse de la comunicarea către intervenienți. Comunicarea către intervenienți a înscrisurilor și anexelor respective a fost limitată la versiunile neconfidențiale prezentate de reclamantă și de Comisie. Intervenientele nu au ridicat obiecții cu privire la acest aspect.
- 46 La 7 iunie 2012, reclamanta, Comisia și ACT au asistat la o reuniune informală privind tratamentul confidențial al anumitor date și organizarea ședinței în prezența a cinci membri ai Camerei a șaptea extinse.
- 47 Prin scrisoarea înregistrată la grefa Tribunalului la 2 iulie 2012, reclamanta a arătat că diversele OEM implicate, precum și MSH și AMD își exprimaseră acordul pentru divulgarea datelor care le privesc identificate anterior ca fiind confidențiale în cadrul părții din ședință care se va desfășura public, precum și în versiunea publică a viitoarei hotărâri, sub rezerva anumitor excepții.
- 48 Au fost ascultate pledoariile părților și răspunsurile lor la întrebările orale puse de Tribunal în ședință, parțial secretă, care s-a desfășurat între 3 și 6 iulie 2012.
- 49 Prin Ordonanța din 29 ianuarie 2013, procedura orală a fost redeschisă. În cadrul măsurilor de organizare a procedurii, întrucât Comisia, care la rândul său se consultase cu Dell, a fost ascultată și nu a ridicat obiecțiuni, Tribunalul a comunicat reclamantei și intervenienților versiunea integrală a

notei interne privind reuniunea cu domnul D1, [confidențial] din cadrul Dell, și i-a invitat să își prezinte observațiile cu privire la părțile din nota menționată care nu le fuseseră transmise anterior. Reclamanta și ACT au dat curs acestei cereri în termenul stabilit. UFC nu a prezentat observații în termenul stabilit. În aceste condiții, Tribunalul a invitat Comisia să își prezinte observațiile privind observațiile reclamantei. Comisia a dat curs acestei cereri în termenul stabilit. Tribunalul a invitat de asemenea reclamanta și Comisia să își prezinte observațiile privind observațiile ACT. Acestea au dat curs cererii în termenul stabilit. Procedura orală a fost apoi declarată terminată la 6 mai 2013.

50 Reclamanta, susținută de ACT, solicită Tribunalului:

- anularea în tot sau în parte a deciziei atacate;
- în subsidiar, anularea sau reducerea substanțială a cuantumului amenzii aplicate;
- obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

51 Comisia solicită Tribunalului:

- respingerea acțiunii;
- obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.
- obligarea ACT la plata cheltuielilor de judecată aferente intervenției.

52 UFC se raliază, în esență, concluziilor Comisiei și concluzionează în sensul obligării reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

I – *Cu privire la admisibilitatea anumitor anexe*

53 Comisia arată că anumite înscrisuri prezentate de reclamantă în anexa la cererea introductivă, care corespund unor mărturii făcute în fața tribunalului din Delaware la care a fost inițiată procedura americană (denumit în continuare „tribunalul din Delaware”, a se vedea punctul 11 de mai sus), sunt inadmisibile în temeiul articolului 43 alineatul (5) din Regulamentul de procedură, potrivit căruia, „[i]n cazul în care, datorită volumului unui înscris, nu se anexează actului de procedură decât un extras, se depune la grefă înscrisul complet sau o copie completă a acestuia”.

54 Comisia subliniază că reclamanta nici nu a furnizat, nici nu a înscris în registru anexele la depozițiile făcute în fața tribunalului din Delaware. Comisia subliniază în plus că, pentru o parte a acestor mărturii, reclamanta a furnizat doar extrase ale transcrierii în loc de transcrierea completă.

55 Se impune a respinge de la bun început argumentația Comisiei în măsura în care privește mărturiile a căror transcriere a fost depusă în integralitatea sa, dar fără anexe. Astfel, potrivit articolului 43 alineatul (5) din Regulamentul de procedură, este suficientă depunerea înscrisului complet la grefă. Acest articol nu impune ca toate celelalte înscrisuri la care face referire un înscris anexat la un act de procedură să fie de asemenea depuse la grefă. În cazul în care anumite părți din mărturiile pe care se sprijină reclamanta nu ar fi comprehensibile fără a avea acces la înscrisurile la care se referă martorii, aceasta nu ar privi decât valoarea probantă a părților din mărturiile respective. Cu toate acestea, o asemenea împrejurare nu poate pune în discuție admisibilitatea mărturiilor prezentate de reclamantă în anexă la cererea sa introductivă.

- 56 În ceea ce privește mărturiile pentru care reclamanta a depus doar extrase în anexa la memoriile sale, trebuie arătat ceea ce urmează.
- 57 Chiar dacă articolul 43 alineatul (5) din Regulamentul de procedură ar trebui interpretat în sensul că impune părților o obligație de a depune la grefă o versiune completă a oricărui înscris pe care îl depun în extras în anexă la un act de procedură, o încălcare a acestei obligații ar putea în orice caz să fie îndreptată.
- 58 În această privință, este necesar să se observe că, potrivit punctului 57 litera (d) din Instrucțiunile practice pentru părțile care compar în fața Tribunalului adoptate de Tribunal la 5 iulie 2007 (JO L 232, p. 7), cu modificările ulterioare, chiar neregularitatea constând în nedepunerea anexelor menționate în opis poate fi îndreptată. Depunerea doar în extras a unui înscris de către o parte în locul înscrisului complet constituie cu atât mai puternic cuvânt un viciu care poate fi îndreptat.
- 59 În speță, Tribunalul a solicitat reclamantei, în cadrul unei măsuri de organizare a procedurii, să prezinte versiunile integrale ale totalității mărturiilor pe care le depusese doar în extras și pentru care nu depusese la grefă o versiune completă. Reclamanta a dat curs acestei cereri în termenul acordat, iar Tribunalul a dat Comisiei ocazia de a-și prezenta în scris observațiile cu privire la aceste înscrisuri.
- 60 Prin urmare, este necesar să se respingă argumentul Comisiei potrivit căruia anumite înscrisuri depuse de reclamantă sunt inadmisibile în temeiul articolului 43 alineatul (5) din Regulamentul de procedură.

II – *Cu privire la concluziile în anularea deciziei atacate*

A – *Chestiuni orizontale privind aprecierile juridice efectuate de Comisie*

1. *Cu privire la sarcina probei și la standardul de probațiune necesar*

- 61 Reclamanta se referă la jurisprudența instanțelor Uniunii Europene și subliniază în special că cauzele de concurență de aceeași natură cu speța de față prezintă un caracter penal, ceea ce ar însemna că impun un standard de probațiune ridicat și că se aplică prezumția de nevinovăție.
- 62 Potrivit articolului 2 din Regulamentul nr. 1/2003, în orice procedură de aplicare a articolului 82 CE, sarcina probei unei încălcări a acestui articol revine părții sau autorității care invocă încălcarea, și anume, în speță, Comisiei. În plus, potrivit unei jurisprudențe consacrate, existența unei îndoieli a instanței trebuie interpretată în favoarea întreprinderii căreia îi este adresată decizia de constatare a unei încălcări. Prin urmare, instanța nu poate concluziona în sensul că Comisia a dovedit existența încălcării în cauză corespunzător cerințelor legale dacă în percepția sa există încă un dubiu cu privire la acest aspect, în special în cadrul unei acțiuni în anularea unei decizii de aplicare a unei amenzi (Hotărârea Tribunalului din 8 iulie 2004, JFE Engineering și alții/Comisia, T-67/00, T-68/00, T-71/00 și T-78/00, Rec., p. II-2501, denumită în continuare „Hotărârea JFE”, punctul 177, și Hotărârea din 12 iulie 2011, Hitachi și alții/Comisia, T-112/07, Rec., p. II-3871, punctul 58).
- 63 Astfel, în această din urmă situație, este necesar să se țină seama de principiul prezumției de nevinovăție, astfel cum rezultă în special din articolul 6 alineatul (2) din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO), semnată la Roma la 4 noiembrie 1950, și din articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. În considerarea naturii încălcărilor în cauză, precum și a naturii și a gradului de severitate ale sancțiunilor aferente acestora, principiul prezumției de nevinovăție se aplică în special procedurilor referitoare la încălcările normelor de concurență aplicabile întreprinderilor, care pot conduce la aplicarea unor amenzi sau a

unor penalități cu titlu cominatoriu (Hotărârile Curții din 8 iulie 1999, Hüls/Comisia, C-199/92 P, Rec., p. I-4287, punctele 149 și 150, și Montecatini/Comisia, C-235/92 P, Rec., p. I-4539, punctele 175 și 176; Hotărârea JFE, punctul 62 de mai sus, punctul 178).

- 64 Deși este necesară prezentarea de către Comisie a unor dovezi precise și concordante pentru a întemeia ferma convingere că încălcarea a fost săvârșită, este important de subliniat că fiecare dintre probele prezentate de Comisie nu trebuie în mod necesar să corespundă acestor criterii în legătură cu fiecare element al încălcării. Este suficient ca seria de indicii invocată de instituție, apreciată în mod global, să răspundă acestei cerințe, astfel cum reține jurisprudența privind punerea în aplicare a articolului 81 CE (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 15 octombrie 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij și alții/Comisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P și C-254/99 P, Rec., p. I-8375, punctele 513-523). Acest principiu se aplică de asemenea în cauze privind punerea în aplicare a articolului 82 CE (Hotărârea Tribunalului din 1 iulie 2010, AstraZeneca/Comisia, T-321/05, Rec., p. II-2805, în continuare „Hotărârea AstraZeneca”, punctul 477).
- 65 În ceea ce privește forța probantă a elementelor de probă reținute de Comisie, se impune a distinge între două situații.
- 66 Pe de o parte, în cazul în care Comisia constată o încălcare a normelor de concurență întemeindu-se pe presupunerea că faptele stabilite nu pot fi explicate în alt mod decât în funcție de existența unui comportament anticoncurențial, instanța Uniunii va trebui să anuleze decizia menționată atunci când întreprinderile în cauză invocă o argumentație care pune într-o lumină diferită faptele stabilite de Comisie și care permite astfel înlocuirea explicației reținute de Comisie în vederea stabilirii unei încălcări cu o altă explicație plauzibilă a faptelor. Astfel, nu se poate considera că, într-o asemenea situație, Comisia a făcut dovada existenței unei încălcări a dreptului concurenței (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 28 martie 1984, Compagnie royale asturienne des mines și Rheinzink/Comisia, 29/83 și 30/83, Rec., p. 1679, punctul 16, precum și Hotărârea Curții din 31 martie 1993, Ahlström Osakeyhtiö și alții/Comisia, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 și C-125/85-C-129/85, Rec., p. I-1307, punctele 126 și 127).
- 67 Pe de altă parte, atunci când Comisia se întemeiază pe elemente de probă care sunt, în principiu, suficiente pentru a demonstra existența încălcării, nu este suficient ca întreprinderea în cauză să menționeze posibilitatea existenței unei împrejurări care ar putea afecta valoarea probantă a respectivelor elemente de probă pentru ca să revină Comisiei sarcina de a dovedi că această împrejurare nu a putut afecta valoarea probantă a elementelor de probă. Dimpotrivă, cu excepția cazurilor în care o astfel de probă nu ar putea fi prezentată de întreprinderea în cauză ca urmare chiar a comportamentului Comisiei, revine întreprinderii în cauză sarcina de a dovedi corespunzător cerințelor legale, pe de o parte, existența împrejurării pe care o invocă și, pe de altă parte, faptul că această împrejurare pune în discuție valoarea probantă a elementelor de probă pe care se întemeiază Comisia (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 15 decembrie 2010, E.ON Energie/Comisia, T-141/08, Rep., p. II-5761, punctul 56 și jurisprudența citată).
- 68 În lumina considerațiilor care precedă este necesar să se examineze dacă Comisia a dovedit corespunzător cerințelor legale împrejurările reținute în decizia atacată având în vedere motivele invocate de reclamantă.

2. Cu privire la calificarea juridică a reducerilor și a plăților acordate în contraprestația unei aprovizionări exclusive

- 69 În considerentul (924) al deciziei atacate, Comisia a constatat că quantumul reducerilor acordate Dell, HP, NEC și Lenovo era *de facto* legat de condiția ca aceste întreprinderi să se aprovizioneze de la Intel pentru totalitatea sau cvasitotalitatea nevoilor lor de UCP-uri x86, cel puțin într-un segment

determinat, și că, în consecință, libertatea de alegere a acestor întreprinderi era restrânsă. În ceea ce privește plățile acordate MSH, Comisia a constatat, în același considerent, că aceste plăți erau supuse condiției ca MSH să vândă doar calculatoare dotate cu UCP-uri x86 de la Intel și că au limitat deci libertatea de alegere a MSH. Comisia a relevat în considerentul (925) al deciziei atacate că, în lipsa unei justificări obiective, aceste constatări erau suficiente pentru a demonstra o încălcare a articolului 82 CE.

70 Reclamanta contestă calificarea juridică a plăților acordate astfel cum este făcută de Comisie. În esență, ea arată că Comisia era ținută să procedeze la o apreciere a contextului factual global pentru a determina dacă reducerile și plățile incriminate erau susceptibile să restrângă concurența. Înainte de a concluziona că o acordare de reduceri este contrară articolului 82 CE, Comisia trebuia demonstreze că aceste reduceri au realmente capacitatea de a elimina concurenții de pe piață, în detrimentul consumatorilor. Atunci când comportamentul ține de trecut, Comisia trebuia să dovedească că acordurile incriminate au condus realmente la eliminarea concurenților.

71 Comisia arată că reducerile în cauză constituiau „reduceri de fidelitate în sensul jurisprudenței Hoffmann-La Roche” astfel cum rezultă aceasta din Hotărârea Curții din 13 februarie 1979, Hoffmann-La Roche/Comisia (85/76, Rec., p. 461, denumită în continuare „Hotărârea Hoffmann-La Roche”). Apreciază că, pentru acest tip de practică, nu este necesar stabilirea de la caz la caz a efectelor de excludere reale sau potențiale.

a) Cu privire la reducerile acordate OEM în contraprestația unei aprovizionări exclusive sau cvasiexclusive

1) Cu privire la calificarea juridică

72 Potrivit unei jurisprudențe constante, pentru o întreprindere aflată în poziție dominantă pe o piață, faptul de a lega cumpărătorii – chiar dacă la cererea acestora – printr-o obligație sau printr-o promisiune de a se aproviziona pentru totalitatea sau pentru o parte considerabilă a necesităților lor exclusiv de la întreprinderea menționată constituie o folosire abuzivă a unei poziții dominante în sensul articolului 82 CE, indiferent dacă obligația în cauză este stipulată ca atare sau dacă este asumată în schimbul acordării unor reduceri (Hotărârea Hoffmann-La Roche, punctul 71 de mai sus, punctul 89, și Hotărârea Tribunalului din 9 septembrie 2010, Tomra Systems și alții/Comisia, T-155/06, Rep., p. II-4361, denumită în continuare „Hotărârea Tribunalului Tomra”, punctul 208).

73 Situația este identică în cazul în care întreprinderea respectivă, fără a lega cumpărătorii printr-o obligație formală, aplică, fie în temeiul unor acorduri încheiate cu acești cumpărători, fie în mod unilateral, un sistem de reduceri de fidelitate, și anume reduceri condiționate de aprovizionarea clientului, pentru totalitatea sau pentru o parte importantă a necesităților sale – oricare ar fi, pe de altă parte, cantitatea, considerabilă sau minimă, a achizițiilor sale – de la întreprinderea aflată în poziție dominantă (Hotărârea Hoffmann-La Roche, punctul 71 de mai sus, punctul 89, și Hotărârea Curții din 19 aprilie 2012, Tomra Systems și alții/Comisia, C-549/10 P, denumită în continuare „Hotărârea Curții Tomra”, punctul 70).

74 Mai specific, în ceea ce privește calificarea drept abuzivă a acordării de reduceri de către o întreprindere în poziție dominantă, este necesar să se distingă între trei categorii de reduceri (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 9 noiembrie 1983, Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin/Comisia, 322/81, Rec., p. 3461, denumită în continuare „Hotărârea Michelin I”, punctele 71-73, și Hotărârea din 15 martie 2007, British Airways/Comisia, C-95/04 P, Rep., p. I-2331, denumită în continuare „Hotărârea Curții British Airways”, punctele 62, 63, 65, 67 și 68).

- 75 În primul rând, sistemele de reduceri cantitative (denumite în continuare „reduceri de cantitate”), legate exclusiv de volumul achizițiilor efectuate de la o întreprindere în poziție dominantă, sunt în general considerate a nu avea un efect de excludere interzis de articolul 82 CE. Dacă creșterea cantității furnizate se traduce printr-un cost inferior pentru furnizor, acesta are astfel dreptul să acorde clientului său beneficiul acestei reduceri printr-un tarif mai favorabil. Reducerile cantitative sunt, așadar, prezumate a reflecta câștiguri de eficiență și economii de scară realizate de întreprinderea în poziție dominantă (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 30 septembrie 2003, Michelin/Comisia, T-203/01, Rec., p. II-4071, denumită în continuare „Hotărârea Michelin II”, punctul 58 și jurisprudența citată).
- 76 În al doilea rând, există reduceri a căror acordare este legată de condiția ca clientul să se aprovizioneze pentru totalitatea sau pentru o parte importantă a nevoilor sale de la întreprinderea în poziție dominantă. Acest tip de reduceri, la care Comisia se referă prin expresia „reduceri de fidelitate în sensul jurisprudenței Hoffmann-La Roche”, va fi denumită în continuare „reduceri de exclusivitate”. Este necesar să se sublinieze că această expresie va fi de asemenea utilizată pentru reduceri care nu sunt legate de o condiție de aprovizionare la nivelul de 100 %, ci de condiția ca clientul să se aprovizioneze pentru o parte importantă a nevoilor sale de la întreprinderea în poziție dominantă.
- 77 Asemenea reduceri de exclusivitate, aplicate de o întreprindere în poziție dominantă, sunt incompatibile cu obiectivul unei concurențe nedenate pe piața comună deoarece nu se întemeiază – în afară de cazul în care există împrejurări excepționale – pe o prestație economică ce justifică acest avantaj financiar, ci urmăresc să priveze cumpărătorul de posibilitatea de a-și alege sursele de aprovizionare sau să îi restrângă această posibilitate și să blocheze accesul pe piață al altor producători (a se vedea în acest sens Hotărârea Hoffmann-La Roche, punctul 71 de mai sus, punctul 90, și Hotărârea Tribunalului Tomra, punctul 72 de mai sus, punctul 209). Astfel, asemenea reduceri urmăresc să împiedice, prin intermediul acordării unor avantaje financiare, aprovizionarea clienților de la producători concurenți (Hotărârea Hoffmann-La Roche, punctul 71 de mai sus, punctul 90, și Hotărârea Tribunalului Tomra, punctul 72 de mai sus, punctul 210).
- 78 În al treilea rând, există alte sisteme de reduceri în care acordarea unui stimulent financiar nu este direct legată de o condiție a unei aprovizionări exclusive sau cvasiexclusive de la întreprinderea în poziție dominantă, dar în care mecanismul de acordare a reducerii poate de asemenea să prezinte un efect de fidelizare (denumite în continuare „reduceri care se încadrează în a treia categorie”). Această categorie de reduceri include în special sistemele de reduceri care depind de realizarea obiectivelor de vânzări individuale care nu constituie reduceri de exclusivitate, întrucât nu presupun niciun angajament de exclusivitate sau de acoperire a unei anumite cotații din nevoile lor de la întreprinderea în poziție dominantă. Pentru a examina dacă aplicarea un asemenea reduceri constituie un abuz de poziție dominantă, este necesar să se aprecieze toate împrejurările, în special criteriile și modalitățile de acordare a reducerilor, și să se analizeze dacă aceste reduceri urmăresc, printr-un avantaj care nu se bazează pe nicio prestație economică care să le justifice, să priveze cumpărătorul de posibilitatea de a-și alege sursele de aprovizionare sau să restrângă această posibilitate, să blocheze accesul pe piață al concurenților sau să întărească poziția dominantă printr-o concurență denaturată (a se vedea în acest sens Hotărârea Michelin I, punctul 74 de mai sus, punctul 73, Hotărârea Curții British Airways, punctul 74 de mai sus, punctele 65 și 67, și Hotărârea Tomra, punctul 73 de mai sus, punctul 71).
- 79 Reducerile acordate Dell, HP, NEC și Lenovo despre care a făcut vorbire Comisia, în special la articolul 1 literele (a)-(d) din decizia atacată, sunt reduceri care intră în a doua categorie, și anume reduceri de exclusivitate. Astfel, potrivit constatărilor Comisiei care apar în decizia atacată, ar fi vorba despre reduceri care erau legate de condiția ca clientul să se aprovizioneze de la Intel, cel puțin într-un segment determinat, fie pentru totalitatea nevoilor sale de UCP-uri x86, în ceea ce privea Dell și Lenovo, fie pentru o parte importantă a nevoilor sale, în speță 95 % pentru HP și 80 % pentru NEC.

- 80 Trebuie arătat că, contrar celor pretinse de reclamantă, calificarea drept abuzivă a unei reduceri de exclusivitate nu depinde o analiză a împrejurărilor din speță care vizează stabilirea unui efect potențial de excludere.
- 81 Astfel, rezultă din Hotărârea Hoffmann-La Roche, punctul 71 de mai sus (punctele 89 și 90), că acest tip de reducere constituie un abuz de poziție dominantă dacă nu există justificări obiective la acordarea sa. Curtea nu a impus demonstrarea unei capacități de a restrânge concurența în funcție de împrejurările din speță.
- 82 În plus, rezultă din Hotărârea Michelin I, punctul 74 de mai sus, și din Hotărârea Curții British Airways, punctul 74 de mai sus, că este necesar să se aprecieze ansamblul împrejurărilor din speță doar în cazul reducerilor care se încadrează în a treia categorie. Astfel, la punctul 71 din Hotărârea Michelin I, punctul 74 de mai sus, Curtea a amintit jurisprudența potrivit căreia o reducere care urmărește să împiedice, prin intermediul acordării unor avantaje financiare, aprovizionarea clienților de la producători concurenți constituie un abuz în sensul articolului 82 CE. În continuare, Curtea a constatat, la punctul 72 din această hotărâre, că sistemul de reducere în discuție în cauza respectivă nu constituia nici o simplă reducere de cantitate, nici un sistem care să conțină un angajament de exclusivitate sau de acoperire a unei anumite cote din nevoile întreprinderii în poziție dominantă. Curtea a relevat în sfârșit, la punctul 73 din aceeași hotărâre, că era „deci” necesar să se aprecieze ansamblul împrejurărilor și în special criteriile și modalitățile de acordare a reducerii.
- 83 În Hotărârea Curții British Airways, punctul 74 de mai sus, aceasta din urmă, într-o primă fază, a amintit, la punctul 62, jurisprudența rezultată din Hotărârea Hoffmann-La Roche, punctul 71 de mai sus, și, într-o a doua fază, a relevat diferența dintre faptele aflate la baza acestei din urmă hotărâri și faptele aflate la originea Hotărârii Michelin I, punctul 74 de mai sus, subliniind, la punctul 65, că hotărârea respectivă privea reduceri care nu presupuneau, din partea clienților întreprinderii în poziție dominantă, niciun angajament de exclusivitate sau de acoperire a unei anumite cote din nevoile lor de la întreprinderea respectivă. În continuare, ea a relevat, la punctul 67, că rezulta din jurisprudență că trebuia apreciat ansamblul împrejurărilor pentru a determina dacă o întreprindere în poziție dominantă abuzase de această poziție prin aplicarea unui sistem de reduceri „precum cel descris la punctul 65 din prezenta hotărâre”. În sfârșit, la punctul 68, Curtea a relevat că necesitatea de a verifica dacă reducerile puteau produce un efect de excludere privea un sistem de reduceri sau prime „care nu [constituiau] nici rabaturi sau prime de cantitate, nici rabaturi sau prime de fidelitate în sensul Hotărârii Hoffmann-La Roche/Comisia”.
- 84 În consecință, potrivit jurisprudenței, doar în cazul reducerilor care se încadrează în a treia categorie este necesar să se aprecieze ansamblul împrejurărilor, iar nu în cazul reducerilor de exclusivitate care se încadrează în a doua categorie.
- 85 Această abordare se justifică prin faptul că reducerile de exclusivitate acordate de o întreprindere în poziție dominantă au, prin chiar natura lor, capacitatea de a restrânge concurența.
- 86 Astfel, capacitatea de a lega clienții de întreprinderea în poziție dominantă este inerentă reducerilor de exclusivitate. Faptul că o întreprindere în poziție dominantă acordă o reducere în contraprestație la o aprovizionare exclusivă sau la o aprovizionare care privește o parte importantă a nevoilor clientului implică acordarea de către întreprinderea în poziție dominantă a unui avantaj financiar prin care se urmărește să se împiedice aprovizionarea clienților de la producătorii concurenți. Nu este deci necesar să se examineze împrejurările din speță pentru a determina dacă aceste reduceri urmăresc să împiedice clienții să se aprovizioneze de la concurenți.
- 87 Este în plus necesar să se sublinieze că reducerile de exclusivitate acordate de o întreprindere în poziție dominantă dispun prin chiar natura lor de capacitatea de a elimina concurenți. Astfel, un avantaj financiar acordat în vederea stimulării unui client să se aprovizioneze pentru totalitatea sau pentru o

parte importantă a nevoilor sale de la întreprinderea în poziție dominantă implică un stimulent pentru ca acel client să nu se aprovizioneze, în privința părții din cererea sa care este vizată de condiția de exclusivitate, de la concurenți ai întreprinderii în poziție dominantă.

- 88 În acest cadru, este necesar să se arate că un efect de excludere nu se produce doar atunci când accesul pe piață este făcut imposibil pentru concurenți, ci și atunci când acest acces este făcut mai dificil (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții Michelin I, punctul 74 de mai sus, punctul 85; Hotărârea din 17 februarie 2011, TeliaSonera Sverige, C-52/09, Rec., p. I-527, denumită în continuare „Hotărârea TeliaSonera”, punctul 63, și Hotărârea Michelin II, punctul 75 de mai sus, punctul 244). Un stimulent financiar acordat de o întreprindere în poziție dominantă pentru a stimula un client să nu se aprovizioneze, pentru partea din cerere care este vizată de condiția de exclusivitate, de la concurenții săi este prin însăși natura sa capabil să facă mai dificil accesul pe piață pentru acești concurenți.
- 89 Deși condițiile de exclusivitate pot, în principiu, să prezinte efecte benefice pentru concurență, astfel încât în situația normală a unei piețe concurențiale se impune să se aprecieze efectele lor pe piață în contextul lor specific (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 28 februarie 1991, Delimitis, C-234/89, Rec., p. I-935, punctele 14-27), aceste considerații nu pot fi primite în cazul unei piețe pe care, tocmai din cauza poziției dominante deținute de unul dintre operatori, concurența este deja restrânsă (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 6 aprilie 1995, BPB Industries și British Gypsum/Comisia, C-310/93 P, Rec., p. I-865, denumită în continuare „Hotărârea Curții BPB Industries și British Gypsum”, punctul 11, și Concluziile avocatului general Léger prezentate în cauza respectivă, Rec., p. I-867, punctele 42-45).
- 90 Această soluție se justifică prin răspunderea specială care revine întreprinderii în poziție dominantă de a nu aduce atingere unei concurențe efective și nedeterminate pe piața comună și prin faptul că, atunci când un operator dispune de o poziție puternică pe piață, condiții de furnizare exclusivă privind o porție importantă din achizițiile unui client constituie un obstacol inacceptabil în calea accesului pe piață (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 1 aprilie 1993, BPB Industries și British Gypsum/Comisia, T-65/89, Rec., p. II-389, denumită în continuare „Hotărârea Tribunalului BPB Industries și British Gypsum”, punctele 65-68). Astfel, într-un asemenea caz, exclusivitatea de aprovizionare are ca efect aducerea unei atingeri suplimentare structurii concurențiale a pieței. Astfel, noțiunea de folosire în mod abuziv echivalează în principiu cu orice angajament de aprovizionare exclusivă în beneficiul unei întreprinderi în poziție dominantă (a se vedea în acest sens Hotărârea Hoffmann-La Roche, punctul 71 de mai sus, punctele 120, 121 și 123, Hotărârea Curții BPB Industries și British Gypsum, punctul 89 de mai sus, punctul 11, și Concluziile avocatului general Léger prezentate în cauza respectivă, punctul 89 de mai sus, punctele 46 și 47).
- 91 Pe de altă parte, este de asemenea necesar să se sublinieze că este inerent unei poziții dominante puternice, precum cea ocupată de reclamantă, ca, pentru o bună parte a cererii, să nu existe un substitut adecvat produsului furnizat de întreprinderea care deține poziția dominantă. Așadar, furnizorul în poziție dominantă este, într-o mare măsură, un partener comercial obligatoriu (a se vedea în acest sens Hotărârea Hoffmann-La Roche, punctul 71 de mai sus, punctul 41, Hotărârea Curții British Airways, punctul 74 de mai sus, punctul 75, și Hotărârea Tribunalului Tomra, punctul 72 de mai sus, punctul 269). În speță, reclamanta nu contestă constatările făcute în decizia atacată potrivit cărora poziția sa pe piață în perioada în care a avut loc încălcarea reținută în prezenta cauză era cea a unui partener comercial obligatoriu.
- 92 Rezultă din poziția de partener comercial obligatoriu că clienții se vor aproviziona oricum pentru o parte din nevoile lor de la întreprinderea în poziție dominantă (denumită în continuare „partea nedisputabilă”). Concurentul unei întreprinderi în poziție dominantă nu este deci în măsură să intre în concurență pentru aprovizionarea totală a unui client, ci doar pentru cota din cerere care excedează părții nedisputabile (denumită în continuare „partea disputabilă”). Partea disputabilă este astfel partea din nevoile unui client care poate, în mod realist, să fie transferată unui concurent al întreprinderii în poziție dominantă într-o perioadă de referință, astfel cum arată Comisia în

considerentul (1009) al deciziei atacate. Acordarea de reduceri de exclusivitate de către o întreprindere în poziție dominantă face mai dificilă pentru un concurent furnizarea propriilor produse clienților acesteia. Astfel, dacă un client al întreprinderii în poziție dominantă se aprovizionează de la un concurent nerespectând condiția de exclusivitate sau de cvasiexclusivitate, riscă să piardă nu doar reducerile pentru unitățile pe care le-a transferat acestui concurent, ci și totalitatea reducerilor de exclusivitate.

- 93 Pentru ca oferta concurentului unei întreprinderi în poziție dominantă să fie atractivă, nu este suficient deci ca acesta să ofere condiții atractive pentru unitățile pe care le poate furniza el însuși clientului, ci trebuie de asemenea să ofere acestui client o compensație pentru pierderea reducerii de exclusivitate. Pentru a prezenta o ofertă atractivă, concurentul trebuie așadar să repartizeze reducerea pe care întreprinderea în poziție dominantă o acordă pentru totalitatea sau cvasitotalitatea nevoilor clientului, inclusiv partea nedisputabilă, doar asupra părții disputabile. Astfel, acordarea unei reduceri de exclusivitate de către un partener comercial obligatoriu face structural mai dificilă posibilitatea unui concurent de a prezenta o ofertă la un preț atractiv și deci de a avea acces la piață. Acordarea de reduceri de exclusivitate permite întreprinderii în poziție dominantă să își utilizeze puterea economică pe partea nedisputabilă a cererii clientului asemenea unui levier pentru a-și asigura deopotrivă partea disputabilă, făcând astfel accesul pe piață mai dificil pentru un concurent.
- 94 În sfârșit, se impune a observa că este permis întreprinderii dominante să justifice folosirea unui sistem de reduceri de exclusivitate, în special demonstrând că comportamentul său este necesar obiectiv sau că efectul de excludere potențial pe care îl generează poate fi contrabalansat sau chiar depășit de avantaje în termeni de eficacitate care profită deopotrivă consumatorilor (a se vedea în acest sens Hotărârea Hoffmann-La Roche, punctul 71 de mai sus, punctul 90, Hotărârea Curții British Airways, punctul 74 de mai sus, punctele 85 și 86, și Hotărârea Curții din 27 martie 2012, Post Danmark, C-209/10, denumită în continuare „Hotărârea Post Danmark”, punctele 40 și 41 și jurisprudența citată). Or, în cazul în speță, reclamanta nu invocă niciun argument în această privință.

2) Cu privire la argumentele reclamantei

2.1) Cu privire la argumentele potrivit cărora Comisia este ținută să efectueze o analiză a împrejurărilor din speță pentru a stabili cel puțin un efect potențial de excludere

- 95 Reclamanta arată că Comisia este ținută să efectueze o analiză a împrejurărilor din speță pentru a stabili cel puțin un efect potențial de excludere.
- 96 În primul rând, reclamanta se sprijină pe punctul 73 din Hotărârea Michelin I, punctul 74 de mai sus, și pe punctul 67 din Hotărârea Curții British Airways, punctul 74 de mai sus. Punctele menționate privesc cu toate acestea reduceri care se încadrează în a treia categorie și nu sunt deci pertinente în ceea ce privește reducerile de exclusivitate.
- 97 În această privință, este necesar să se înlăture argumentul reclamantei, ridicat în ședință, potrivit căruia Curtea ar fi abandonat distincția dintre reducerile de exclusivitate și reducerile care se încadrează în a treia categorie în Hotărârea Curții Tomra, punctul 73 de mai sus. Desigur, la punctul 70 din hotărârea respectivă, Curtea, într-o primă fază, a amintit formula citată la punctul 73 de mai sus, potrivit căreia aplicarea unui regim de reduceri de fidelitate de către o întreprindere în poziție dominantă constituie un abuz, apoi a adăugat, la punctul 71, că, „[î]n această privință, [trebuiau] să se aprecieze toate împrejurările [...]”. Totuși, după cum a relevat Comisia în mod întemeiat, decurge din contextul hotărârii că, procedând astfel, Curtea nu a extins domeniul de aplicare al analizei împrejurărilor din speță la reducerilor de exclusivitate. Astfel, considerațiile care figurează la punctele 70 și 71 din hotărârea respectivă și în care Curtea a amintit jurisprudența se află în cadrul examinării celui de al treilea motiv, care nu privea un sistem de reduceri de exclusivitate, ci un sistem de reduceri care se

încadrează în a treia categorie, și anume un sistem de reduceri retroactive individualizate (Hotărârea Curții Tomra, punctul 73 de mai sus, punctele 73, 74, 77 și 78, și Concluziile avocatului general Mazák prezentate în cauza respectivă, punctul 27).

- 98 În al doilea rând, reclamanta invocă Hotărârea Curții din 14 octombrie 2010, Deutsche Telekom/Comisia, C-280/08 P (Rec., p. I-9555, denumită în continuare „Hotărârea Curții Deutsche Telekom”, punctul 175), Hotărârea TeliaSonera, punctul 88 de mai sus (punctul 28), și Hotărârea Post Danmark, punctul 94 de mai sus (punctul 26). În aceste hotărâri, Curtea a decis că, „pentru a determina dacă întreprinderea care deține o poziție dominantă [exploatase] în mod abuziv această poziție prin aplicarea practicilor sale tarifare, [trebuiau să] fie apreciate toate împrejurările [...]”.
- 99 Totuși, domeniul de aplicare al acestei jurisprudențe este limitat la practici tarifare și nu afectează calificarea juridică a reducerilor de exclusivitate. Astfel, Hotărârea Curții Deutsche Telekom, punctul 98 de mai sus și Hotărârea TeliaSonera, punctul 88 de mai sus, priveau practici referitoare la micșorarea marjei, iar Hotărârea Post Danmark, punctul 94 de mai sus, privea practici referitoare la prețuri reduse, astfel încât aceste trei cauze aveau ca obiectul practici tarifare. Or, prezenta cauză nu privește o practică tarifară. În ceea ce privește reducerile acordate diferitelor OEM-uri, reproșul făcut reclamantei în decizia atacată nu se întemeiază pe cuantumul exact al reducerilor și deci pe prețurile aplicate de reclamantă, ci pe faptul că acordarea lor era supusă condiției aprovizionării exclusive sau cvasi exclusive. Un tratament diferit al reducerilor de exclusivitate și al practicilor tarifare se justifică prin faptul că, spre deosebire de un stimulent pentru o aprovizionare exclusivă, nivelul unui preț nu poate fi considerat ilicit în sine.
- 100 În această privință, se impune de asemenea respingerea argumentului reclamantei, ridicat în ședință, potrivit căruia Hotărârea Post Danmark, punctul 94 de mai sus, se referă la reduceri de fidelitate comparabile cu cele din cazul în speță. Astfel, în cauza respectivă, procedura în fața Curții privea practica Post Danmark în privința foștilor clienți ai concurentului său principal constând în tarife diferite de cele aplicate clientelei sale existentă, fără ca Post Danmark să fi putut justifica aceste diferențe considerabile în ceea ce privește condițiile sale tarifare și de reduceri prin rațiuni legate de costuri, practica respectivă fiind calificată de autoritatea daneză de concurență drept „discriminare principală prin prețuri” (Hotărârea Post Danmark, punctul 94 de mai sus, punctul 8). Or, această prezentare a practicilor anticoncurențiale nu conține nicio referire la un sistem de reduceri de exclusivitate. Dimpotrivă, procedura care a determinat trimiterea preliminară privea doar existența unui abuz ca urmare a unor prețuri reduse și selective (Hotărârea Post Danmark, punctul 94 de mai sus, punctele 15-17). Astfel, în răspunsul la întrebarea preliminară care i-a fost adresată, Curtea a răspuns doar la întrebarea referitoare la condițiile în care o politică de prețuri reduse trebuia considerată că constituie o practică de excludere abuzivă contrară articolului 82 CE (Hotărârea Post Danmark, punctul 94 de mai sus, punctul 19).

- 101 Prin urmare, este necesar să se respingă această argumentație a reclamantei.

2.2) Cu privire la argumentul potrivit căruia Comisia este ținută să demonstreze efecte de excludere concrete

- 102 Reclamanta susține că, atunci când comportamentul în cauză ține de trecut, Comisia este ținută să demonstreze efecte de excludere concrete. Comisia s-ar fi abținut în mod greșit să ia în considerare lipsa de efecte anticoncurențiale concrete ale practicilor sale. În plus, reclamanta arată că Comisia trebuie să dovedească o legătură de cauzalitate între practicile incriminate și efectele asupra pieței.
- 103 Mai întâi, trebuie să se constate că, chiar în cadrul unei analize a împrejurărilor din speță, Comisia trebuie doar să demonstreze capacitatea unei practici de a restrânge concurența (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții Tomra, punctul 73 de mai sus, punctul 68, și Hotărârea TeliaSonera, punctul 88 de mai sus, punctul 64). Mecanismul unei reduceri de exclusivitate acordate de o întreprindere în poziție dominantă care este un partener comercial obligatoriu îi permite să utilizeze partea

nedisputabilă a cererii clientului asemenea unui levier pentru a-și asigura deopotrivă partea disputabilă (a se vedea punctul 93 de mai sus). În prezența unui asemenea instrument comercial, nu este necesar să se procedeze la o analiză a efectelor concrete ale reducerilor asupra concurenței (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții Tomra, punctul 73 de mai sus, punctul 79).

- 104 În continuare, dat fiind faptul că nu este necesar să se demonstreze efectele concrete ale reducerilor, rezultă în mod necesar că Comisia nu este ținută nici să demonstreze o legătură de cauzalitate între practicile incriminate și efectele concrete asupra pieței. Astfel, împrejurarea pretinsă de reclamantă potrivit căreia clienții s-au aprovizionat exclusiv de la ea pentru rațiuni comerciale absolut independente de reduceri, chiar presupunând că ar fi reală, nu se opune constatării că aceste reduceri au fost susceptibile să stimuleze clienții la o aprovizionare exclusivă.
- 105 În sfârșit, este necesar să se sublinieze că, cu atât mai puternic cuvânt, Comisia nu este ținută să demonstreze nici un prejudiciu imediat produs consumatorilor nici o legătură de cauzalitate între un asemenea prejudiciu și practicile puse în discuție în decizia atacată. Astfel, reiese din jurisprudență că articolul 82 CE nu vizează doar practicile susceptibile să cauzeze un prejudiciu imediat consumatorilor, ci și pe cele care cauzează prejudicii acestora prin faptul că aduc atingere unei structuri concurențiale efective (Hotărârea Curții British Airways, punctul 74 de mai sus, punctul 106).

2.3) Cu privire la argumentul întemeiat pe lipsa de obligații formale

- 106 Reclamanta arată că reducerile în discuție în prezenta cauză nu presupuneau obligații de exclusivitate formale sau constrângătoare. Or, decurge din Hotărârea Hoffmann-La Roche, punctul 71 de mai sus (punctul 89), că o întreprindere în poziție dominantă abuzează de această poziție dacă aplică un sistem de reduceri de exclusivitate chiar „fără a lega cumpărătorii printr-o obligație formală”. În această privință, Comisia subliniază în mod întemeiat că stimulentele anticoncurențiale al reducerilor de exclusivitate nu decurge din impunerea unei obligații formale de a se aproviziona exclusiv sau cvasi exclusiv de la întreprinderea dominantă, ci din avantajele financiare obținute sau din dezavantajele financiare evitate prin efectuarea acestor achiziții. Astfel, este suficient ca întreprinderea în poziție dominantă să semnaleze în mod credibil clientului său că acordarea unui beneficiu financiar depinde o aprovizionare exclusivă sau cvasi exclusivă.

2.4) Cu privire la argumentul întemeiat pe relevanța quantumului reducerii

- 107 Reclamanta afirmă că Comisia a omis să țină seama de amploarea reducerilor acordate de Intel în favoarea OEM în contraprestația aprovizionării exclusive sau cvasi exclusive și că este ilogic să se interzică reduceri într-un quantum foarte scăzut (1 USD cu titlu de exemplu) pe care AMD le-ar fi putut depăși.
- 108 Or, după cum relevă Comisia în mod întemeiat, nu nivelul reducerilor este în discuție în decizia atacată, ci exclusivitatea în contraprestația căreia au fost acordate. Astfel, reducerile trebuie doar să poată stimula clientul să efectueze o aprovizionare exclusivă, independent de aspectul dacă furnizorul concurent ar fi putut oferi o compensație clientului pentru pierderea reducerii în caz de schimbare a furnizorului.
- 109 Nu este deci necesar a examina aspectul dacă, în exemplul pur teoretic al unei reduceri într-un quantum de doar 1 USD dat de reclamantă, o asemenea reducere minimă este susceptibilă să constituie un stimulent pentru respectarea de către client a condiției de exclusivitate. Astfel, în cazul în speță, Comisia a demonstrat corespunzător cerințelor legale că reclamanta a acordat reduceri OEM-urilor care se cifrau la milioane de USD pe an. Comisia, în plus, a demonstrat corespunzător cerințelor legale că aceste reduceri erau acordate, cel puțin în parte, în contraprestația unei exclusivități

(a se vedea punctele 444-584, 673-798, 900-1017, 1145-1208 și 1381-1502 de mai jos). Aceste elemente sunt suficiente pentru a fi permis să se concluzioneze că reducerile de exclusivitate în discuție în decizia atacată erau susceptibile să stimuleze OEM-rile la aprovizionări exclusive.

2.5) Cu privire la argumentul întemeiat pe relevanța duratei

- 110 Potrivit reclamantei, se impune să se țină seama de scurta durată a contractelor sale de furnizare precum și de faptul că unele dintre aceste contracte puteau fi reziliate într-un termen de 30 de zile.
- 111 Acest argument trebuie de asemenea să fie înlăturat. În această privință, trebuie amintit că, în principiu, orice stimulent financiar în vederea unei aprovizionări exclusive constituie o atingere suplimentară adusă structurii concurențiale a unei piețe și trebuie, prin urmare, să fie considerat abuziv în măsura în care este pus în aplicare de o întreprindere în poziție dominantă (a se vedea punctul 90 de mai sus).
- 112 În ceea ce privește argumentul întemeiat pe posibilitatea de a rezilia anumite contracte într-un termen scurt, este necesar să se sublinieze că dreptul de reziliere a unui contract nu constituie nicidecum un obstacol în calea aplicării sale efective, atât timp cât nu s-a făcut uz de facultatea de reziliere (Hotărârea Tribunalului BPB Industries și British Gypsum, punctul 90 de mai sus, punctul 73).
- 113 Pe de altă parte, trebuie arătat că, în speță, pentru totalitatea OEM-urilor și pentru MSH, durata totală în care au fost aplicate reduceri de exclusivitate nu a fost scurtă. Astfel, această durată varia de la aproximativ un an, în ceea ce privea Lenovo, până la mai mult de cinci ani, în ceea ce privea MSH. În acest cadru, trebuie arătat că stimularea clienților să se aprovizioneze pentru totalitatea sau cvasitotalitatea nevoilor lor de la întreprinderea în poziție dominantă subzistă atât timp cât aceasta din urmă acordă reduceri de exclusivitate, și aceasta independent de aspectul dacă un contract de lungă durată a fost încheiat sau dacă mai multe contracte de mai scurtă durată se succed (a se vedea de asemenea punctul 195 de mai jos).

2.6) Cu privire la argumentul întemeiat pe partea redusă de piață vizată de comportamentul incriminat

- 114 Reclamanta arată că Comisia ar fi trebuit să ia în considerare faptul că practicile puse în discuție în decizia atacată priveau doar o parte redusă a pieței de UCP-uri x86, și anume între 0,3 și 2 % pe an.
- 115 Trebuie arătat cu titlu prealabil că, pentru motive care vor fi expuse la punctele 187-194 de mai jos, un asemenea argument nu are suport în fapt, metoda de calcul utilizată de reclamantă pentru a ajunge la aceste cifre prezentând un caracter eronat.
- 116 În plus, caracterul eventual scăzut al cotelor de piață vizate de practicile în cauză nu poate constitui un argument pertinent. Astfel, în ceea ce privește comportamentele unei întreprinderi în poziție dominantă pe piața în care, din cauza acestei poziții, structura concurențială este deja slăbită, orice restricție suplimentară a acestei structuri concurențiale este de natură să constituie un abuz de poziție dominantă (Hotărârea Hoffmann-La Roche, punctul 71 de mai sus, punctul 123). Curtea a respins deci aplicarea unui criteriu privind un „efect apreciabil” sau un prag *de minimis* în temeiul articolului 82 CE (Concluziile avocatului general Mazák prezentate în cauza Curții Tomra, punctul 97 de mai sus, punctul 17).
- 117 Mai mult, clienții care se găsesc în partea blocată a pieței ar trebui să aibă posibilitatea de a profita de orice grad de concurență care este posibil pe piață și concurenții ar trebui să poată concura pe baza meritelor pentru ansamblul pieței, iar nu numai pentru o parte a acesteia (Hotărârea Curții Tomra, punctul 73 de mai sus, punctele 42 și 46). O întreprindere dominantă nu poate deci justifica acordarea de reduceri de exclusivitate anumitor clienți prin împrejurarea că concurenții rămân liberi să îi aprovizioneze pe ceilalți clienți.

- 118 Rezultă că se impune respingerea argumentației reclamantei.
- 119 Acest rezultat nu este repus în discuție de împrejurarea că în Hotărârea Curții Tomra, punctul 73 de mai sus (punctele 41-45), aceasta din urmă a confirmat aprecierea Tribunalului potrivit căreia cota de piață care fusese blocată în cauza respectivă era „semnificativă”. Astfel, această apreciere nu confirmă teza potrivit căreia nu poate exista un efect de excludere atunci când partea blocată a pieței nu este semnificativă. În această privință, este necesar să se arate că rezultă din Hotărârea Tribunalului Tomra, punctul 72 de mai sus (punctul 243), că Tribunalul a constatat că, „chiar dacă se admite teza reclamantelor potrivit căreia blocarea unei mici părți din cerere ar fi lipsită de importanță, această parte era departe de a fi redusă în speță”. Tribunalul nu a luat deci poziție cu privire la aspectul dacă această teză era corectă.
- 120 Era suficient pentru Curte să confirme constatarea Tribunalului potrivit căreia, în cauza respectivă, fusese blocată o parte semnificativă a pieței, fără ca această împrejurare să trebuiască a fi înțeleasă în sensul că Curtea ar fi apreciat că blocarea unei părți semnificative a pieței constituia o condiție necesară constatării unui abuz. În plus, Curtea a constatat expres, în Hotărârea sa Tomra, punctul 73 de mai sus (punctul 46), că stabilirea unui prag precis de blocare a pieței de la care practicile în cauză trebuie considerate drept abuzive nu era necesară în vederea aplicării articolului 82 CE și că, „în orice caz”, se demonstrase corespunzător cerințelor legale că concurența pe piață fusese blocată de practicile în cauză.
- 121 Nici acest rezultat nu este repus în discuție de Hotărârea Tribunalului din 23 octombrie 2003, Van den Bergh Foods/Comisia (T-65/98, Rec., p. II-4653, punctul 160), care este invocată de reclamantă și de ACT. Astfel, hotărârea respectivă nu privea o practică prin care un stimulent financiar era direct legat de condiția ca clientul să se aprovizioneze pentru totalitatea sau pentru o parte importantă a nevoilor sale de la întreprinderea în poziție dominantă. În acea cauză, întreprinderea în poziție dominantă pusese la dispoziția unor detailiști de înghețată irlandezi congelatoare cu titlu gratuit, cu condiția să fie utilizate doar pentru a stoca înghețatele furnizate de întreprinderea în poziție dominantă. Detailiștii rămâneau totuși liberi să vândă înghețate furnizate de concurenți dacă le stocau în propriile congelatoare sau în congelatoare puse la dispoziție de alți fabricanți de înghețată.
- 122 În aceste împrejurări Comisia a considerat că reprezenta un abuz de poziție dominantă faptul că întreprinderea în poziție dominantă a stimulat detailiștii irlandezi care nu dispun de propriul congelator nici de un congelator (de congelatoare) provenind de la alți fabricanți de înghețată să devină părți la acordurile de furnizare de congelatoare supuse unei condiții de exclusivitate, propunându-le să le furnizeze congelatoare pentru stocarea de înghețate în ambalaj individual destinate unui consum imediat și să le asigure întreținerea, fără ca aceasta să ocazionaze nicio cheltuială directă pentru ei (Hotărârea Van den Bergh Foods/Comisia, punctul 121 de mai sus, punctul 23). Comisia a constatat de asemenea, în cauza menționată, că în circa 40 % din ansamblul punctelor de vânzare în Irlanda congelatorul sau singurele congelatoare destinate stocării înghețatei pentru consum imediat instalate în punctul de vânzare fuseseră furnizate de întreprinderea în poziție dominantă (Hotărârea Van den Bergh Foods/Comisia, punctul 121 de mai sus, punctul 19).
- 123 În aceste împrejurări Tribunalul a constatat, în Hotărârea Van den Bergh Foods/Comisia, punctul 121 de mai sus (punctul 160), că „[f]aptul, pentru o întreprindere care se află în poziție dominantă pe o piață, de a lega *de facto* – fie și la cererea lor- 40 % dintre punctele de vânzare ale pieței de referință printr-o clauză de exclusivitate, care operează în realitate ca o exclusivitate impusă acestor puncte de vânzare, constitu[ia] un abuz de poziție dominantă”.
- 124 Este necesar să se arate că, în cauza respectivă, condiția legată de stocarea doar a produselor furnizate de întreprinderea în poziție dominantă opera *de facto* ca o condiție de exclusivitate numai pentru aceste 40 % dintre punctele de vânzare, întrucât celelalte puncte de vânzare dispuneau de alte congelatoare în care puteau să stocheze înghețate furnizate de alți fabricanți. Nu se poate deci deduce

din hotărârea respectivă că, pentru reduceri care sunt direct legate de condiția unei aprovizionări exclusive sau cvasiexclusive, este necesar să se procedeze la determinarea părții de piață care este blocată.

2.7) Cu privire la argumentul întemeiat pe neacoperirea, prin condițiile de exclusivitate pretinse, a unei părți importante din nevoile anumitor OEM-uri

- 125 Reclamanta subliniază că, în ceea ce privește anumite OEM-uri, și anume HP, NEC și Lenovo, condiția de exclusivitate de care face vorbire Comisia în decizia atacată nu privea integralitatea cererii acestor OEM-uri în UCP-uri x86, ci, în cazul HP, doar o cotitate de 95 % din nevoile sale de UCP-uri x86 destinate calculatoarelor sale de birou, ele însele destinate întreprinderilor, în cazul NEC, doar 80 % din nevoile sale de UCP-uri x86 destinate PC-urilor sale „clienți”, și anume calculatoarele de birou și laptopurile, cu excepția serverelor, și, în cazul Lenovo, doar nevoilor sale de UCP-uri x86 destinate laptopurilor.
- 126 În ședință, reclamanta a adăugat că nevoile HP de UCP-uri x86 pentru calculatoare de birou destinate întreprinderilor corespundeau doar unei proporții de 30 % din nevoile totale ale HP de UCP-uri x86. Întrucât condiția pretinsă nu acoperea decât 95 % din nevoile HP de UCP-uri x86 pentru calculatoare de birou destinate întreprinderilor, ea nu ar fi vizat decât aproximativ 28 % din nevoile totale ale HP de UCP-uri x86 și nu ar putea deci să fie considerată drept o condiție de exclusivitate.
- 127 Prin acest argument, reclamanta susține în esență că reducerile acordate HP, NEC și Lenovo nu pot fi considerate drept reduceri de exclusivitate, întrucât condiția nu ar fi vizat „totalitatea sau o parte considerabilă”, în sensul Hotărârii Hoffmann-La Roche, punctul 71 de mai sus (punctul 89), a nevoilor acestor OEM-uri de UCP-uri x86.
- 128 Este necesar să se respingă această argumentație.
- 129 În ceea ce privește reducerile acordate HP, trebuie subliniat că comportamentul în cauză nu este legat de condiția potrivit căreia HP trebuia să achiziționeze cel puțin 28 % din nevoile sale totale de UCP-uri x86 de la Intel, ci de condiția potrivit căreia HP trebuia să achiziționeze, pe un segment determinat al pieței, 95 % din nevoile sale totale de UCP-uri x86 de la Intel. Condiția potrivit căreia HP trebuia să își procure, într-un sector determinat, 95 % din nevoile sale de la întreprinderea în poziție dominantă nu este nici identică nici comparabilă cu o condiție ipotetică potrivit căreia HP ar fi trebuit să își procure 28 % din nevoile sale în toate segmentele de la aceasta.
- 130 Libertatea HP de a se aproviziona de la AMD pentru nevoile sale de UCP-uri x86 pentru calculatoare de birou destinate întreprinderilor era susceptibilă să fie limitată din cauza reducerilor de exclusivitate acordate de Intel. În acest sens, dacă HP ar fi decis să se aprovizioneze pentru mai mult de 5 % din nevoile sale de UCP-uri x86 pentru calculatoare de birou destinate întreprinderilor de la AMD și deci să nu respecte condiția de cvasiexclusivitate, ea ar fi riscat să piardă reducerile de exclusivitate și nu doar pentru unitățile achiziționate de la AMD. Astfel, pentru a putea furniza mai mult de 5 % din UCP-uri x86 pentru calculatoare de birou destinate întreprinderilor de care avea nevoie HP, AMD ar fi trebuit nu doar să furnizeze o ofertă mai atractivă pentru UCP-uri x86 în partea disputabilă a cererii de HP, ci și să ofere o compensație HP pentru pierderea reducerii de exclusivitate. Acesta este tocmai mecanismul anticoncurențial al reducerilor de exclusivitate.
- 131 Acest mecanism nu era neutralizat din cauza faptului că AMD putea aproviziona HP pentru nevoile sale de UCP-uri x86 pentru toate calculatoarele destinate particularilor, precum și pentru laptopurile destinate întreprinderilor. Astfel, împrejurarea că libertatea de alegere a HP nu era limitată în aceste segmente ale pieței nu repune în discuție faptul că libertatea de alegere a HP era susceptibilă să fie limitată în segmentul calculatoarelor de birou destinate întreprinderilor.

- 132 În acest cadru, trebuie amintit că concurenții întreprinderii în poziție dominantă ar trebui să poată concura pe baza meritelor pentru ansamblul pieței, iar nu numai pentru o parte a acesteia (Hotărârea Curții Tomra, punctul 73 de mai sus, punctul 42). O întreprindere în poziție dominantă nu poate deci să justifice acordarea de reduceri de exclusivitate anumitor clienți prin împrejurarea că concurenții săi sunt liberi să îi aprovizioneze pe ceilalți clienți (a se vedea punctul 117 de mai sus). O întreprindere în poziție dominantă nu poate să justifice nici acordarea de reduceri cu condiția unei aprovizionări cvasiexclusive de către un client pe un segment determinat al unei piețe prin împrejurarea că acest client rămâne liber să se aprovizioneze de la concurenți pentru nevoile sale în celelalte segmente.
- 133 În acest cadru, este lipsită de relevanță împrejurarea, invocată de ACT în ședință, potrivit căreia, în cadrul definirii pieței relevante a produselor, Comisia nu a făcut distincția între UCP-urile utilizate în calculatoarele destinate profesioniștilor și cele destinate particularilor, astfel cum ar rezulta din considerentul (831) punctul 2 din decizia atacată. Astfel, mecanismul anticoncurențial al reducerilor de exclusivitate aplicate în speță funcționează independent de aspectul dacă UCP-urile utilizate în calculatoarele destinate profesioniștilor și cele destinate particularilor sunt sau nu sunt interschimbabile. În speță, condiția a fost formulată în raport cu nevoile HP pentru calculatoarele sale de birou destinate întreprinderilor. HP a trebuit deci să utilizeze UCP-urile Intel (denumite în continuare „UCP-uri Intel”) în 95 % dintre calculatoarele de birou destinate întreprinderilor și care conțineau UCP-uri x86 pe care le producea. Aspectul dacă aceste UCP-uri sunt diferite de UCP-urile x86 utilizate pentru calculatoarele destinate particularilor nu este pertinent în acest cadru, întrucât, chiar dacă erau interschimbabile, HP nu ar fi putut utiliza UCP-urile concurenților în mai mult de 5 % din calculatoarele sale de birou destinate întreprinderilor fără a încălca condiția reducerii de exclusivitate.
- 134 În consecință, reducerile acordate HP trebuie considerate reduceri de exclusivitate, chiar dacă condiția de cvasiexclusivitate nu privea decât un segment din nevoile HP.
- 135 În ceea ce privește reducerile acordate NEC, trebuie arătat că procentul de 80 % acoperit de condiția de exclusivitate este suficient pentru a constitui o „parte considerabilă” din nevoile sale în sensul Hotărârii Hoffmann-La Roche, punctul 71 de mai sus (punctul 89). În acest cadru, trebuie arătat că, în această hotărâre, comportamentele în cauză includeau obligații de achiziționare care aveau ca obiect 80 % sau 75 % din nevoile unui client (Hotărârea Hoffmann-La Roche, punctul 71 de mai sus, punctul 83).
- 136 În ceea ce privește împrejurarea potrivit căreia condiția de exclusivitate nu privea decât calculatoarele de birou și laptopurile, cu excepția serverelor, aceasta este fără efect. În această privință, considerațiile expuse la punctele 130-132 de mai sus se aplică *mutatis mutandis*.
- 137 În sfârșit, în ceea ce privește reducerile acordate Lenovo, împrejurarea potrivit căreia condiția de exclusivitate nu privea decât laptopurile este pentru aceleași motive, fără efect.

2.8) Cu privire la argumentul întemeiat pe puterea de cumpărare a clienților

- 138 Reclamanta afirmă că puterea de cumpărare a clienților exclude abuzul. În speță, clienții și-ar fi utilizat puterea de cumpărare ca levier pentru obținerea unor reduceri mai ridicate.
- 139 Este necesar să se respingă acest argument. Astfel, chiar presupunând că ar fi dovedită împrejurarea că reducerile acordate de reclamantă constituiau un răspuns la cererile și la puterea de cumpărare a clienților nu justifică impunerea condiției unei aprovizionări exclusive (a se vedea în acest sens Hotărârea Hoffmann-La Roche, punctul 71 de mai sus, punctul 89, Hotărârea Tribunalului BPB Industries și British Gypsum, punctul 90 de mai sus, punctul 68, și Hotărârea Tribunalului din 25 iunie 2010, Imperial Chemical Industries/Comisia, T-66/01, Rep., p. II-2631, punctul 305). Astfel cum a relevat Curtea în Hotărârea Hoffmann-La Roche, punctul 71 de mai sus (punctul 120), împrejurarea că cocontractantul întreprinderii în poziție dominantă este el însuși o întreprindere puternică și că contractul nu este în mod vădit rezultatul unei presiuni exercitate de întreprinderea în

poziție dominantă asupra partenerului său nu exclude existența unei exploatare abuzive de poziție dominantă, întrucât această exploatare constă în atingerea suplimentară adusă de exclusivitatea de aprovizionare structurii concurențiale a unei piețe în care, ca urmare a prezenței unei întreprinderi în poziție dominantă, gradul de concurență este deja slăbit. Pe de altă parte, puterea de cumpărare a OEM-urilor nu schimbă cu nimic împrejurarea că depindeau de reclamantă în calitate de partener comercial obligatoriu pe piața UCP-urilor x86.

2.9) Cu privire la argumentația privind relevanța testului AEC

- 140 Reclamanta susține că testul AEC (a se vedea punctul 30 de mai sus) este un factor important când este vorba despre stabilirea efectului potențial de excludere al reducerilor în cauză. Testul AEC ar constitui singurul element de probă pe care Comisia l-a prezentat în decizia atacată pentru a demonstra că reducerile Intel erau susceptibile să exercite un efect de excludere anticoncurențial. Comisia ar contesta totuși că testul AEC face parte din analiza juridică a deciziei atacate. Rezultă, potrivit reclamantei, că aprecierea juridică efectuată de Comisie în decizia atacată nu a dovedit capacitatea de excludere a reducerilor în cauză. În plus, potrivit reclamantei, Comisia a săvârșit numeroase erori în aplicarea acestui test. În opinia sa, o aplicare corectă a testului AEC demonstrează că reducerile acordate de Intel nu aveau o capacitate de excludere.
- 141 Trebuie arătat, în mod preliminar, că testul AEC efectuat în decizia atacată ia ca punct de pornire împrejurarea, relevantă la punctul 93 de mai sus, potrivit căreia un concurent la fel de eficient care caută să obțină partea disputabilă a comenzilor, până la momentul respectiv onorate de o întreprindere dominantă care este un partener comercial obligatoriu, trebuie să ofere o compensație clientului pentru reducerea de exclusivitate pe care ar pierde-o dacă ar achiziționa o parte mai redusă decât cea definită prin condiția de exclusivitate sau de cvasiexclusivitate. Testul AEC vizează a determina dacă concurentul la fel de eficient ca întreprinderea în poziție dominantă, care suportă aceleași costuri ca și aceasta, poate să își mai acopere costurile în acest caz.
- 142 În ceea ce privește relevanța a testului AEC privind reducerile de exclusivitate, trebuie arătate cele ce urmează.
- 143 Mai întâi, trebuie amintit că constatarea nelegalității unei reduceri de exclusivitate nu necesită o analiză a împrejurărilor din speță (a se vedea punctele 80-93 de mai sus). Comisia nu este deci ținută să demonstreze capacitatea de excludere a reducerilor de exclusivitate de la caz la caz.
- 144 În continuare, rezultă din jurisprudență că, chiar în cazul unor reduceri care se încadrează în a treia categorie, pentru care este necesară o analiză a împrejurărilor din speță, nu este indispensabil să se efectueze un test AEC. Astfel, în Hotărârea Michelin I, punctul 74 de mai sus (punctele 81-86), Curtea s-a sprijinit pe mecanismul de fidelizare al reducerilor în cauză, fără a pretinde proba, prin intermediul unui test cantitativ, că concurenții fuseseră contrânși să vândă în pierdere pentru a putea compensa reducerile care se încadrează în a treia categorie acordate de întreprinderea în poziție dominantă.
- 145 În plus, rezultă din Hotărârea Curții Tomra, punctul 73 de mai sus (punctele 73 și 74), că, pentru a constata efecte anticoncurențiale, nu este necesar ca un sistem de reduceri să forțeze un concurent la fel de eficient să factureze prețuri „negative”, cu alte cuvinte prețuri inferioare prețului de cost. În vederea stabilirii unui efect anticoncurențial potențial, este suficient să se demonstreze existența unui mecanism de fidelizare (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții Tomra, punctul 73 de mai sus, punctul 79).
- 146 În consecință, chiar dacă s-ar presupune că o apreciere a împrejurărilor din speță este necesară pentru a demonstra efectele anticoncurențiale potențiale ale reducerilor de exclusivitate, nu ar fi în orice caz necesar ca acestea să fie demonstrate prin intermediul unui test AEC.

- 147 Pe de altă parte, argumentul reclamantei potrivit căruia testul AEC este singurul element de probă pe care l-ar fi prezentat Comisia în decizia atacată pentru a demonstra capacitatea de excludere a reducerilor în cauză nu are suport în fapt (a se vedea punctele 173-175 de mai jos).
- 148 În ceea ce privește argumentul reclamantei potrivit căruia ar fi demonstrat pe calea unui test AEC efectuat într-un mod corect că reducerile în cauză nu aveau o capacitate de excludere, trebuie arătate următoarele.
- 149 Mai întâi, este necesar să se amintească că un efect de excludere nu se produce doar atunci când accesul pe piață a devenit imposibil pentru concurenți. Astfel, este suficient ca acest acces să fi devenit mai dificil (a se vedea punctul 88 de mai sus).
- 150 Or, trebuie să se constate că un test AEC permite doar verificarea ipotezei unui acces pe piață care a devenit imposibil, iar nu să se înlăture eventualitatea unui acces care a devenit mai dificil pe piața în cauză. Desigur, un rezultat negativ implică faptul că este economic imposibil pentru un concurent la fel de eficient să își asigure partea disputabilă a cererii unui client. Astfel, pentru a oferi clientului o compensație pentru pierderea reducerii de exclusivitate, concurentul respectiv ar fi constrâns să își vândă produsele la un preț care nu i-ar permite nici măcar să își acopere costurile. Totuși, un rezultat pozitiv semnifică doar că un concurent la fel de eficient este în măsură să își acopere costurile (în cazul testului AEC astfel cum este efectuat în decizia atacată și propus de reclamantă, doar costurile evitabile medii). Această împrejurare nu semnifică cu toate acestea că nu există un efect de excludere. Astfel, mecanismul reducerilor de exclusivitate, astfel cum este descris la punctul 93 de mai sus, rămâne de natură să facă mai dificil accesul pe piață pentru concurenții întreprinderii în poziție dominantă, chiar dacă acest acces nu este imposibil din punct de vedere economic (a se vedea privind această diferențiere, punctul 54 din Concluziile avocatului general Mazák prezentate în cauza Curții Tomra, punctul 97 de mai sus).
- 151 Rezultă din ceea ce precedă că nu este necesar să se analizeze dacă Comisia a efectuat testul AEC după regulile artei și că nu este necesar nici să se examineze aspectul dacă calculele alternative propuse de reclamantă au fost efectuate într-un mod corect. Astfel, chiar un rezultat pozitiv al unui test AEC nu ar fi de natură să înlăture efectul potențial de excludere care este inerent mecanismului descris la punctul 93 de mai sus.
- 152 Acest rezultat nu este repus în discuție de Hotărârea TeliaSonera, punctul 88 de mai sus, de Hotărârea Curții Deutsche Telekom, punctul 98 de mai sus, și de Hotărârea Post Danmark, punctul 94 de mai sus. Reclamanta apreciază că rezultă din aceste hotărâri că criteriul-cheie este aspectul dacă un concurent la fel de eficient ca întreprinderea în poziție dominantă ar putea continua să o concureze. Este necesar totuși să amintim că aceste cauze priveau practici de foarfeci tarifare (TeliaSonera și Deutsche Telekom) sau de prețuri reduse (Post Danmark). Obligația care rezultă din aceste hotărâri de efectuare a analizelor de prețuri și ale costurilor se explică prin faptul că este imposibil să se aprecieze caracterul abuziv al unui preț fără a-l compara cu alte prețuri și costuri. Un preț nu poate fi ilicit în sine. În schimb, în cazul unei reduceri de exclusivitate, ceea ce stă la baza caracterului său abuziv este condiția unei aprovizionări exclusive sau cvasiexclusive căreia îi este subordonată acordarea sa, mai degrabă decât cuantumul reducerii.
- 153 Pe de altă parte, rezultă din Hotărârea Curții Tomra, punctul 73 de mai sus (punctele 73, 74 și 80), care este posterioară hotărârilor citate la punctul anterior, că nu este indispensabilă examinarea aspectului dacă un sistem de reduceri constrânge un concurent la fel de eficient să factureze prețuri negative, și aceasta chiar în prezența unor reduceri aparținând celei de a treia categorii. Cu atât mai puternic cuvânt, nu este necesar să se procedeze în acest sens în ceea ce privește reducerile de exclusivitate.

- 154 Rezultatul nu este repus în discuție nici de comunicarea Comisiei intitulată „Orientări privind prioritățile Comisiei în aplicarea articolului 82 [CE] la practicile de excludere abuzivă ale întreprinderilor dominante” (JO 2009, C 45, p. 7, denumite în continuare „Orientările privind articolul 82”).
- 155 Potrivit alineatului (2) al Orientărilor privind articolul 82, „[p]rezentul document stabilește prioritățile care vor ghida acțiunea Comisiei în aplicarea articolului 82 [CE]”. Astfel cum Comisia a relevat în considerentul (916) al deciziei atacate, întrucât Orientările privind articolul 82 urmăresc determinarea priorităților în alegerea cazurilor asupra cărora se va concentra Comisia în viitor, ele nu au vocație de a se aplica unei proceduri pe care Comisia a deschis-o deja anterior publicării lor. Întrucât decizia deschidere a procedurii de către Comisie datează din 26 iulie 2007, aceasta din urmă nu era deci în niciun caz ținută să urmeze Orientările privind articolul 82 în speță.
- 156 Împrejurarea potrivit căreia publicarea Orientărilor privind articolul 82 a avut loc anterior adoptării deciziei atacate nu semnifică faptul că erau aplicabile. Astfel, faptul că Comisia dă indicații privind prioritățile care vor ghida acțiunea sa în viitor nu poate să o oblige să reconsidere aspectul dacă tratează ca prioritară o cauză pe care decisese deja să o trateze ca prioritară și al cărei tratament se află, în plus, într-un stadiu avansat.
- 157 Nu este deci necesar să se examineze aspectul dacă decizia atacată este conformă cu Orientările privind articolul 82.
- 158 Simpla împrejurare că Comisia a arătat, în considerentul (916) al deciziei atacate, că considera cu toate acestea că decizia menționată era conformă cu Orientările privind articolul 82 nu este de natură a repune în discuție lipsa de relevanță a Orientărilor privind articolul 82 pentru prezenta cauză. Astfel, este vorba în mod clar despre o considerație pe care Comisia a prezentat-o cu titlu suplimentar, după ce a explicat că Orientările privind articolul 82 nu erau aplicabile în speță.
- 159 În ceea ce privește împrejurarea, invocată de reclamantă, potrivit căreia membrul Comisiei însărcinat cu concurența în perioada respectivă arătase, într-un discurs din 17 iulie 2009 că în cauza Intel, Comisia a aplicat testul AEC potrivit metodologiei definite în Orientările privind articolul 82, trebuie arătat că rezultă cu claritate din decizia atacată, care a fost adoptată de colegiul comisarilor, că Comisia a considerat că Orientările privind articolul 82 nu erau aplicabile și că testul AEC nu constituia un element necesar pentru demonstrarea nelegalității practicilor în cauză. Prin urmare Comisia a efectuat un test AEC și a relevat că decizia atacată era conformă cu Orientările privind articolul 82 cu titlu suplimentar. Împrejurarea că membrul Comisiei însărcinat cu concurența a ținut un discurs după adoptarea deciziei atacate în care a arătat că Comisia procedase la un test AEC în cauza Intel, fără a preciza în acest cadru că acest test fusese efectuat cu titlu suplimentar, nu este de natură a modifica interpretarea pe care se impune a o da deciziei atacate.
- 160 În răspuns la o întrebare pusă în ședință, reclamanta a arătat că raționamentul său referitor la relevanța testului AEC, care ar fi jucat un rol important în cadrul procedurii administrative, trebuia înțeles în sensul că se întemeia de asemenea pe principiul încrederii legitime.
- 161 În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, dreptul de a invoca protecția încrederii legitime, care constituie unul dintre principiile fundamentale ale Uniunii, aparține oricărui particular aflat într-o situație din care reiese că administrația Uniunii, prin furnizarea unor asigurări precise, l-a determinat să nutrească speranțe întemeiate. Constituie astfel de asigurări, indiferent de forma în care sunt comunicate, informații precise, necondiționate și concordante, emise de surse autorizate și de încredere. În schimb, nu se poate invoca încălcarea acestui principiu în cazul în care administrația nu a furnizat asigurări precise (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 19 martie 2003, Innova Privat-Akademie/Comisia, T-273/01, Rec., p. II-1093, punctul 26 și jurisprudența citată).

- 162 În speță, reclamanta nu a făcut vorbire de existența unei asigurări precise furnizate în cadrul procedurii administrative potrivit căreia testul AEC ar fi esențial pentru Comisie pentru stabilirea unei încălcări a articolului 82 CE. Dimpotrivă, astfel cum a subliniat Comisia în mod întemeiat în ședință, rezultă de la punctul II 1 al doilea paragraf din Raport final al consilierului-auditor în prezenta cauză (JO 2009, C 227, p. 7) că, „în timpul audierii, Comisia a precizat, iar Intel a înțeles, că evaluarea economică nu a reprezentat o condiție pentru constatarea unui abuz”.
- 163 Reclamanta a precizat în continuare, în ședință, că înțelesese afirmațiile consilierului auditor. Ea a arătat că ar rezulta totuși de la punctul 340 din comunicarea privind obiecțiunile din 2007 că în ipoteza în care proba unei capacități de excludere ar fi necesară, Comisia s-ar sprijini doar pe testul AEC pentru a dovedi această capacitate.
- 164 Este totuși necesar să se observe că simpla împrejurare că Comisia a arătat, la punctul 340 din comunicarea privind obiecțiunile din 2007, că stabilește că reducerile în cauză aveau un efect de excludere, întrucât au împiedicat un concurent la fel de eficient să ofere o compensație OEM-ului pentru pierderea potențialei reduceri, nu poate fi considerată o asigurare precisă că Comisia nu s-ar baza pe niciun alt temei pentru a stabili capacitatea de excludere. Pe de altă parte, rezultă de la punctele 260 și 329 din comunicarea suplimentară privind obiecțiunile din 2008 că, în analiza sa, Comisia nu s-a întemeiat exclusiv pe testul AEC, ci și pe alte probe calitative și cantitative.
- 165 Comisia nu a încălcat deci principiul încrederii legitime prin abordarea pe care a urmat-o în decizia atacată.
- 166 Rezultă din ceea ce precedă că argumentele invocate de reclamantă nu sunt de natură să repună în discuție nici concluzia potrivit căreia nu este necesar să se analizeze dacă Comisia a efectuat testul AEC după regulile artei sau să se examineze în detaliu argumentele reclamantei referitoare la erorile pe care le-ar fi săvârșit Comisia cu ocazia aplicării sale, nici concluzia potrivit căreia nu este cu atât mai mult necesar să se examineze calculele alternative propuse de reclamantă (a se vedea punctul 151 de mai sus).

b) Cu privire la plățile acordate MSH

- 167 Comisia constată în esență, în considerentul (1000) al deciziei atacate, că efectul plăților acordate MSH cu condiția de a vinde exclusiv produsele reclamantei era echivalent celui al unei reduceri de exclusivitate și că aceste plăți îndeplineau deci condițiile stabilite de jurisprudență pentru a le califica drept abuzive.
- 168 În ședință, reclamanta a arătat, în esență, că Comisia a aplicat în mod greșit același test pentru calificarea juridică a reducerilor de exclusivitate acordate OEM-urilor și pentru calificarea plăților acordate MSH. Ea a invocat în special că, spre deosebire de OEM-uri, MSH era un actor care era prezent pe piața cu amănuntul. Pentru a examina dacă un producător concurent este exclus de la accesul pe piața cu amănuntul, jurisprudența ar impune o analiză a efectelor cumulative produse de o rețea de relații de exclusivitate. Or, pe perioada în cauză, MSH nu ar fi deținut decât o parte foarte scăzută a pieței mondiale pertinente, și anume aproximativ 1 %.
- 169 Trebuie constatat că argumentul reclamantei echivalează cu a afirma că Comisia ar fi trebuit să procedeze la o analiză a împrejurărilor speței pe piața cu amănuntul pentru a demonstra capacitatea practicilor reclamantei în raport cu MSH de a restrânge concurența. Acest argument nu poate fi totuși reținut. Astfel, după cum Comisia a observat în mod întemeiat în ședință, mecanismul anticoncurențial al practicilor reclamantei în raport cu OEM-urile și în raport cu MSH era același, singura diferență fiind că plata de exclusivitate acordată MSH nu viza împiedicarea aprovizionării unui client direct al reclamantei de la un concurent, ci vânzarea produselor concurenților de către un detailist situat mai în aval în lanțul de aprovizionare. Astfel, OEM-urile încorporează UCP-uri în calculatoare care sunt în

continuare vândute consumatorilor de către detailiști ca MSH. Stimulând un detailist să vândă calculatoare exclusiv echipate cu UCP-uri provenite de la Intel, reclamanta priva deci OEM-urile de un canal de distribuție pentru calculatoarele echipate cu UCP-uri ale întreprinderilor concurente. Astfel, privând MSH de libertatea sa de alegere privind vânzările sale, ea a restrâns libertatea de alegere a OEM-urilor privind canalele lor de distribuție. Dat fiind că această restricție era susceptibilă să aibă repercusiuni asupra cererii OEM-urilor de UCP AMD, faptul de a stimula MSH la o vânzare exclusivă tindea să facă mai dificil accesul AMD la piața UCP-urilor x86. În cele două situații, reclamanta și-a utilizat puterea economică pe partea nedisputabilă a cererii asemenea unui levier pentru a-și asigura deopotrivă partea disputabilă a cererii, făcând astfel accesul pe piață mai dificil pentru AMD (a se vedea punctul 93 de mai sus).

- 170 Deși este adevărat că, în cadrul articolului 81 CE, Curtea a decis că, într-o situație normală a pieței concurențiale, era necesar să se aprecieze relațiile de exclusivitate dintre un furnizor și un detailist în contextul lor specific, ceea ce implica în special o analiză a efectului cumulativ al unei rețele de asemenea relații, se impune cu toate acestea să se constate că aceste considerații nu pot fi primite în cadrul punerii în aplicare a articolului 82 CE, care privește piețele în care, din cauza tocmai a poziției dominante deținute de unul dintre operatori, concurența este deja restrânsă (a se vedea punctul 89 de mai sus).
- 171 Prin urmare, de asemenea în ceea ce privește plățile acordate MSH, Comisia nu era ținută să examineze împrejurările din speță, ci trebuia doar să demonstreze acordarea de către reclamantă a unui stimulent financiar subordonat unei condiții de exclusivitate.

c) Analiza capacității reducerilor de a restrânge concurența potrivit împrejurărilor din speță

- 172 Cu titlu suplimentar, în ceea ce privește aspectul dacă, în decizia atacată, Comisia a dovedit capacitatea reducerilor și a plăților de exclusivitate acordate Dell, HP, NEC, Lenovo și MSH de a restrânge concurența deopotrivă ca urmare a unei analize a împrejurărilor din speță, este necesar să se arate cele ce urmează.
- 173 Cu titlu introductiv, se impune a observa că, în considerentul (924) al deciziei atacate, Comisia a considerat că reducerile și plățile de exclusivitate acordate Dell, HP, NEC, Lenovo și MSH făceau parte dintr-o strategie de ansamblu pe termen lung, care are ca obiectiv excluderea concurenților de pe piață. În considerentul (925) al deciziei atacate, Comisia a relevat că demonstrase la punctele VII.4.2.3-VII.4.2.6 din decizia menționată că, pe lângă îndeplinirea condițiilor definite de jurisprudență, practicile Intel erau în măsură sau susceptibile să prezinte un efect de excludere. Fără să fie indispensabilă pentru demonstrarea unei încălcări a articolului 82 CE, o posibilitate de a demonstra că practicile Intel erau în măsură sau susceptibile să provoace eliminarea concurenților ar fi de a proceda la o analiză a concurentului la fel de eficient (a se vedea punctul VII.4.2.3 din decizia atacată). Întemeindu-se pe rezultatele acestei analize și pe probele calitative și cantitative (a se vedea punctele VII.4.2.4 și VII.4.2.5 din decizia atacată), precum și pe lipsa de justificări obiective și lipsa de eficiență (a se vedea punctul VII.4.2.6 din decizia atacată), Comisia a concluzionat, în considerentul (925) al deciziei atacate, că reducerile condiționate acordate de Intel în favoarea Dell, HP, NEC și Lenovo, precum și plățile efectuate de Intel către MSH constituiau o practică abuzivă care merita atenția specială a Comisiei.
- 174 Pe de altă parte, este necesar să se observe că alte părți din decizia atacată, în special cele privind prezentarea produselor în cauză și a comportamentului reproșat în decizia menționată, la punctele V. și VI. din decizia menționată, cele privind definiția pieței, la punctele VII.1 și VII.2 din decizia menționată, și poziția dominantă a reclamantei, la punctul VII.3 din decizia menționată, precum și părțile privind calificarea juridică a plăților de exclusivitate, la punctul VII.4.2.2 din decizia menționată, trebuie să fie considerate ca fundamentul concluziei Comisiei potrivit căreia plățile în cauză aveau capacitatea de a restrânge concurența.

- 175 Contrar celor pretinse de reclamantă, testul AEC nu constituie deci singurul element de probă prezentat în decizia atacată pentru a demonstra capacitatea plăților de exclusivitate de a restrânge concurența (a se vedea punctul 147 de mai sus).
- 176 În ceea ce privește aprecierea capacității reducerilor și a plăților de exclusivitate puse în discuție în prezenta cauză de a restrânge concurența, trebui observat că, în cadrul unei analize a împrejurărilor din speță, Comisia trebuie să examineze, în special din perspectiva criteriilor și a modalităților de acordare a plăților de exclusivitate, dacă aceste reduceri și aceste plăți urmăresc, printr-un avantaj care nu se întemeiază pe nicio prestație economică aptă să îl justifice, să priveze cumpărătorul de posibilitatea de a-și alege sursele de aprovizionare sau să restrângă această posibilitate, să blocheze accesul concurenților pe piață sau să întărească poziția dominantă printr-o concurență denaturată (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții Tomra, punctul 73 de mai sus, punctul 71).
- 177 Este necesar să se precizeze că, chiar în cadrul unei analize a împrejurărilor din speță, Comisia nu este ținută să demonstreze existența unui efect concret. Comisia se poate mulțumi să stabilească capacitatea comportamentelor incriminate de a restrânge concurența (a se vedea punctul 103 de mai sus).
- 178 În această privință, se impune a observa că, chiar în cazul în care ar fi considerat că acordarea unei reduceri sau a unei plăți de exclusivitate de către o întreprindere în poziție dominantă nu prezintă, în sine, capacitatea de a restrânge concurența, nu este mai puțin adevărat că acordarea unui asemenea stimulent financiar de către un partener comercial obligatoriu, precum reclamanta, constituie cel puțin un indiciu al capacității sale de a restrânge concurența. Astfel, din moment ce este acordată de un partener comercial obligatoriu, o reducere de exclusivitate permite acestuia din urmă să își utilizeze puterea economică pe partea nedisputabilă a cererii asemenea unui levier pentru a-și asigura deopotrivă partea disputabilă, făcând astfel accesul pe piață mai dificil pentru un concurent (a se vedea punctele 91 și 92 de mai sus).
- 179 Această capacitate inerentă reducerilor și plăților de exclusivitate de a face mai dificil accesul pe piață pentru un concurent este, în cazul în speță, confirmată de constatările făcute în considerentul (893) al deciziei atacate potrivit cărora reducerile erau pentru OEM un element important care trebuia luat în considerare din cauza puternicei concurențe pe piața OEM și a marjelor lor operaționale scăzute. Reclamanta nu contestă aceste caracteristici speciale ale pieței pe care operează OEM. Or, importanța specială a reducerilor pentru beneficiarii lor consolidează stimulentele pentru aceștia din urmă de a respecta condițiile unei aprovizionări exclusive sau cvasiexclusive și contribuie astfel la capacitatea reducerilor de a restrânge concurența.
- 180 În plus, proba că stimulentele financiare au fost într-adevăr luate în considerare cu ocazia deciziei beneficiarilor săi de a se aproviziona pentru totalitatea sau cvasitotalitatea nevoilor lor de la întreprinderea în poziție dominantă sau de a nu vinde produse concurente constituie un element care confirmă capacitatea acestui stimulent financiar de a restrânge concurența. În prezenta cauză, Comisia a demonstrat că reducerile și plățile de exclusivitate acordate de reclamantă au fost cel puțin un element care a fost luat în considerare de către Dell, HP, NEC și Lenovo în decizia lor de a se aproviziona pentru totalitatea sau cvasitotalitatea nevoilor lor de la reclamantă, iar de către MSH în decizia sa de a nu vinde produse concurente (a se vedea punctele 592-599, 882-890, 1027-1030, 1215-1220 și 1513-1521 de mai jos).
- 181 Mai mult, capacitatea reducerilor și a plăților de exclusivitate acordate celor patru OEM și MSH de a restrânge concurența este, în cazul în speță, confirmată de constatările la care se procedează în decizia atacată, potrivit cărora reclamanta a pus în aplicare două tipuri diferite de abuz, și anume, pe de o parte, reducerile și plățile de exclusivitate și, pe de altă parte, restricțiile propriu-zise. Astfel cum a constatat în mod întemeiat Comisia în considerentele (917), (1681) coroborat cu nota de subsol nr. 1999 (nr. 1990 în versiunea publică) și (1747) ale deciziei atacate, aceste două tipuri de practici se completează și se consolidează reciproc.

- 182 Pe de altă parte, trebuie arătat că împrejurarea că o întreprindere în poziție dominantă face eforturi să lege clienții importanți constituie de asemenea un indiciu care poate fi luat în considerare în cadrul aprecierii caracterului anticoncurențial al comportamentului său (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții Tomra, punctul 73 de mai sus, punctul 75). Trebuie observat că, potrivit deciziei atacate, în special Dell și HP se disting de alte OEM prin cotele lor de piață mai ridicate, prezența puternică în segmentul pieței mai profitabil și puterea lor de a legitima un nou UCP x86 pe piață. În decizia atacată, Comisia a constatat, în considerentul (1597), că faptul de a viza aceste întreprinderi, întrucât prezintă o importanță strategică specială pentru accesul pe piață, avea un impact asupra pieței globale care era mai important decât cel care corespundea doar cotelor lor de piață cumulate, ceea ce reclamanta nu a contestat. În consecință, Comisia putea, în mod întemeiat, să concluzioneze că reducerile de exclusivitate priveau OEM importanți.
- 183 În ceea ce privește MSH, se va demonstra mai în detaliu la punctele 1507-1511 de mai jos că această întreprindere prezenta o importanță strategică specială în ceea ce privea distribuția calculatoarelor echipate cu UCP-uri x86 destinate consumatorilor în Europa.
- 184 În sfârșit, trebuie constatat că faptul că practicile puse în discuție în decizia atacată se înscriu într-o strategie de ansamblu care vizează împiedicarea accesului AMD la canalele de vânzare cele mai importante constituie de asemenea o împrejurare care confirmă capacitatea reducerilor și a plăților de exclusivitate de a restrânge concurența (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții Tomra, punctul 73 de mai sus, punctele 19 și 20). Se va demonstra mai în detaliu la punctele 1523-1552 de mai jos că Comisia a dovedit existența unei asemenea strategii de ansamblu corespunzător cerințelor legale.
- 185 În primul rând, reclamanta face eforturi pentru a nega capacitatea practicilor sale de a restrânge concurența arătând că, în cursul perioadei de referință, AMD a raportat cel mai mare succes comercial din istoria sa, a înregistrat un nivel de creștere neegalat de OEM considerați a fi ținta unui comportament abuziv, a trebuit să facă față unor constrângeri ale capacității de producție care au împiedicat-o să răspundă cererilor de UCP și și-a sporit investițiile în materie de cercetare și dezvoltare. În plus, prețul ajustat în funcție de calitatea UCP-urilor ar fi scăzut cu 36,1 % în fiecare an în perioada vizată de decizia atacată.
- 186 Prin urmare, aceste argumente nu pot fi primite. Atunci când o întreprindere în poziție dominantă pune efectiv în aplicare practici care au capacitatea de a restrânge concurența, împrejurarea că această capacitate nu se realizează în efecte concrete nu este suficientă pentru a înlătura aplicarea articolului 82 CE (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 17 decembrie 2003, British Airways/Comisia, T-219/99, Rec., p. II-5917, punctul 297, denumită în continuare „Hotărârea Tribunalului British Airways”). Or, faptul că, în perioada vizată de decizia atacată, AMD ar fi raportat un mare succes comercial și, în continuare, ar fi suferit constrângeri de capacitate ar putea cel mult să demonstreze că practicile reclamantei nu au produs efecte concrete. Această împrejurare nu poate totuși să fie suficientă pentru a nega capacitatea practicilor puse în aplicare de reclamantă de a restrânge concurența. Pe de altă parte, nici creșterea cotelor de piață ale AMD și a investițiilor sale în materie de cercetare și dezvoltare, nici scăderea prețurilor UCP-urilor x86 în perioada vizată de decizia atacată nu semnifică că practicile reclamantei au fost lipsite de efect. În lipsa acestor practici, este permis să se considere că sporirea cotelor de piață ale concurentului și a investițiilor sale în materie de cercetare și dezvoltare, precum și scăderea prețului UCP-urilor x86 ar fi putut fi mai importante (a se vedea în acest sens Hotărârea Michelin II, punctul 75 de mai sus, punctul 245, și Hotărârea Tribunalului British Airways, citată anterior, punctul 298). În consecință, nu este necesar a se pronunța asupra afirmațiilor Comisiei potrivit cărora argumentele reclamantei privind sporirea cotelor de piață ale AMD și scăderea prețului UCP-urilor x86 sunt eronate în fapt.
- 187 În al doilea rând, reclamanta nu poate deduce niciun argument din faptul că practicile puse în discuție în decizia atacată nu ar fi privit decât o parte scăzută a pieței globale a UCP-urilor x86, și anume între 0,3 și 2 % pe an. În plus față de argumentele enunțate la punctele 116-124 de mai sus, este necesar să se constate că reclamanta se sprijină pe o metodă de calcul eronată pentru a ajunge la concluzia

potrivit căreia practicile sale nu afectau decât între 0,3 și 2 % din piața de UCP-uri x86. Astfel, aceste cifre au fost calculate prin luarea în considerare doar a părții disputabile (a se vedea punctul 92 de mai sus) în ceea ce privea OEM respectivi și MSH, iar nu cota de piață integrală pe care aceste întreprinderi o dețineau.

- 188 O asemenea metodă de calcul are ca efect diminuarea în mod artificial a rezultatului, deoarece partea pieței care este blocată printr-o reducere de exclusivitate nu se limitează la partea disputabilă. Dimpotrivă, partea din nevoile unui client care este legată de o reducere de exclusivitate este blocată în integralitatea sa în privința concurenților.
- 189 În consecință, pentru a determina partea pieței afectată de comportamentul întreprinderii în poziție dominantă, nu este posibil a se limita la luarea în considerare a părții disputabile a cererii clienților.
- 190 În speță, cota de piață a Dell era de 14,58 % în primul trimestru al anului 2003 și a crescut pentru a atinge 16,34 % în al patrulea trimestru al anului 2005, astfel cum rezultă din considerentul (1580) al deciziei atacate. Dat fiind că, potrivit deciziei menționate, Intel a acordat reduceri în favoarea Dell, supuse condiției ca Dell să se aprovizioneze de la ea pentru totalitatea nevoilor sale de UCP-uri x86, aceasta înseamnă că între 2003 și 2005 Intel blocase deja între 14,58 și 16,34 % din piață numai prin reducerile acordate Dell.
- 191 Această parte a pieței trebuie să fie considerată semnificativă, luând în considerare împrejurarea că concurenții întreprinderii în poziție dominantă sunt îndrituiți să profite de o concurență bazată pe merite pe totalitatea pieței, iar nu doar pe o parte a acesteia.
- 192 În anii 2006 și 2007, partea pieței afectată a fost mai scăzută, deoarece comportamentele despre care face vorbire Comisia în decizia atacată nu priveau decât MSH, prin plăți de exclusivitate, și Lenovo, prin restricții propriu-zise între iunie 2006 și decembrie 2006 și reduceri de exclusivitate în anul 2007.
- 193 În această privință, trebuie arătat că Comisia a concluzionat în mod întemeiat în sensul existenței unei încălcări unice și continue, astfel cum se va arăta mai în detaliu la punctele 1561-1563 de mai jos. În prezența unei încălcări unice și continue, nu se poate pretinde ca, pe întreaga perioadă acoperită, o parte semnificativă a pieței să fi fost afectată de comportamentul în cauză o parte semnificativă a pieței. Este suficient în această privință să se efectueze o apreciere globală a mediei părții pieței care a fost blocată (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului Tomra, punctul 72 de mai sus, punctul 243).
- 194 În speță, raportul de expertiză pe care reclamanta l-a furnizat în anexa la replică și care poartă referința C.1 indică, la punctul 48, că partea pieței globale vizate de comportamentul despre care se face vorbire în decizia atacată era în medie de aproximativ 14 % pe durata totală a încălcării reținute de Comisie, dacă calculul nu este limitat doar la partea disputabilă a cererii clienților în cauză. Este necesar să se arate că o asemenea parte trebuie să fie considerată semnificativă.
- 195 În ceea ce privește, în continuare, argumentul reclamantei potrivit căruia contractele sale de furnizare nu erau decât de scurtă durată sau puteau fi reziliate într-un termen de 30 de zile, trebuie constatat că criteriul pertinent nu este durata termenului de reziliere a unui contract sau durata determinată a unui contract individual care se înscrie într-o serie de contracte consecutive, ci durata totală în care reclamanta aplică reduceri și plăți de exclusivitate față de un client (a se vedea punctele 112 și 113 de mai sus). Această durată se ridică, în speță, la aproximativ cinci ani în ceea ce privea MSH, la aproximativ trei ani în ceea ce privea Dell și NEC, la peste doi ani în ceea ce privea HP și la aproximativ un an în ceea ce privea Lenovo. Acordarea de reduceri și de plăți de exclusivitate pe asemenea perioade este în general susceptibilă să restrângă concurența, și aceasta cu atât mai mult pe o piață ca cea a UCP-urilor, care se caracterizează printr-un puternic dinamism și cicluri scurte de viață a produselor.

196 În sfârșit, în ceea ce privește argumentele reclamantei privind lipsa unor obligații de exclusivitate oficiale, puterea de cumpărare a OEM și relevanța testului AEC pentru aprecierea plăților de exclusivitate, se impune să se facă referire la punctele 106, 138 și, respectiv, 139, precum și la punctele 140-166 de mai sus.

197 Prin urmare, pe baza considerațiilor care precedă, se poate concluziona că, în decizia atacată, Comisia a demonstrat corespunzător cerințelor legale și după o analiză a împrejurărilor din speță că reducerile și plățile de exclusivitate acordate de reclamantă Dell, HP, NEC, Lenovo și MSH erau susceptibile să restrângă concurența.

3. Cu privire la calificarea juridică a practicilor denumite „restricții propriu-zise”

198 În decizia atacată, Comisia a calificat drept abuz trei practici pe care le-a denumit „restricții propriu-zise”. În opinia sa, aceste trei practici aveau o trăsătură comună, și anume că reclamanta ar fi efectuat plăți către OEM pentru ca aceștia să întârzie, să anuleze sau să restrângă într-o manieră sau alta comercializarea anumitor produse echipate cu UCP-uri AMD. Mai specific, acordarea plăților era supusă condițiilor următoare:

- în primul rând, HP trebuia să își orienteze calculatoarele de birou destinate întreprinderilor și echipate cu UCP-uri x86 de la AMD către întreprinderile mici și mijlocii (IMM) și către clienții din sectorul guvernamental, educativ și medical (denumiți în continuare „GEM”), mai degrabă decât marile întreprinderi;
- în al doilea rând, HP trebuia să interzică partenerilor săi de distribuție să stocheze calculatoarele de birou destinate întreprinderilor și echipate cu UCP-uri x86 de la AMD, astfel încât aceste calculatoare să fie disponibile pentru clienți doar comandându-le HP fie direct, fie prin intermediul unor parteneri de distribuție ai HP care îndeplinesc funcția de agenți comerciali;
- în al treilea rând, Acer, HP și Lenovo trebuiau să amâne sau să anuleze lansarea de calculatoare echipate cu UCP-uri AMD.

199 Pentru a furniza o motivare calificării restricțiilor propriu-zise drept abuzive, Comisia s-a întemeiat, în considerentele (1643) și (1671) ale deciziei atacate, pe Hotărârea Tribunalului din 7 octombrie 1999, Irish Sugar/Comisia (T-228/97, Rec., p. II-2969, denumită în continuare „Hotărârea Irish Sugar”). În plus, ea a constatat, în considerentul (1643), că o încălcare a articolului 82 CE putea de asemenea să rezulte din obiectul practicilor urmate de o întreprindere în poziție dominantă. În plus, Comisia a arătat, în considerentele (1670), (1672), (1678) și (1679) ale deciziei atacate, că restricțiile propriu-zise avuseseră un efect asupra procesului decizional al OEM, deoarece aceștia din urmă amânaseră, anulaseră sau restrânseseră într-o manieră sau alta comercializarea calculatoarelor lor echipate cu UCP-uri AMD, în pofida cererii consumatorilor pentru aceste produse. În sfârșit, în considerentul (1642) al deciziei atacate, Comisia a relevat că restricțiile se inserau într-o strategie unică care are ca obiectiv excluderea AMD de pe piață.

200 Reclamanta a arătat, în primul rând, că Comisia este ținută să demonstreze capacitatea practicilor de a restrânge concurența „în termeni economici”. În al doilea rând, practicile puse în discuție în cazul în speță ar fi distincte de cele din cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Irish Sugar, punctul 199 de mai sus. În al treilea rând, Comisia, incriminând restricții propriu-zise, ar fi creat în mod greșit un nou tip de abuz în sfera articolului 82 CE.

201 Mai întâi, este necesar să se amintească că un efect de excludere nu se produce doar atunci când accesul pe piață este făcut imposibil pentru concurenți, ci și atunci când acest acces este făcut mai dificil (a se vedea punctul 88 de mai sus).

- 202 În cazul în speță, acordarea de plăți supuse celor trei condiții enunțate la punctul 198 de mai sus era susceptibilă să facă mai dificil accesul pe piață pentru AMD. Astfel, acordarea de plăți supuse celei dintâi dintre aceste condiții era susceptibilă să facă mai dificilă comercializarea de produse AMD, din moment ce a furnizat un stimulent HP pentru a nu propune într-o manieră proactivă calculatoare de birou destinate întreprinderilor și echipate cu UCP-uri x86 de la AMD unui grup predefinit de clienți. Acordarea de plăți supuse celei de a doua dintre aceste condiții era susceptibilă să facă mai dificilă comercializarea de produse AMD, dat fiind faptul că a furnizat un stimulent HP pentru a nu vinde calculatoare de birou destinate întreprinderilor și echipate cu UCP-uri x86 de la AMD prin intermediul partenerilor săi de distribuție, în afară de cazul în care aceștia din urmă acționau în calitate de agenți comerciali. În sfârșit, acordarea de plăți supuse celei de a treia dintre aceste condiții era susceptibilă să facă mai dificilă comercializarea de produse AMD, întrucât a furnizat HP, Lenovo și Acer un stimulent pentru a se abține de la orice vânzare a unui anumit tip de calculator echipat cu UCP-uri x86 de la AMD, și aceasta cel puțin pe o anumită perioadă, iar în cazul HP, într-o anumită regiune, și anume regiunea Europa, Orientul Mijlociu și Africa (denumită în continuare „regiunea EOMA”). Comportamentul reclamantei, constând în subordonarea acordării de plăți condițiilor menționate, era deci susceptibil să facă mai dificilă comercializarea de calculatoare echipate cu UCP-uri x86 de la AMD pentru OEM în cauză. Dat fiind că acești OEM erau clienții AMD, comportamentul era în același timp susceptibil să facă mai dificil accesul pe piață pentru AMD, aducând astfel o atingere structurii concurențiale de pe piața de UCP-uri x86 pe care, ținând cont tocmai de poziția reclamantei, gradul de concurență era deja slăbit.
- 203 În continuare, trebuie subliniat că, în scopul aplicării articolului 82 CE, demonstrarea existenței unui obiect și a unui efect anticoncurențial poate, după caz, să reprezinte unul și același lucru. Dacă se demonstrează că obiectul comportamentului unei întreprinderi aflate în poziție dominantă este de a restrânge concurența, acest comportament va fi de asemenea susceptibil să aibă un asemenea efect (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 30 ianuarie 2007, France Télécom/Comisia, T-340/03, Rep., p. II-107, punctul 195 și jurisprudența citată).
- 204 Aceasta este situația în speță. Astfel, domeniul de aplicare al celor trei condiții enunțate la punctul 198 de mai sus era limitat la produsele AMD, astfel încât această întreprindere trebuie să fie considerată ca ținta individualizată a practicilor reclamantei. Or, singurul interes pe care îl poate avea o întreprindere în poziție dominantă în a împiedica într-o manieră personalizată comercializarea de produse echipate cu un produs al unui concurent determinat este de a prejudicia acest concurent. În consecință, prin punerea în aplicare a restricțiilor propriu-zise față de HP, Lenovo și Acer, reclamanta a urmărit un obiectiv anticoncurențial.
- 205 În sfârșit, trebuie subliniat că revine unei întreprinderi în poziție dominantă o răspundere specială de a nu aduce atingere, printr-un comportament străin de concurența bazată pe merite, unei concurențe efective și nedenate pe piața comună (a se vedea în acest sens Hotărârea AstraZeneca, punctul 64 de mai sus, punctul 355 și jurisprudența citată). Or, faptul de a acorda plăți clienților în contraprestația unor restricții impuse la comercializarea de produse echipate cu un produs al unui concurent determinat nu ține în mod clar de o concurență bazată pe merite.
- 206 Prin urmare, se poate concluziona că punerea în aplicare a fiecăreia dintre practicile denumite „restricții propriu-zise” constituia un abuz de poziție dominantă în sensul articolului 82 CE.
- 207 Această concluzie este de asemenea confirmată prin Hotărârea Irish Sugar, punctul 199 de mai sus. La punctele 226 și 233 din hotărârea respectivă, Tribunalul a concluzionat că exista un abuz, întrucât întreprinderea dominantă convenise cu un angrosist și cu un detailist să înlocuiască zahărul comercializat cu amănuntul de concurenți cu propriul produs. Tribunalul a constatat că reclamanta a subminat structura concurențială pe care piața respectivă ar fi putut-o dobândi prin intrarea unui nou produs, prin efectuarea unui schimb de produse concurente pe o piață pe care deținea peste 80 % din volumul vânzărilor. Raționamentul subiacent din hotărârea respectivă este de asemenea aplicabil

cazului în speță. Astfel, o restricție de comercializare care vizează produsele unui concurent subminează structura concurenței, întrucât împiedică în mod precis introducerea pe piață a produselor acestui concurent.

208 Argumentele reclamantei nu pot repune în discuție acest rezultat.

209 În primul rând, este necesar să se înlăture argumentul reclamantei potrivit căruia Comisia este ținută să demonstreze capacitatea de a restrânge concurența „în termeni economici”. În această privință, trebuie arătat că reclamanta nici nu precizează ce înțelege prin „termeni economici”. Întrucât cele trei practici denumite „restricții propriu-zise” nu se încadrează cu claritate într-o concurență bazată pe merite (a se vedea punctul 205 de mai sus), Comisia nu era ținută să demonstreze mai în detaliu capacitatea lor de a restrânge concurența. În plus, se impune a observa că, întemeindu-se pe Hotărârea Irish Sugar, punctul 199 de mai sus, și pe obiectul anticoncurențial al practicilor, Comisia a expus caracterul lor abuziv corespunzător cerințelor legale.

210 În această privință, este necesar să se respingă și argumentul reclamantei potrivit căruia Comisia era ținută să demonstreze posibilitatea sau probabilitatea unei excluderi a concurenței, mai degrabă decât să se refere la obiectul anticoncurențial al practicilor. Întrucât obiectul anticoncurențial se confundă în cazul în speță cu efectul potențial al practicilor numite „restricții propriu-zise” (a se vedea punctele 203 și 204 de mai sus), este necesar să se considere că Comisia nu a săvârșit nicio eroare sprijinindu-se pe obiectul lor anticoncurențial.

211 În plus, se impune a observa că, în decizia atacată, Comisia nu s-a întemeiat exclusiv pe obiectul anticoncurențial al celor trei restricții propriu-zise. În plus față de referirea făcută la Hotărârea Irish Sugar, punctul 199 de mai sus, ea s-a sprijinit pe împrejurări suplimentare care confirmă capacitatea restricțiilor propriu-zise de a restrânge concurența, deși menționarea unor asemenea împrejurări nu este indispensabilă pentru a le califica drept abuzive în temeiul articolului 82 CE.

212 În primul rând, Comisia a demonstrat corespunzător cerințelor legale că plățile care erau supuse condițiilor enunțate la punctul 198 de mai sus fuseseră un factor care fusese luat în considerare de HP (a se vedea punctele 882-890 de mai jos), Lenovo (a se vedea punctele 1215-1220 de mai jos) și Acer (a se vedea punctele 1367-1369 de mai jos) în deciziile lor de a amâna, a anula sau a restrânge într-un alt mod comercializarea calculatoarelor lor echipate cu UCP-uri AMD. Acest fapt confirmă capacitatea acestor plăți de a restrânge concurența. În acest cadru, trebuie subliniat că calificarea unei restricții propriu-zise drept abuzivă depinde doar de capacitatea de a restrânge concurența, astfel încât nu necesită demonstrarea nici a unui efect concret pe piață, nici a unei legături de cauzalitate (a se vedea, în ceea ce privește reducerile de exclusivitate, punctele 103 și 104 de mai sus).

213 În al doilea rând, Comisia a stabilit că restricțiile propriu-zise făceau parte dintr-o strategie de ansamblu pe termen lung care viza să împiedice accesul AMD la canalele de vânzare cele mai importante dintr-un punct de vedere strategic (a se vedea punctele 1523-1552 de mai jos).

214 În sfârșit, în măsura în care reclamanta invocă, la punctele 307-311 din cererea introductivă, că plățile privind restricția propriu-zisă pusă în aplicare față de Lenovo obțin un rezultat pozitiv la testul AEC, este necesar să se constate că testul AEC nu constituie un instrument care să fie susceptibil să înlăture caracterul anticoncurențial al unei restricții propriu-zise. Presupunând că reclamanta ar fi reușit să demonstreze că restricția propriu-zisă aplicată față de Lenovo a obținut un rezultat pozitiv la testul AEC, o asemenea împrejurare nu ar priva această practică nici de obiectul său anticoncurențial, nici de capacitatea sa de a face mai dificil accesul pe piață pentru concurent.

- 215 În al doilea rând, se impune a respinge argumentul reclamantei potrivit căruia restricțiile propriu-zise puse în discuție în decizia atacată sunt prea diferite de practica relevantă în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Irish Sugar, punctul 199 de mai sus, pentru ca Comisia să poată să le califice drept abuzive. Astfel, diferențele invocate de reclamantă între cauza Irish Sugar și prezenta cauză sunt lipsite de relevanță în drept.
- 216 Mai întâi, deși este adevărat că Hotărârea Irish Sugar, punctul 199 de mai sus, are ca obiect intrarea pe piață a unui nou produs al unei noi întreprinderi, totuși articolul 82 CE interzice, în general, practicile abuzive susceptibile să limiteze comercializarea, ca introducerea pe piață a unor noi produse ale unei noi întreprinderi să fie împiedicată sau ca produse existente ale unui concurent stabilit să fie dezavantajate. În prezenta cauză, chiar dacă AMD trebuia să fie considerat ca un concurent deja stabilit și chiar dacă produsele vizate de restricțiile propriu-zise nu puteau fi calificate drept noi, aceste împrejurări nu ar schimba cu nimic capacitatea practicilor de a face mai dificil accesul pe piață pentru AMD. Ele nu ar pune în discuție nici modul în care practicile în cauză vizau AMD. Nici capacitatea de a face mai dificil accesul pe piață pentru AMD, nici obiectul anticoncurențial al restricțiilor propriu-zise nu depind de aspectul dacă aceste restricții privesc un nou produs al unei noi întreprinderi pe piață.
- 217 În continuare, în măsura în care reclamanta arată că în Hotărârea Irish Sugar, punctul 199 de mai sus, Tribunalul s-a bazat pe amenințări financiare exprese, trebuie constatat că faptul că reclamanta a înștiințat OEM că riscau să piardă reduceri preferențiale, în cazul HP și al Acer, sau că ar refuza să sporească finanțarea, în cazul Lenovo, în situația încălcării condițiilor anticoncurențiale enunțate la punctul 198 de mai sus este suficient pentru a concluziona că anunțurile reclamantei erau de natură a stimula OEM în cauză să respecte aceste condiții.
- 218 În sfârșit, reclamanta susține că cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Irish Sugar, punctul 199 de mai sus, se distinge de cazul în speță în măsura în care, în acesta din urmă, AMD nu ar fi fost constrâns să părăsească piața și și-ar fi sporit chiar partea sa de piață. Faptul că AMD nu a avut mai mult succes se datora, potrivit reclamantei, propriilor limite. Or, aspectul dacă restricțiile propriu-zise puse în aplicare de reclamantă aveau capacitatea de a restrânge concurența nu depinde de excluderea efectivă a AMD. Astfel, pentru a demonstra această capacitate, demonstrarea unui efect concret pe piață nu este necesar (a se vedea punctul 212 de mai sus). În plus, se impune a observa că diferențele căi de comercializare care erau vizate de restricțiile propriu-zise erau barate pentru UCP-urile AMD în perioadele vizate. De altfel, în măsura în care reclamanta invocă succesul comercial al AMD, precum și limitările comerciale ale acestei întreprinderi, argumentația sa trebuie respinsă pentru motivele enunțate la punctul 186 de mai sus.
- 219 În al treilea rând, este necesar să se înlăture argumentul reclamantei potrivit căruia folosirea noțiunii „restricție propriu-zisă” constituie un nou tip de abuz. Trebuie să se constate că calificarea juridică a unei practici în materie de abuz nu depinde de denumirea sa, ci de criteriile de fond reținute în această privință. Astfel, simpla folosire a noțiunii „restricție propriu-zisă” nu poate fi suficientă pentru a putea concluziona că criteriile de fond reținute sunt noi. În ceea ce privește criteriile de fond aplicate în speță, decurge din articolul 82 al doilea paragraf litera (b) CE că limitarea comercializării constituie un abuz. În plus, nu constituie o noutate în dreptul concurenței faptul că o practică care nu se încadrează în mod clar în concurența bazată pe merite este considerată ilegală (a se vedea în acest sens Hotărârea Hoffmann-La Roche, punctul 71 de mai sus, punctul 91, și Hotărârea Curții din 3 iulie 1991, AKZO/Comisia, C-62/86, Rec., p. I-3359, punctul 70).
- 220 În sfârșit, chiar dacă calificarea drept abuzive a practicilor în cauză era efectiv „nouă”, aceasta nu ar repune în discuție competența Comisiei de a le interzice. Astfel, chiar în domeniul calculului amenzilor, Tribunalul a constatat deja că faptul că un comportament cu aceleași caracteristici nu a fost încă examinat în decizii anterioare nu exonerează întreprinderea de răspundere (a se vedea în acest sens Hotărârea Michelin I, punctul 74 de mai sus, punctul 107, și Hotărârea AstraZeneca, punctul 64 de mai sus, punctul 901).

B – *Cu privire la competența Comisiei*

1. Argumentele părților

- 221 Reclamanta, susținută de ACT, arată că domeniul de aplicare teritorial al articolelor 81 CE și 82 CE nu este nelimitat și că, în consecință, pentru a se declara competentă în vederea aprecierii unui comportament adoptat în afara Uniunii, Comisia trebuia să stabilească o legătură de cauzalitate directă cu teritoriul Uniunii, furnizând probe solide că punerea în aplicare efectivă a practicilor în cauză produce un efect substanțial asupra concurenței în cadrul Uniunii. S-ar fi stabilit de asemenea că, în prezența unor schimburi comerciale cu țări terțe, și aceasta chiar atunci când punerea în aplicare a practicilor în cauză este efectuată în interiorul Uniunii, Comisia trebuie de asemenea să dovedească că efectele lor în Uniune sunt imediate, substanțiale, directe și previzibile.
- 222 Reclamanta arată că, cu titlu de exemplu, decizia atacată nu îndeplinește criteriile enunțate la punctul anterior contestând acordul încheiat cu Lenovo în al doilea semestru al anului 2006 privind un laptop destinat pieței interne chineze.
- 223 Chiar dacă abordarea Comisiei potrivit căreia, în ceea ce privește reducerile și restricțiile propriu-zise în cauză, ea ar putea dovedi un abuz de poziție dominantă fără să demonstreze efectele acestora din urmă ar fi corectă, Comisia ar fi totuși ținută să demonstreze existența unui efect al acestora în Uniune pentru a-și stabili competența. Astfel, chestiunea competenței teritoriale ar fi o chestiune separată și distinctă, care decurge din dreptul internațional public.
- 224 În cadrul procedurii scrise, reclamanta a arătat că, privind ansamblul acordurilor care implică entități situate în afara Uniunii, în speță Dell, HP, NEC, Acer și Lenovo, decizia atacată nu stabilea competența Comisiei.
- 225 În ședință, reclamanta a declarat că își limitează acest motiv doar la comportamentele față de Acer și de Lenovo, împrejurare de care s-a luat act în procesul-verbal al ședinței.
- 226 În ceea ce privește Acer și Lenovo, reclamanta a subliniat că instalațiile de producție ale acestora se aflau în afara SEE și că nu achiziționau UCP-uri în SEE nici de la Intel, nici de la AMD. Comportamentul în cauză ar fi vizat vânzări de UCP-uri clienților situați în Asia, și anume în Taiwan, în ceea ce privea Acer, și în China, în ceea ce privea Lenovo, iar punerea sa în aplicare ar fi avut loc în Asia. Împrejurarea că un anumit număr de calculatoare ale Acer și ale Lenovo au putut fi în continuare vândute în cadrul SEE nu ar fi pertinentă pentru chestiunea punerii în aplicare a comportamentului incriminat.
- 227 Dat fiind că comportamentul Intel față de Acer și Lenovo ar fi vizat vânzările de UCP-uri în Asia, efectele imediate ale acestui comportament ar fi resimțite în Asia, iar nu în SEE. Vânzările de calculatoare, singurele care ar fi putut privi SEE, ar fi efectuate de părți terțe, și anume Acer și Lenovo, care nu ar fi controlate de Intel.
- 228 Volumul de calculatoare vizat ar fi fost foarte scăzut, iar efectul în SEE nu ar putea fi considerat substanțial.
- 229 În ședință, reclamanta a arătat de asemenea că comportamentul în cauză nu era susceptibil să afecteze comerțul dintre statele membre.
- 230 Comisia se opune argumentelor reclamantei și ale ACT.

2. Aprecierea Tribunalului

a) Observații introductive

- 231 Mai întâi, trebuie subliniat că, în jurisprudența Curții și a Tribunalului, două căi au fost urmate pentru a se stabili că competența Comisiei era justificată din perspectiva normelor dreptului internațional public.
- 232 Prima abordare se sprijină pe principiul teritorialității. Această abordare a fost urmată în Hotărârea Curții din 27 septembrie 1988, Ahlström Osakeyhtiö și alții/Comisia (89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 și 125/85-129/85, Rec., p. 5193, denumită în continuare „Hotărârea Pastă de lemn”). La punctul 16 din hotărârea respectivă, Curtea a relevat că se impunea să se distingă două elemente de comportament, și anume formarea înțelegerii și punerea sa în aplicare. A face să depindă aplicabilitatea interdicțiilor edictate de dreptul concurenței de locul formării unei înțelegeri ar conduce în mod evident la furnizarea către întreprinderi a unui motiv facil de a se sustrage de la interdicțiile menționate. Curtea a constatat deci că ceea ce era determinant era locul unde era pusă în aplicare înțelegerea.
- 233 A doua abordare se sprijină pe efectele calificate ale practicilor în Uniune. Această abordare a fost urmată în Hotărârea Tribunalului din 25 martie 1999, Gencor/Comisia (T-102/96, Rec., p. II-753, denumită în continuare „Hotărârea Gencor”). La punctul 90 din hotărârea respectivă, Tribunalul relevă că, atunci când este previzibil că o concentrare proiectată produce un efect imediat și substanțial în Uniune, aplicarea Regulamentului (CEE) nr. 4064/89 al Consiliului din 21 decembrie 1989 privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi (JO L 395, p. 1), cu rectificări (JO 1990, L 257, p. 13), este justificată din perspectiva dreptului internațional public.
- 234 Susținând că în prezența schimburilor comerciale cu țări terțe, chiar atunci când punerea în aplicare a practicilor în cauză este efectuată în interiorul Uniunii, Comisia trebuie de asemenea să dovedească existența unor efecte imediate, substanțiale, directe și previzibile în Uniune, raționamentul reclamantei echivalează cu a afirma că punerea în aplicare și efectele calificate în Uniune sunt condiții cumulative.
- 235 Comisia a subliniat în ședință că, în speță, competența sa era justificată, pe de o parte, în temeiul teoriei punerii în aplicare a practicilor în cauză în SEE, urmată în Hotărârea Pastă de lemn, punctul 232 de mai sus, și, pe de altă parte, în temeiul teoriei efectelor, urmată în Hotărârea Gencor, punctul 233 de mai sus.
- 236 În această privință, trebuie arătat că faptul de a demonstra punerea în aplicare a practicilor în cauză în SEE sau faptul de a demonstra efecte calificate sunt căi alternative, iar nu cumulative, în scopul stabilirii împrejurării că competența Comisiei este justificată din perspectiva normelor dreptului internațional public.
- 237 Astfel, în Hotărârea Pastă de lemn, punctul 232 de mai sus, Curtea s-a întemeiat doar pe punerea în aplicare a comportamentului în cauză pe teritoriul Uniunii.
- 238 Reclamanta nu poate deduce niciun argument din faptul că avocatul general Darmon a arătat, în Concluziile sale prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Pastă de lemn, punctul 232 de mai sus (Rec., p. 5214, punctul 82), că revine Curții sarcina, „în determinarea împrejurării dacă Comisia și-a exercitat, în mod întemeiat, competența în privința reclamantelor, de a cerceta dacă efectele comportamentului pe care îl invoca erau substanțiale, directe și previzibile”. Astfel, avocatul general a propus Curții să se întemeieze pe efectele comportamentului în cauză pe teritoriul Uniunii în scopul de a constata competența Comisiei. Curtea nu a urmat propunerea avocatului general și s-a întemeiat pe punerea în aplicare a înțelegerii în Uniune. Rezultă astfel din Hotărârea Curții în cauza

amintită că, atunci când competența Comisiei poate fi constatată în temeiul punerii în aplicare a comportamentului în cauză în Uniune, nu este necesar să se analizeze existența efectelor pentru a stabili competența Comisiei.

- 239 Reclamanta se sprijină în acest cadru și pe Hotărârea Gencor, punctul 233 de mai sus.
- 240 Cu toate acestea, în Hotărârea Gencor, punctul 233 de mai sus (punctele 89-101), Tribunalul s-a întemeiat doar pe efectele calificate pentru a stabili că competența Comisiei era justificată din perspectiva normelor dreptului internațional public.
- 241 Este, desigur, exact că, la punctul 87 din hotărârea respectivă, Tribunalul a amintit că, potrivit Hotărârii Pastă de lemn, punctul 232 de mai sus, criteriul punerii în aplicare a înțelegerii era îndeplinit prin simpla vânzare în Uniune. Cu toate acestea, punctul 87 amintit se înscrie în raționamentul Tribunalului prin care s-a relevat că Regulamentul nr. 4064/89 nu acorda prioritate, în scopul delimitării domeniului său de aplicare teritorial, activităților de producție în raport cu activitățile de vânzare (Hotărârea Gencor, punctul 233 de mai sus, punctele 85-88). În acest cadru, Tribunalul a respins un argument al reclamantei dedus din Hotărârea Pastă de lemn, punctul 232 de mai sus, arătând că, potrivit hotărârii respective, criteriul punerii în aplicare a înțelegerii era îndeplinit prin simple vânzări. Tribunalul a respins deci argumentul reclamantei potrivit căruia ar rezulta din Hotărârea Pastă de lemn, punctul 232 de mai sus, că activitățile de producție ar fi preferate în raport cu activitățile de vânzare.
- 242 În continuare, Tribunalul a examinat în Hotărârea Gencor, punctul 233 de mai sus (punctele 89-101), aspectul dacă aplicarea Regulamentului nr. 4064/89 în această cauză era conformă cu dreptul internațional public. În acest cadru, Tribunalul s-a limitat să examineze dacă criteriile efectului imediat, substanțial și previzibil erau întrunite.
- 243 Rezultă deci din Hotărârea Gencor, punctul 233 de mai sus, că, pentru a justifica competența Comisiei potrivit normelor dreptului internațional public, este suficient ca criteriile efectului imediat, substanțial și previzibil în Uniune să fie întrunite.
- 244 Rezultă din ceea ce precedă că, pentru a justifica competența Comisiei din perspectiva dreptului internațional public, este suficient să se stabilească fie efectele calificate ale practicii, fie punerea sa în aplicare în Uniune.
- 245 Pe de altă parte, este necesar să se arate că în decizia atacată Comisia nu tratează în mod explicit aspectul dacă competența Comisiei se justifică din perspectiva normelor dreptului internațional public. În această privință, Comisia subliniază că a tratat, în considerentele (1749)-(1753) ale deciziei atacate, problema afectării comerțului dintre statele membre.
- 246 În plus, Comisia subliniază, fără a fi contrazisă cu privire la acest aspect de reclamantă, că în cadrul procedurii administrative reclamanta nu a pus niciodată în discuție competența internațională a Comisiei.
- 247 În acest cadru, este necesar să se sublinieze că textul articolului 82 CE conține două elemente care privesc o legătură cu teritoriul Uniunii. În primul rând, articolul 82 CE impune existența unei poziții dominante „pe piața comună sau pe o parte semnificativă a acesteia”. În al doilea rând, impune ca comerțul dintre statele membre să poată fi afectat de comportamentul în cauză. În decizia atacată, Comisia a constatat existența unei poziții dominante a reclamantei la nivel mondial, ceea ce include piața comună. În plus, în considerentele (1749)-(1753) din decizia menționată, ea a examinat în mod explicit afectarea comerțului dintre statele membre.

248 Desigur, aspectul dacă competența Comisiei se justifică din perspectiva dreptului internațional public constituie o chestiune distinctă de cea a criteriilor prevăzute de articolul 82 CE. În această privință, trebuie arătat că criteriul afectării comerțului dintre statele membre vizează să delimiteze sfera de aplicare a normelor comunitare în raport cu legislațiile naționale (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 6 martie 1974, Istituto Chemioterapico Italiano și Comercial Solvents/Comisia, 6/73 et 7/73, Rec., p. 223, punctul 31).

249 Cu toate acestea, prin prisma împrejurărilor că, pe de o parte, Comisia s-a pronunțat în decizia atacată asupra celor două criterii prevăzute de articolul 82 CE și care privesc o legătură cu teritoriul Uniunii și, pe de altă parte, că reclamanta nu a pus în discuție, în cadrul procedurii administrative, competența internațională a Comisiei, nu era indispensabilă pentru Comisie furnizarea în decizia atacată a unei motivări explicite referitoare la această chestiune (a se vedea de asemenea, în ceea ce privește obligația de a motiva competența Comisiei, Hotărârea Curții din 14 iulie 1972, Imperial Chemical Industries/Comisia, 48/69, Rec., p. 619, punctele 143-145). Reclamanta a precizat de altfel, în ședință, că motivul său nu privea o nemotivare, împrejurare de care s-a luat act în procesul-verbal al ședinței.

b) Cu privire la efectele calificate

1) Observații introductive

250 Reclamanta arată că neexaminarea de Comisie a existenței unor efecte substanțiale, directe și previzibile în Uniune este deosebit de gravă în condițiile în care Comisia declară, în considerentul (1685) al deciziei atacate, că nu este ținută să „dovedească efectele concrete ale unui abuz în temeiul articolului 82 [CE]”.

251 În această privință, este necesar să se sublinieze că Comisia nu este obligată să dovedească existența unor efecte concrete pentru a-și justifica competența din perspectiva dreptului internațional public. Criteriile efectului imediat, substanțial și previzibil nu înseamnă că efectul trebuie de asemenea să fie concret. Astfel, revine Comisiei sarcina de a asigura protecția concurenței în cadrul pieței comune împotriva amenințărilor care vizează funcționarea sa efectivă.

252 În aceste împrejurări, nu se poate considera că Comisia trebuie să se limiteze la urmărirea și la sancționarea comportamentelor abuzive care au atins rezultatul scontat și pentru care s-a realizat amenințarea privind funcționarea concurenței. Comisia nu poate fi condamnată la o poziție pasivă în cazul existenței unei amenințări care apasă asupra structurii concurenței efective în cadrul pieței comune și poate deci interveni și în cazuri în care amenințarea nu s-a realizat sau nu s-a realizat încă.

253 La aceasta se adaugă faptul că, în speță, comportamentul față de Acer și de Lenovo era destinat să producă efecte în cadrul pieței comune.

254 Astfel, comportamentul față de Acer a constat în acordarea de plăți, cu condiția ca Acer să întârzie lansarea unui laptop echipat cu un UCP AMD în lumea întregă. Un asemenea stimulent financiar viza ca, pe o anumită perioadă, un anumit model de calculator al Acer să nu fie disponibil pe piață nicăieri în lume, inclusiv în SEE.

255 Comportamentul față de Lenovo a constat, pe de o parte, în a-i acorda plăți, cu condiția ca acesta să întârzie și în final să anuleze lansarea laptopurilor sale echipate cu UCP-uri x86 de la AMD. Acest comportament viza deci ca modele de calculator ale Lenovo echipate cu UCP-uri AMD să nu fie disponibile nicăieri în lume, inclusiv în SEE. Pe de altă parte, comportamentul față de Lenovo a constat în acordarea de reduceri al căror nivel era condiționat de achiziționarea de către Lenovo a totalității UCP-urilor x86 destinate laptopurilor sale de la Intel. Acest comportament viza ca niciun laptop al Lenovo echipat cu un UCP AMD să nu fie disponibil pe piață, inclusiv în SEE.

Comportamentul Intel viza deci producerea de efecte și în SEE. În aceste împrejurări, aspectul dacă reclamanta a atins rezultatul scontat este fără relevanță în cadrul examinării justificării competenței Comisiei din perspectiva dreptului internațional public.

256 Pe de altă parte, trebuie arătat că reclamanta însăși se sprijină pe Hotărârea Tribunalului din 27 septembrie 2006, Haladjian Frères/Comisia (T-204/03, Rec., p. II-3779), și în special pe punctul 167 din aceasta, în care Tribunalul a relevat cele urmează:

„[P]entru a justifica aplicarea normelor de concurență unui acord privind produsele achiziționate în Statele Unite pentru a fi vândute în Comunitate, acest acord trebuie, pe baza unui ansamblu de elemente de fapt și de drept, să permită să se aibă în vedere cu un grad de probabilitate suficient că poate exercita o influență mai mult decât nesemnificativă asupra concurenței în Comunitate și a comerțului dintre statele membre (a se vedea în acest sens Hotărârea [Curții din 28 aprilie 1998,] Javico, [C-306/96, Rec., p. I-1983], punctele 16 și 18). Simplul fapt că un comportament produce anumite efecte, oricare ar fi acestea, asupra economiei Comunității nu constituie în sine o legătură suficient de strânsă pentru a putea constitui temeiul competenței comunitare. Pentru a putea fi luat în considerare, trebuie ca acest efect să fie substanțial, cu alte cuvinte sensibil și deloc neglijabil.”

257 Hotărârea respectivă nu impune deci existența unor efecte concrete asupra concurenței în Uniune, ci doar să fie suficient de probabil ca acordul în cauză să poată exercita acolo o influență mai mult decât nesemnificativă. În acest cadru, trebuie arătat că această considerație nu privea în mod explicit problema justificării competenței Comisiei din perspectiva dreptului internațional public, ci că a fost efectuată în cadrul examinării aspectului dacă criteriile prevăzute la articolul 81 CE erau îndeplinite. Cu toate acestea, hotărârea respectivă care este invocată de reclamantă constituie un element care confirmă împrejurarea că efectele unui comportament asupra concurenței nu trebuie în mod necesar să fie concrete pentru a constitui o legătură suficient de strânsă cu Uniunea de natură să întemeieze competența Comisiei.

258 Se impune deci a examina dacă cele trei criterii ale efectului substanțial, imediat și previzibil sunt întrunite în cazul în speță.

2) Acer

2.1) Efectul substanțial

259 Reclamanta arată că amânarea de care face vorbire Comisia în decizie privea un model de laptop echipat cu un UCP AMD cu tehnologie 64 de biți. Ea subliniază că, în al patrulea trimestru al anului 2003, doar 100 000 de UCP-uri de acest tip erau disponibile la scară mondială. În opinia sa, din acestea, Acer ar fi putut să achiziționeze cel mult 4 000 de unități aproximativ și cea mai mare parte a calculatoarelor Acer vizate de amânarea lansării ar fi fost oricum vândute în afara SEE. Efectele în SEE nu ar fi putut fi deci în niciun caz substanțiale.

260 Comisia contestă cifra de 4 000 de unități. Cu toate acestea, ea a admis în ședință că cantitatea de calculatoare vizate era modestă. Ea a subliniat totuși în cadrul acestei ședințe că, în prezența unei strategii de ansamblu care are ca obiectiv excluderea singurului concurent important al Intel și a unei încălcări unice și continue, nu era necesar să se ia în considerare efectele diferitelor comportamente în mod izolat.

261 În ceea ce privește caracterul substanțial al efectelor, se impune să se sublinieze, mai întâi, că nu este necesar ca Uniunea sau SEE să fie mai afectate decât alte regiuni din lume (a se vedea în acest sens Hotărârea Gencor, punctul 233 de mai sus, punctul 98).

- 262 Pe de altă parte, SEE constituie o parte importantă a pieței mondiale. Spre ilustrare, trebuie arătat că, potrivit considerentului (1775) al deciziei atacate, vânzările de calculatoare echipate cu un UCP x86 al Intel în regiunea EOMA corespundeau unei părți de aproximativ 32 % din vânzările mondiale. În plus, Comisia a relevat că valoarea vânzărilor Intel către întreprinderi stabilite în SEE corespunde unei părți de aproximativ 80 % din vânzările din regiunea EOMA.
- 263 Este în plus necesar să se sublinieze că rezultă din elementele de probă citate în decizia atacată, în special din e-mailul citat la punctul 1240 de mai jos, că Acer intenționase să vândă în Europa modelul vizat de amânarea lansării. Prin urmare, este necesar să se respingă argumentul invocat de reclamantă în ședință potrivit căruia este posibil că calculatoarele în cauză ar fi fost toate vândute în afara SEE.
- 264 Faptul de a acorda un stimulent financiar, pentru a încuraja un client să amâne la scară mondială lansarea unui calculator echipat cu un UCP al unui concurent și ale cărui vânzări erau preconizate în Europa, este susceptibil să fi avut efecte cel puțin potențiale în SEE.
- 265 ACT a arătat că rezulta din e-mailul citat la punctul 1240 de mai jos că restricția propriu-zisă invocată de Comisie nu privea decât limitări ale vânzărilor Acer către țări situate în afara Europei.
- 266 În această privință, este suficient să se constate că Acer s-a angajat în final să amâne lansarea calculatorului în cauză peste tot în lume (a se vedea punctele 1246, 1247, 1268 și 1269 de mai jos). Argumentul ACT potrivit căruia Comisia a reținut o încălcare care privea doar vânzările Acer către țări situate în afara Europei nu are deci suport în fapt.
- 267 Pe de altă parte, este necesar să se arate că Comisia a concluzionat în mod întemeiat că diversele comportamente de care făcea vorbire decizia atacată făceau parte dintr-o încălcare unică și continuă (a se vedea punctele 1561-1563 de mai jos).
- 268 Pentru a examina dacă efectele sunt substanțiale, nu este necesar să se analizeze în mod izolat diversele comportamente care fac parte dintr-o încălcare unică și continuă. Este suficient, dimpotrivă, ca încălcarea unică, privită în ansamblul său, să fi putut avea efecte substanțiale.
- 269 În ceea ce privește afectarea comerțului dintre statele membre în sensul articolului 82 CE, rezultă din jurisprudență că este necesar să se ia în considerare consecințele unui abuz de poziție dominantă pentru structura concurenței efective în piața comună (a se vedea Hotărârea Curții din 25 octombrie 1979, Greenwich Film Production, 22/79, Rec., p. 3275, punctul 11 și jurisprudența citată). Curtea a precizat de asemenea că, pentru a examina dacă articolul 82 CE era aplicabil, executarea anumitor contracte nu poate fi apreciată izolat, ci trebuia privită în lumina ansamblului activităților întreprinderii în cauză (a se vedea în acest sens Hotărârea Greenwich Film Production, citată anterior, punctul 12). În ceea ce privește criteriul afectării comerțului dintre statele membre, Curtea a constatat deci în mod explicit că nu era necesar să se analizeze anumite contracte în mod izolat.
- 270 Aceeași soluție se impune, în prezența unei încălcări unice și continue, când este vorba despre a examina aspectul dacă competența Comisiei este justificată din perspectiva dreptului internațional public. Astfel, nu se poate permite întreprinderilor să se sustragă de la aplicarea normelor de concurență prin combinarea mai multor comportamente care urmăresc un obiectiv identic, fiecare dintre acestea, privit izolat, nefiind susceptibil să producă un efect substanțial în Uniune, însă, privity împreună, fiind susceptibile să producă un asemenea efect.
- 271 În speță, trebuie amintit că încălcarea unică și continuă, privită în ansamblul său, a afectat în medie, potrivit calculelor efectuate de avocatul reclamantei, aproximativ 14 % din piața mondială, în ipoteza în care aceste calcule nu sunt limitate doar la partea disputabilă, ceea ce trebuie să fie considerat ca o parte semnificativă a pieței (a se vedea punctul 194 de mai sus).

- 272 Această împrejurare este suficientă pentru a constata că efectele potențiale ale practicilor reclamantei erau substanțiale.
- 273 În plus, este necesar să se arate că Comisia a demonstrat corespunzător cerințelor legale că reclamanta a urmat o strategie de ansamblu pe termen lung care viza să împiedice accesul AMD la canalele de vânzare cele mai importante dintr-un punct de vedere strategic (a se vedea punctele 1523-1552 de mai jos).
- 274 Rezultă din jurisprudență că, în raport cu criteriul afectării comerțului dintre statele membre, este necesar să se ia în considerare repercusiunile asupra structurii concurenței efective pe piața comună care rezultă din eliminarea unui concurent (a se vedea în acest sens Hotărârea Istituto Chemioterapico Italiano și Commercial Solvents/Comisia, punctul 248 de mai sus, punctul 33, și Hotărârea Tribunalului din 8 octombrie 1996, Compagnie maritime belge transports și alții/Comisia, T-24/93-T-26/93 și T-28/93, Rec., p. II-1201, punctul 203). Modificări ale structurii pieței trebuie de asemenea să fie luate în considerare atunci când este vorba despre a determina existența unor efecte substanțiale în interiorul SEE în cadrul examinării aspectului dacă competența Comisiei se justifică din perspectiva dreptului internațional public (a se vedea în acest sens Hotărârea Gencor, punctul 233 de mai sus, punctele 94 și 96).
- 275 În acest cadru, este necesar să se sublinieze că nu doar eliminarea unui concurent este susceptibilă să aibă repercusiuni asupra structurii concurenței pe piața comună, ci că un comportament susceptibil să slăbească singurul concurent important al reclamantei la nivel mondial, barându-i accesul la canalele de vânzare cele mai importante, precum comportamentul în discuție în speță, este de asemenea capabil să aibă repercusiuni asupra structurii concurenței efective pe piața comună. În consecință, constatarea potrivit căreia efectele potențiale ale comportamentului reclamantei trebuie considerate ca substanțiale se justifică de asemenea din cauza efectelor potențiale asupra structurii concurenței efective pe piața comună.
- 276 Rezultă din ceea ce precedă că efectele potențiale ale comportamentului reclamantei trebuie considerate ca substanțiale.

2.2) Efectul imediat

- 277 Comportamentul Intel viza și era susceptibil să producă un efect imediat în SEE.
- 278 Astfel, acest comportament viza și era susceptibil să stimuleze Acer să amâne lansarea unui laptop echipat cu un UCP AMD peste tot în lume, inclusiv în SEE. Amânarea lansării înseamnă că, pentru un anumit timp, un anumit model de calculator cu UCP AMD nu este disponibil, inclusiv în SEE. Este vorba despre un efect direct, și nu doar de un efect prin ricoșeu.
- 279 Contrar celor susținute de reclamantă și de ACT, împrejurarea că Intel nu a vândut UCP-uri societății Acer în SEE nu înseamnă că efectul în SEE al comportamentului Intel nu a putut fi decât indirect. Astfel, condiția căreia îi erau supuse plățile, și anume amânarea lansării unui anumit model de calculator peste tot în lume, inclusiv în SEE, privea în mod direct vânzările de calculatoare de către Acer.
- 280 În plus, încălcarea unică și continuă comisă de reclamantă, privită în ansamblul său, era susceptibilă să fi avut drept efect imediat slăbirea singurului concurent important al reclamantei prin bararea accesului la canalele de vânzare cele mai importante și deci modificarea structurii concurenței efective pe piața comună.

2.3) Efectul previzibil

281 Efectul că un anumit model de calculator echipat cu un UCP AMD nu va fi disponibil pe durata amânării, inclusiv în SEE, era previzibil pentru reclamantă. Astfel, este vorba despre efectul care era urmărit prin comportamentul său.

282 De asemenea, slăbirea singurului concurent important al reclamantei era previzibilă și urmărită de aceasta.

3) Lenovo

3.1) Cu privire la restricțiile propriu-zise

i) Cu privire la amânarea lansării privind piața chineză

283 Reclamanta arată că prima amânare a lansării invocată de Comisie în decizia atacată are legătură cu lansarea întârziată a două modele de laptopuri echipate cu un UCP AMD în China (a se vedea în această privință punctele 1035 și 1037 de mai jos). Acest acord ar fi afectat doar piața chineză și nu ar fi fost pus în aplicare în Uniune.

284 În această privință, este suficient să se constate că Comisia nu stabilește în decizia atacată existența unei încălcări a articolului 82 CE privind amânarea lansării laptopurilor echipate cu un UCP AMD în China (a se vedea punctul 1042 de mai jos). Argumentația reclamantei referitoare la lipsa de competență a Comisiei pentru a sancționa acest comportament este deci inoperantă.

ii) Cu privire la amânarea lansării privind piața mondială

285 Amânarea lansării în cauză în decizia atacată privește lansarea întârziată a modelelor menționate de calculator pe plan mondial. În această privință, reclamanta a subliniat, în ședință, că rezulta din anexa A.120 la cererea introductivă că, pentru cele două modele de calculator vizate de amânarea lansării, nivelul preconizat al vânzărilor era foarte scăzut.

286 În această privință, trebuie arătat că rezultă din această anexă că, la 1 iunie 2006, cifrele de vânzări proiectate în regiunea EOMA pentru al patrulea trimestru al anului 2006 pentru două modele de laptop vizate de amânarea lansării erau de 5 400 și de 4 250 de unități.

287 În ședință, reclamanta a sugerat că era posibil ca totalitatea acestor calculatoare să fi fost destinate unor zone din regiunea EOMA în afara SEE.

288 În această privință, trebuie arătat că este vorba despre o simplă speculație din partea reclamantei în susținerea căreia nu a invocat niciun argument. Desigur, volumul exact al vânzărilor preconizate în SEE nu rezultă din anexa A.120 la cererea introductivă. Se impune totuși a releva că SEE este o parte foarte importantă a regiunii EOMA.

289 Rezultă cu claritate din anexa A.120 la cererea introductivă că Lenovo a preconizat vânzări în regiunea EOMA. Această împrejurare este suficientă pentru a constata efecte cel puțin potențiale în SEE, în lipsa unor indicii concrete care ar putea lăsa să se presupună că totalitatea vânzărilor preconizate ar fi privit părțile din regiunea EOMA din afara SEE.

290 Desigur, numărul de unități vizate în regiunea EOMA era modest. Cu toate acestea, este necesar să se arate că comportamentul față de Lenovo făcea parte dintr-o încălcare unică și continuă și că este suficientă această încălcare, privită în ansamblul său, era susceptibilă să fi avut efecte substanțiale, situație care se regăsește în speță (a se vedea punctele 267-276 de mai sus).

291 În ceea ce privește caracterul imediat al efectului și previzibilitatea sa, considerațiile care figurează la punctele 277-282 de mai sus se aplică *mutatis mutandis*.

3.2) Cu privire la reducerile de exclusivitate

292 Potrivit deciziei atacate, Intel a acordat reduceri în favoarea Lenovo între ianuarie 2007 și decembrie 2007, al căror nivel era condiționat de achiziționarea de către Lenovo a tuturor UCP-urilor x86 destinate laptopurilor sale de la Intel.

293 Decizia atacată face deci vorbire de un stimulent financiar acordat de Intel în favoarea Lenovo pentru a o încuraja să utilizeze exclusiv UCP-uri x86 produse de Intel în laptopurile sale. Acest comportament era susceptibil să fi avut drept efect imediat faptul că niciun laptop al Lenovo echipat cu un UCP x86 de la un concurent al Intel nu era disponibil nicăieri în lume, inclusiv în SEE. Împrejurarea că Intel vinde UCP-uri, în timp ce Lenovo vinde calculatoare, nu înseamnă că efectul nu poate fi decât indirect. Astfel, dacă Lenovo se aprovizionează pentru totalitatea nevoilor sale de UCP-uri x86 destinate laptopurilor sale de la Intel, aceasta semnifică direct și în mod necesar că nu poate fabrica, nici vinde niciun laptop echipat cu un UCP x86 care provine de la un concurent.

294 Acest efect era previzibil pentru Intel și chiar urmărit de aceasta.

295 În ceea ce privește caracterul substanțial al efectului, este suficient a aminti că reducerile de exclusivitate făceau parte dintr-o încălcare unică și continuă care, privită în ansamblul său, era susceptibilă să fi avut efecte substanțiale pe teritoriul Uniunii și al SEE, ceea ce este suficient (a se vedea punctele 267-276 de mai sus). Nu este deci necesar să se examineze aspectul dacă reducerile de exclusivitate acordate Lenovo, privite izolat, erau susceptibile să fi avut un efect substanțial pe teritoriul menționat.

296 Rezultă din ceea ce precedă că comportamentul Intel de care face vorbire Comisia în decizia atacată era susceptibil să fi avut un efect substanțial, imediat și previzibil în cadrul SEE. În consecință, competența Comisiei pentru a sancționa acest comportament este justificată din perspectiva normelor dreptului internațional public.

297 Punerea în aplicare a comportamentului în cauză pe teritoriul SEE va fi deci examinată în continuare cu titlu suplimentar.

c) Cu privire la punerea în aplicare

298 Reclamanta arată că, potrivit jurisprudenței, este necesară efectuarea de către întreprinderea însăși de vânzări directe către Uniune ale produselor acoperite de comportamentul în cauză pentru a stabili competența Comisiei. În speță, Comisia nu ar dovedi că fiecare dintre actele de abuz pretinse ar acoperi vânzări directe ale produsului pertinent, și anume UCP-uri x86, de către Intel unor cumpărători din cadrul Uniunii sau al SEE.

299 Reclamanta subliniază că nu vinde UCP-uri x86 societății Acer și nici societății Lenovo în SEE. Acer și Lenovo nu ar fi vândut produsele vizate de decizia atacată, și anume UCP-uri x86, ci calculatoare echipate cu UCP-uri x86.

300 Comisia se opune argumentelor reclamantei.

1) Acer

- 301 Trebuie amintit că punerea în aplicare a practicilor în cauză în Uniune este suficientă pentru a justifica competența Comisiei din perspectiva dreptului internațional public (a se vedea în acest sens Hotărârea Pastă de lemn, punctul 232 de mai sus, punctul 16).
- 302 Este adevărat că în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Pastă de lemn, punctul 232 de mai sus (punctele 12, 13, 16 și 17), Curtea a constatat că punerea în aplicare a înțelegerii în cauză pe piața comună avusese loc prin vânzări directe, la prețuri efectiv coordonate, de către participanții la înțelegere unor cumpărători stabiliți în Uniune.
- 303 Cu toate acestea, nu rezultă că vânzările directe efectuate de destinatarii deciziei atacate a Comisiei sunt unicul mijloc de punere în aplicare a unei practici în Uniune. Simpla împrejurare că reclamanta nu a vândut UCP-uri filialelor Acer și ale Lenovo situate în SEE nu exclude deci punerea în aplicare în SEE a practicilor în cauză.
- 304 În speță, Comisia nu a făcut vorbire în decizia atacată de o acțiune antamată de reclamanta însăși pe teritoriul SEE în vederea punerii în aplicare a restricției propriu-zise privind Acer.
- 305 Cu toate acestea, abuzul de poziție dominantă a constatat în speță în acordarea unui stimulent financiar pentru a încuraja Acer să amâne lansarea unui anumit model de laptop peste tot în lume. Condiția căreia îi erau supuse plățile acordate de Intel, și anume amânarea unui anumit model de laptop echipat cu un UCP AMD, era deci destinată să fie pusă în aplicare de Acer peste tot în lume, inclusiv în SEE.
- 306 Într-o asemenea situație, ar fi artificial a se limita la luarea în considerare a punerii în aplicare a practicilor în cauză de întreprinderea în poziție dominantă însăși. Dimpotrivă, se impune a lua în considerare și punerea lor în aplicare de către clientul acesteia.
- 307 În acest cadru, faptul că clientul întreprinderii în poziție dominantă se abține să vândă un anumit model de calculator în SEE pentru o anumită perioadă trebuie să fie considerat ca o punere în aplicare a restricției propriu-zise.
- 308 În plus, rezultă din elementele de probă citate în decizia atacată că Acer a întreprins acțiuni în regiunea EOMA pentru a amâna lansarea calculatorului în cauză. Astfel, rezultă din e-mailul citat la punctul 1247 de mai jos, invocat în acest context de Comisie în ședință, că [*confidential*] în cadrul Acer a primit instrucțiunea de „a lăsa baltă” UCP-ul AMD vizat pentru 2003, și că va pune în aplicare această instrucțiune în regiunea EOMA.
- 309 Rezultă din ceea ce precedă că competența Comisiei era deopotrivă justificată din cauza punerii în aplicare a încălcării pe teritoriul Uniunii și al SEE.

2) Lenovo

- 310 În ceea ce privește restricțiile propriu-zise, și anume reducerile acordate cu condiția ca Lenovo să amâne lansarea a două modele de calculatoare, trebuie arătat că ele erau destinate să fie puse în aplicare de Lenovo peste tot în lume, inclusiv în SEE. În consecință, competența Comisiei era justificată de asemenea din cauza punerii în aplicare a încălcării pe teritoriul menționat. În această privință, considerațiile de la punctele 304-307 de mai sus se aplică *mutatis mutandis*.
- 311 În ceea ce privește reducerile de exclusivitate, contraprestația acestor reduceri, și anume aprovizionarea exclusivă a Lenovo de la Intel pentru UCP-uri x86 destinate laptopurilor sale, era destinată să fie pusă în aplicare de Lenovo în lumea întreagă, inclusiv în SEE, prin vânzarea exclusivă a laptopurilor echipate cu UCP-uri x86 ale Intel. În acest cadru, este necesar să se sublinieze că destinația UCP-urilor, și

anume utilizarea lor de Lenovo în laptopuri, făcea parte din contraprestație astfel cum fusese definită. În aceste împrejurări, reclamanta nu poate deduce niciun argument din faptul că piața în cauză privea UCP-uri x86, în timp ce Lenovo nu vindea UCP-uri, ci calculatoare care încorporează UCP-uri. Astfel, contraprestația astfel cum fusese definită a stabilit o legătură directă cu calculatoarele care ar fi fost produse și vândute de Lenovo.

312 Comportamentul reclamantei viza ca contraprestația Lenovo să fie pusă în aplicare peste tot unde Lenovo vindea laptopuri, inclusiv în SEE.

313 Dat fiind că contraprestația, astfel cum fusese definită, privea în mod specific UCP-urile destinate să fie utilizate pentru un anumit tip de produse, și anume laptopuri, reclamanta nu poate invoca în mod util că ea însăși nu ar fi avut influență asupra utilizării date de Lenovo în privința UCP-urilor Intel. Pe de altă parte, reclamanta nu a invocat că nu cunoștea faptul că Lenovo era prezentă pe piața comună pe care vindea laptopurile sale.

314 Rezultă din ceea ce precedă că, în ceea ce privește comportamentul reclamantei față de Lenovo, competența Comisiei este de asemenea justificată ca urmare a punerii în aplicare a încălcării pe teritoriul Uniunii și al SEE.

d) Cu privire la afectarea comerțului dintre statele membre

315 În ședință, reclamanta a arătat de asemenea că comportamentul în cauză nu era susceptibil să afecteze comerțul dintre statele membre.

316 În ceea ce privește criteriul afectării comerțului dintre statele membre, Comisia a relevat, în considerentul (1750) al deciziei atacate, că abuzurile care aveau o influență asupra structurii concurenței în mai mult de un stat membru erau prin natura lor capabile să afecteze comerțul dintre statele membre.

317 Potrivit jurisprudenței, pentru a fi susceptibile să afecteze comerțul dintre statele membre, o decizie, un acord sau o practică trebuie, pe baza unui ansamblu de elemente de fapt și de drept, să permită să se prevadă, cu un grad de probabilitate suficient, că pot exercita o influență directă sau indirectă, actuală sau potențială asupra fluxurilor de schimburi între statele membre, iar aceasta într-un asemenea mod încât să creeze temerea că pot constitui un obstacol pentru realizarea unei piețe unice între statele membre. Trebuie, în plus, ca această influență să nu fie ne semnificativă (a se vedea Hotărârea Javico, punctul 256 de mai sus, punctul 16 și jurisprudența citată).

318 În speță, reclamanta nu a invocat că comportamentul său față de Acer și de Lenovo nu privise decât teritoriul unui singur stat membru. În scopul de a contesta afectarea comerțului dintre statele membre, reclamanta s-a întemeiat mai degrabă pe împrejurarea că efectele s-ar fi făcut simțite pe teritorii în afara SEE și că, în orice caz, volumul de calculatoare vizate ar fi fost foarte scăzut, astfel încât efectele nu ar fi putut fi în niciun caz semnificative.

319 Cu toate acestea, astfel cum s-a relevat la punctul 269 de mai sus, nu este necesar să se ia în considerare efectele comportamentului reclamantei față de Acer și de Lenovo în mod izolat. Încălcarea unică comisă de reclamantă, privită în ansamblul său, era susceptibilă să fi avut un efect substanțial în cadrul Uniunii și al SEE.

320 Prin urmare, este necesar să se respingă argumentația reclamantei vizând contestarea afectării schimburilor dintre statele membre.

321 Rezultă din tot ceea ce precedă că argumentația reclamantei vizând contestarea competenței Comisiei trebuie să fie respinsă.

C – Viciile de procedură

1. Cu privire la refuzul Comisiei de a acorda o a doua audiere reclamantei

- 322 Reclamanta, susținută de ACT, pretinde că Comisia a refuzat în mod greșit ținerea unei a doua audieri pentru a asculta Intel cu privire la comunicarea suplimentară privind obiecțiunile din 2008 (a se vedea punctul 9 de mai sus) și cu privire la scrisoarea factuală (a se vedea punctul 13 de mai sus), deși aceste documente ar fi făcut vorbire de susțineri complete noi privind în special reducerile condiționate și restricțiile propriu-zise, implicând Lenovo, și acordarea de reduceri în favoarea MSH.
- 323 Conform articolului 10 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 773/2004 al Comisiei din 7 aprilie 2004 privind desfășurarea procedurilor puse în aplicare de Comisie în temeiul articolelor 81 și 82 din Tratatul [CE] (JO L 123, p. 18, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 242), în momentul notificării comunicării privind obiecțiunile către părțile în cauză, Comisia stabilește un termen în care părțile respective își pot exprima punctul de vedere în scris. Comisia nu este obligată să ia în considerare observațiile scrise primite după expirarea acestui termen.
- 324 Conform articolului 12 din Regulamentul nr. 773/2004, Comisia oferă părților cărora le-a adresat comunicarea privind obiecțiunile posibilitatea de a-și elabora argumentele în cadrul unei audieri, dacă acestea solicită acest lucru în observațiile scrise.
- 325 În ceea ce privește comunicarea suplimentară privind obiecțiunile din 2008, părțile nu contestă că reclamanta avea, în principiu, dreptul la o a doua audiere în temeiul dispozițiilor sus-menționate. Comisia a recunoscut existența acestui drept în scrisoarea de însoțire a comunicării suplimentare privind obiecțiunile din 2008. Totuși, trebuie să se constate că reclamanta nu a solicitat ținerea unei a doua audieri în timp util. Astfel, în comunicarea suplimentară privind obiecțiunile din 2008, Comisia a acordat mai întâi reclamantei un termen de opt săptămâni pentru a-și prezenta observațiile. La 15 septembrie 2008, acest termen a fost prelungit până la 17 octombrie 2008 de consilierul auditor (a se vedea punctul 10 de mai sus). Reclamanta nu a răspuns la comunicarea suplimentară privind obiecțiunile din 2008 în acest din urmă termen, omițând în același timp să solicite o a doua audiere. În consecință, ea a decăzut din dreptul său la o a doua audiere.
- 326 Această concluzie, care decurge deja din textul articolului 10 alineatul (2) și al articolului 12 din Regulamentul nr. 773/2004, este confirmată de obiectul însuși al acestor dispoziții. Obligația, sub sancțiunea decăderii, care revine destinatarului unei comunicări privind obiecțiunile, de a solicita o audiere în termenul stabilit de Comisie, se justifică prin motive de economie a procedurii. Astfel, pregătirea unei audieri implică un efort de coordonare deloc neglijabil din partea Comisiei, din cauza faptului că la o audiere asistă nu doar destinatarul comunicării privind obiecțiunile și serviciile Comisiei, ci, eventual, și terți și reprezentanți ai statelor membre. În plus, Comisia trebuie să dispună de suficient timp pentru a putea să ia în considerare observațiile făcute în cadrul unei audieri într-o decizie finală.
- 327 În ceea ce privește, apoi, scrisoarea factuală, trebuie să se constate că dreptul la o audiere prevăzut de articolul 12 din Regulamentul nr. 773/2004 nu există decât în urma emiterii de către Comisie a unei comunicări privind obiecțiunile. Reclamanta nu avea deci niciun drept la o audiere în ceea ce privește scrisoarea factuală. În orice caz, trebuie constatat că, și în ceea ce privește această scrisoare, reclamanta nu a solicitat audiere în timp util, dat fiind faptul că nu a răspuns la această scrisoare în termenul stabilit la 23 ianuarie 2009.
- 328 În consecință, Comisia a refuzat, în mod întemeiat, ținerea unei audieri în ceea ce privește atât comunicarea suplimentară privind obiecțiunile din 2008, cât și scrisoarea factuală. Argumentele reclamantei și ale ACT nu sunt de natură să repună în discuție această concluzie.

- 329 În primul rând, reclamanta arată că, în scrisoarea sa din 2 februarie 2009 (a se vedea punctul 15 de mai sus), Comisia a acceptat în mod expres să ia în considerare observațiile scrise ale reclamantei cu privire la comunicarea suplimentară privind obiecțiunile din 2008 și la scrisoarea factuală, sub rezerva de a fi fost comunicate anterior datei de 5 februarie 2009. Potrivit reclamantei, Comisia ar fi prelungit astfel termenul pentru depunerea unei cereri de audiere până la 5 februarie 2009.
- 330 Această afirmație trebuie să fie respinsă. Comisia arată în mod întemeiat că, în cursul procedurii administrative, ca și în decizia atacată, a exclus în mod explicit acceptarea memoriului tardiv al Intel ca pe un răspuns formulat în timp util, tot astfel cum a exclus posibilitatea interpretării luării în considerare a acestor observații ca pe o prelungire a termenului. Astfel, în special în scrisoarea din 2 februarie 2009, pe care se sprijină reclamanta pentru a-și întemeia argumentația, Comisia a constatat că nu era ținută să admită o cerere de audiere depusă peste termen și că serviciile sale considerau că buna desfășurare a procedurii administrative nu necesita organizarea unei audieri. Contrar celor pretinse de reclamantă, în scrisoarea din 2 februarie 2009, Comisia nu a prelungit deci termenul pentru depunerea unei cereri de audiere până la 5 februarie 2009.
- 331 În al doilea rând, reclamanta susține că nu a adresat răspunsul său la comunicarea suplimentară privind obiecțiunile din 2008 și la scrisoarea factuală anterior datei de 5 februarie 2009, întrucât introducea la acel moment o acțiune la Tribunal pentru a obține anularea deciziei consilierului auditor din 15 septembrie 2008 și emiterea unei ordonanțe provizorii vizând suspendarea expirării termenului stabilit.
- 332 Or, trebuie să se constate că reclamanta ar fi putut prezenta Comisiei, cu titlu conservatoriu, observațiile sale cu privire la comunicarea suplimentară privind obiecțiunile din 2008, exercitându-și în același timp dreptul de acces la Tribunal. După cum a relevat președintele Tribunalului în Ordonanța Intel/Comisia, punctul 14 de mai sus (punctul 87), introducerea acțiunii în anulare și a cererii de măsuri provizorii de către reclamantă nu se opuneau nicidecum ca reclamanta să pregătească și să depună, în timp util, răspunsul său la comunicarea suplimentară privind obiecțiunile din 2008 pe baza elementelor de care dispunea, cel puțin cu titlu conservatoriu, și aceasta cu atât mai mult cu cât obținuse, din partea consilierului auditor, o prelungire a termenului cu patru săptămâni. În orice caz, Intel ar fi putut solicita o audiere în termenul stabilit de consilierul auditor, și anume anterior datei de 17 octombrie 2008, întrucât această cerere nu depindea de informații suplimentare.
- 333 Același raționament se aplică și în ceea ce privește scrisoarea factuală, fără a aduce atingere faptului că articolul 12 din Regulamentul nr. 773/2004 nu prevede o audiere ca urmare a trimiterii unei scrisori factuale (a se vedea punctul 327 de mai sus). Reclamanta nu a fost împiedicată să solicite o audiere în timp util nici de acțiunea sa în anulare, nici de cererea sa de măsuri provizorii.
- 334 În al treilea rând, este adevărat că, în condițiile prevăzute la articolul 10 alineatul (2) și la articolul 12 din Regulamentul nr. 773/2004, Comisia nu dispune de o competență discreționară privind dreptul la o audiere. Articolul 12 din Regulamentul nr. 773/2004 dispune că Comisia „oferă” părților cărora le-a adresat comunicarea privind obiecțiunile posibilitatea de a-și elabora argumentele în cadrul unei audieri, dacă acestea solicită acest lucru în observațiile scrise. Totuși, reclamanta nu a prezentat o cerere în timp util, astfel încât această dispoziție nu este aplicabilă.
- 335 În al patrulea rând, reclamanta arată că decizia consilierului auditor din 17 februarie 2009, prin care acesta a respins o nouă cerere a reclamantei pentru obținerea unei audieri cu privire la comunicarea suplimentară privind obiecțiunile din 2008, este nerezonabilă și disproporționată.
- 336 În această privință, trebuie amintit că reclamanta nu a solicitat ținerea unei audieri cu privire la comunicarea suplimentară privind obiecțiunile din 2008 în timp util. Or, după cum a subliniat în mod întemeiat consilierul auditor, în decizia sa din 17 februarie 2009, un drept subiectiv la ținerea unei

audieri există până la sfârșitul termenului acordat pentru a răspunde la comunicarea privind obiecțiunile. După expirarea acestui termen, nu incumbă Comisiei nicio obligație de a organiza o audiere.

337 Admițând că consilierul auditor deținea cu toate acestea o competență discreționară de a acorda o audiere, Comisia nu a încălcat deci articolul 12 din Regulamentul nr. 773/2004, ci a interpretat regulamentul menționat într-un mod favorabil reclamantei. De altfel, consilierul auditor a expus motivele refuzului său de acordare a unei a doua audieri în mod detaliat în scrisoarea din 17 februarie 2009. Reclamanta se mărginește, în această privință, să invoce că ținerea unei audieri nu ar fi cauzat un prejudiciu Comisiei, dat fiind că, potrivit reclamantei, întârzierea în derularea procedurii administrative din cauza unei a doua audieri ar fi fost „minimă”. Or, trebuie să se constate că consilierul auditor nu a săvârșit nicio eroare constatând, în esență, că o întârziere nejustificată în derularea procedurii administrative ar fi riscat să cauzeze un prejudiciu nu doar drepturilor unor terți interesați de procedura referitoare la reclamantă, ci și drepturilor altor părți din proceduri paralele, care solicitaseră audieri în timp util.

338 În al cincilea rând, ACT susține în esență că, în pofida faptului că articolul 12 din Regulamentul nr. 773/2004 nu prevede ținerea unei audieri decât în urma emiterii de către Comisie a unei comunicări privind obiecțiunile, Comisia era totuși ținută să acorde o audiere ca urmare a trimiterii scrisorii factuale în considerarea dreptului fundamental al reclamantei la respectarea dreptului său la apărare. Acest argument nu poate convinge. Mai întâi, este necesar să se observe că capitolul V din Regulamentul nr. 773/2004, intitulat „Exercitarea dreptului de a fi audiat”, care conține dispozițiile articolului 10 alineatul (2) și ale articolului 12 din regulamentul menționat, constituie o concretizare a dreptului la apărare al reclamantei. Nici reclamanta, nici ACT nu au invocat argumente privind o eventuală nelegalitate a acestor dispoziții. În măsura în care ACT arată că Comisia nu poate invoca limitările pe care le stabilește ea însăși în propriile regulamente pentru a justifica o încălcare a dreptului fundamental al unei părți de a fi audiată, trebuie să se constate că, conform articolului 33 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul nr. 1/2003, Comisia este autorizată să ia măsuri privind modalitățile practice pentru audieri. În continuare, se impune a observa cu titlu suplimentar că, presupunând chiar că dreptul la apărare poate, în împrejurări speciale, să impună Comisiei ținerea unei audieri ca urmare a trimiterii unei scrisori factuale, totuși acest drept ipotetic nu ar fi nelimitat. El ar putea fi restrâns de Comisie prin stabilirea unor termene pentru depunerea unei cereri de audiere. Or, în cazul în speță, reclamanta nu a răspuns la scrisoarea factuală în timp util (a se vedea punctul 327 de mai sus).

339 Rezultă din tot ceea ce precedă că, fără a săvârși o eroare de drept și fără a încălca dispozițiile Regulamentului nr. 773/2004, Comisia a putut refuza ținerea unei audieri pentru a asculta Intel cu privire la comunicarea suplimentară privind obiecțiunile din 2008 și scrisoarea factuală.

2. Cu privire la refuzul Comisiei de a-și procura anumite documente ale AMD

a) Istoricul cauzei și pozițiile părților

340 La 21 mai 2008, ca urmare a unei publicări online a memoriilor pregătitoare redactate de reclamantă și de AMD în cadrul procedurii care le opunea statului Delaware (a se vedea punctul 11 de mai sus), Comisia a solicitat atât reclamantei, cât și AMD să îi înmâneze toate documentele redactate sau primite de acestea din urmă și care erau citate în memoriile lor pregătitoare.

341 Prin scrisoarea din 6 august 2008, reclamanta a arătat că aprecia că investigația desfășurată de Comisie era incompletă. Ea a invitat Comisia să solicite AMD să prezinte toate documentele pertinente din perspectiva susținerilor conținute în comunicarea suplimentară privind obiecțiunile din 2008. În plus, a subliniat că o ordonanță cu caracter conservatoriu (protective order) a tribunalului sesizat cu judecarea

cauzei în statul Delaware din 26 septembrie 2006 (în continuare „ordonanța cu caracter conservatoriu”) o împiedica să utilizeze documentele depuse de AMD în cadrul procedurii din statul Delaware în afara acestei proceduri.

342 În anexă la o scrisoare din 4 septembrie 2008, reclamanta a trimis Comisiei o listă de 87 de puncte care corespundeau unor documente sau unor categorii de documente, invitând Comisia să și le procure de la AMD (denumită în continuare „Lista”).

343 Prin scrisoarea din 6 octombrie 2008, Comisia a arătat reclamantei că a decis să solicite AMD prezentarea documentelor în cauză în măsura în care erau descrise în Listă într-un mod care permitea identificarea precisă a acestora și a trimis reclamantei o listă care indica cele șapte documente a căror înmânare o solicitase AMD.

344 În considerentele (61)-(74) ale deciziei atacate, Comisia explică motivul pentru care nu se considerase obligată să își procure celelalte documente repertoriate în Listă, subliniind că cererea reclamantei nu era suficient de precisă, că era disproporționată, că reclamanta nu dovedise epuizarea tuturor mijloacelor aflate la dispoziția sa pentru a furniza Comisiei mai multe documente ale procedurii din statul Delaware și că documentele pe care reclamanta invitase Comisia să și le procure nu erau dezincriminatoare.

345 Reclamanta apreciază că documentele pe care invitase Comisia să și le procure de la AMD prezentau un interes particular pentru apărarea sa pentru a demonstra în special că, chiar în lipsa comportamentului care îi era reproșat, OEM nu ar fi achiziționat mai multe UCP-uri AMD și că AMD era confruntată cu constrângeri de capacitate de producție. Refuzând să își procure aceste documente suplimentare de la AMD, Comisia nu ar fi analizat elemente de probă pertinente și ar fi încălcat o obligație procedurală substanțială. Astfel, Comisia ar fi încălcat dreptul la apărare al Intel.

346 Reclamanta susține că cele șapte documente pe care Comisia a solicitat AMD să i le furnizeze nu erau singurele identificate cu claritate în Listă. În răspuns la o întrebare scrisă adresată de Tribunal, ea a arătat în plus că nu ar fi fost în măsură să identifice documentele în cauză într-un mod mai precis decât o făcuse în Listă fără a încălca ordonanța cu caracter conservatoriu.

347 Replica Comisiei este în sensul că cererea reclamantei nu se întemeia pe nicio bază juridică, întrucât documentele în cauză nu figurau în dosarul de investigare.

348 Pe de altă parte, elementele invocate de reclamantă nu ar fi putut să o disculpe. Nu ar fi necesar să se dovedească, pentru a stabili nelegalitatea comportamentului Intel, nici excluderea efectivă a concurenței, nici limitările AMD pe planul capacităților, nici performanțele comerciale sau tehnice ale AMD, nici un eventual prejudiciu pentru consumatori.

b) Cu privire la condițiile în care Comisia poate fi obligată să își procure anumite documente

1) Jurisprudența existentă

349 Reclamanta se sprijină pe la jurisprudența privind accesul la dosar, potrivit căreia nu ar reveni doar Comisiei competența de a decide care sunt documentele utile apărării întreprinderilor implicate într-o procedură de încălcare a normelor de concurență (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 29 iunie 1995, Solvay/Comisia, T-30/91, Rec., p. II-1775, denumită în continuare „Hotărârea Solvay”, punctul 81.

350 Potrivit unei jurisprudențe constante, dreptul de acces la dosar, corolar al principiului dreptului la apărare, presupune ca întreprinderii interesate să i se acorde de către Comisie posibilitatea de a examina toate înscrisurile care figurează în dosarul de investigare și care sunt susceptibile să fie

pertinente pentru apărarea sa (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 2 octombrie 2003, Corus UK/Comisia, C-199/99 P, Rec., p. I-11177, punctele 125-128, și Hotărârea Solvay, punctul 349 de mai sus, punctul 81).

- 351 Se impune totuși să se sublinieze că această jurisprudență privește dreptul de acces la documente care fac parte din dosarul de investigare al Comisiei. Desigur, rezultă cu claritate din jurisprudență că Comisia este obligată să acorde părților accesul la totalitatea documentelor care se află în dosarul administrativ, cu excepția documentelor interne sau confidențiale, și că Comisia nu este autorizată să examineze în exclusivitate care sunt documentele care pot fi utile apărării întreprinderilor. Totuși, obligația acordării accesului la toate documentele care figurează în dosarul administrativ nu înseamnă că Comisia este obligată să își procure orice tip de documente care ar putea fi potențial dezincriminatoare.
- 352 Jurisprudența s-a pronunțat deja în ceea ce privește condițiile de acces la documente care sunt în posesia Comisiei, dar care nu fac parte din dosarul de investigare propriu-zis. Astfel, în ceea ce privește răspunsurile la comunicarea privind obiecțiunile ale altor părți la procedură, rezultă din jurisprudență că, în ceea ce privește documentele care nu fac parte din dosarul întocmit la data notificării comunicării privind obiecțiunile, Comisia nu are obligația de a divulga altor părți în cauză răspunsurile menționate decât în cazul în care se dovedește că acestea conțin elemente incriminatoare sau dezincriminatoare noi (Hotărârea Tribunalului din 16 iunie 2011, Heineken Nederland și Heineken/Comisia, T-240/07, Rec., p. II-3355, punctul 242) sau dacă aceste răspunsuri sunt indispensabile pentru a da reclamantei posibilitatea să conteste cifrele utilizate de Comisie în comunicarea privind obiecțiunile (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 16 iunie 2011, Ziegler/Comisia, T-199/08, Rec., p. II-3507, punctul 118).
- 353 În acest cadru, jurisprudența a avut ocazia de a preciza că considerația care rezultă din Hotărârea Curții din 7 ianuarie 2004, Aalborg Portland și alții/Comisia (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P și C-219/00 P, Rec., p. I-123, punctul 126), potrivit căreia nu poate reveni în exclusivitate Comisiei competența de a determina documentele utile apărării întreprinderii interesate, se referă la documentele din dosarul Comisiei și nu se poate aplica unor răspunsuri date de alte părți interesate la obiecțiunile comunicate de Comisie (Hotărârea Heineken Nederland și Heineken/Comisia, punctul 352 de mai sus, punctul 254).
- 354 În Hotărârea din 15 martie 2000, Cimenteries CBR și alții/Comisia (T-25/95, T-26/95, T-30/95-T-32/95, T-34/95-T-39/95, T-42/95-T-46/95, T-48/95, T-50/95-T-65/95, T-68/95-T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 și T-104/95, Rec., p. II-491), invocată de reclamantă, Tribunalul a examinat o întreagă serie de argumente întemeiate pe aspectul că Comisia nu acordase accesul la documente care, potrivit întreprinderilor interesate, ar fi fost utile pentru pregătirea apărării lor în cursul procedurii administrative. Era vorba, pe lângă răspunsurile la comunicarea privind obiecțiunile ale altor destinatari ai acesteia, de procesele-verbale de audiere referitoare la înțelegerile naționale, de un dosar al Comisiei referitor la notificarea unui anumit sistem, de dosarul Comisiei referitor la anumite ajutoare de stat, de unele note interne ale Comisiei și de memoriile în apărare în celelalte cauze privind același cartel (punctul 380 din hotărârea respectivă). Ar fi vorba despre documente care, deși nu făceau parte din dosarul de investigare, erau în posesia Comisiei.
- 355 Prezenta situație se distinge totuși de cea aflată la baza jurisprudenței citate la punctele 349-354 de mai sus. Astfel, în speță, este vorba despre documente care nici nu erau în posesia Comisiei. Chestiunea ridicată nu privește deci întinderea dreptului de acces la dosar.
- 356 Reclamanta arată că raționamentul urmat de jurisprudență privind dreptul de acces la documente dezincriminatoare depuse deja la dosarul de investigare trebuie să se aplice *a fortiori* când Comisia nu doar că a omis să le comunice, ci a omis chiar să își procure documente dezincriminatoare pertinente. Logica acestei argumentații pare să fie că, deși nu poate fi acceptat ca doar Comisia să verifice care

documente conținute de dosar pot fi utile apărării întreprinderilor interesate, situația ar fi încă mai gravă dacă anumite documente nu figurează deloc în dosar, astfel încât Comisia însăși nu este în măsură să verifice dacă conțin elemente dezincrimatoare.

- 357 Această argumentație nu poate convinge. Astfel, o asemenea logică nu ia în considerare faptul că ideea aflată la baza jurisprudenței în ceea ce privește dreptul de acces la dosarul complet este aceea că egalitatea de arme impune ca întreprinderea interesată să aibă o cunoaștere a dosarului utilizat în procedură egală cu cea de care dispune Comisia (a se vedea în acest sens Hotărârea Solvay, punctul 349 de mai sus, punctul 83). În ceea ce privește documentele pe care Comisia nu le are ea însăși în posesie, nu există niciun risc ca aceasta din urmă să se sprijine pe elemente incriminatoire care figurează în aceste documente și să omită să ia suficient în considerare elementele dezincrimatoare. Disparitatea relevată la punctul 83 din Hotărârea Solvay, punctul 349 de mai sus, și anume că Comisia a putut să decidă singură să utilizeze sau să nu utilizeze documente împotriva reclamantei, în timp ce reclamanta nu avusese acces la acestea și nu putuse deci să ia decizia corespunzătoare de a le utiliza sau de a nu le utiliza pentru apărarea sa, nu există în speță. Nu se pune deci aceeași problemă de egalitate a armelor ca în cazul documentelor care figurează în dosarul administrativ al Comisiei.
- 358 Problema care se pune în speță este în realitate cea a respectării de către Comisie a obligației sale de instrumentare a dosarului cu diligență și cu imparțialitate.
- 359 În această privință, trebuie observat că printre garanțiile conferite de ordinea juridică a Uniunii în cadrul procedurilor administrative se înscrie în special principiul bunei administrări, consacrat la articolul 41 din Carta drepturilor fundamentale, care implică obligația instituției competente de a examina, cu atenție și cu imparțialitate, toate elementele relevante ale cauzei (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 30 septembrie 2003, Atlantic Container Line și alții/Comisia, T-191/98, T-212/98-T-214/98, Rec., p. II-3275, punctul 404 și jurisprudența citată).
- 360 Cu toate acestea, trebuie să se arate că, în principiu, revine Comisiei competența de a decide cu privire la modul în care dorește să conducă investigația într-o cauză de concurență și de a decide ce documente trebuie să obțină pentru a avea o imagine suficient de completă a cauzei.
- 361 Nu este necesar să se impună Comisiei o obligație de a-și procura un maximum de documente pentru a se asigura că va obține orice element potențial dezincriminator. Astfel, pe lângă faptul că resursele Comisiei sunt limitate, ar fi imposibil ca Comisia să se asigure că nu îi scapă niciun element potențial dezincriminator.
- 362 Dacă o întreprindere care face obiectul unei proceduri care poate conduce la impunerea unei amenzi pentru încălcarea dreptului concurenței solicită Comisiei să își procure anumite documente, revine Comisiei competența de a examina această cerere. Ea dispune de o marjă de apreciere pentru a tranșa chestiunea dacă se impune să își procure documentele respective. Părțile la procedură nu dispun de un drept necondiționat ca Comisia să își procure anumite documente, întrucât revine acesteia din urmă competența de a decide modul în care conduce investigația într-o cauză.
- 363 În această privință, rezultă din jurisprudență că nu se poate impune Comisiei să efectueze investigații suplimentare atunci când apreciază că instrumentarea cauzei a fost suficientă (Hotărârea Curții din 16 mai 1984, Eisen und Metall/Comisia, 9/83, Rec., p. 2071, punctul 32, și Hotărârea Tribunalului din 11 martie 1999, Thyssen Stahl/Comisia, T-141/94, Rec., p. II-347, punctul 110).
- 364 Aceasta nu exclude ca, în anumite împrejurări, să poată exista o obligație a Comisiei de a instrumenta un anumit aspect al dosarului.

- 365 Astfel, în Hotărârea Thyssen Stahl/Comisia, punctul 363 de mai sus, Tribunalul a constatat la punctul 97 că rezulta din principiile bunei administrări și egalității armelor că Comisia avea obligația de a instrumenta în mod temeinic susținerile reclamantei potrivit cărora funcționarii încadrați la o altă direcție generală a Comisiei o incitaseră să pună în aplicare practici care i-au fost reproșate în decizie, precizând totodată că revenea Comisiei, iar nu reclamantelor, competența de a decide cu privire la maniera în care trebuia procedat la o asemenea instrumentare. Tribunalul s-a întemeiat pe împrejurările potrivit cărora, pe de o parte, Comisia se confruntase cu susțineri care aveau o importanță certă pentru apărarea întreprinderilor interesate și, pe de altă parte, Comisia era într-o poziție privilegiată pentru stabilirea veridicității sau a neveridicității acestora, întrucât ar fi vorba despre comportamentul propriilor servicii (Hotărârea Thyssen Stahl/Comisia, punctul 363 de mai sus, punctul 96). Este necesar să se sublinieze că hotărârea respectivă a constatat doar că Comisia era obligată să instrumenteze un anumit aspect al dosarului prin desfășurarea unei investigații interne. Hotărârea respectivă nu privea o obligație a Comisiei de a-și procura anumite documente.
- 366 Rezultă din jurisprudența citată la punctele 363 și 365 de mai sus că Comisia deține controlul asupra investigației. În primul rând, ea poate, în principiu, să decidă momentul în care instrumentarea cauzei a devenit suficientă. În al doilea rând, chiar într-o situație în care Comisia are obligația de instrumentare a unui anumit aspect al dosarului, îi revine competența de a decide maniera în care va proceda la o astfel de instrumentare (a se vedea în acest sens Hotărârea Thyssen Stahl/Comisia, punctul 363 de mai sus, punctul 97).
- 367 Reclamanta invocă de asemenea în susținerea argumentației sale Hotărârea Tribunalului din 27 septembrie 2006, Avebe/Comisia (T-314/01, Rec., p. II-3085).
- 368 Rezultă de la punctul 70 din hotărârea citată la punctul anterior că, în cauza respectivă, Avebe a prezentat un schimb de corespondență dintre consilierii săi și serviciile Department of Justice al Statelor Unite din care reieșea că Avebe încercase în mai multe rânduri să obțină de la acestea copia unei pretinse declarații a unei alte întreprinderi în fața autorităților americane care, potrivit Avebe, o disculpa. Avebe dorise să o prezinte Comisiei în cadrul procedurii administrative. Totuși, potrivit acestui schimb de corespondență, serviciile respective au respins aceste cereri arătând că, eventual, ar fi dispuse să furnizeze Comisiei documentul în cauză dacă aceasta ar formula o asemenea cerere.
- 369 În această hotărâre, Tribunalul a respins argumentația Avebe potrivit căreia Comisia era ținută să își procure copia documentului în cauză de la autoritățile competente ale Statelor Unite, întemeindu-se pe împrejurarea că Avebe nu formulase, în cadrul procedurii administrative, o cerere expresă ca Comisia să își procure acest document (punctul 72 din hotărârea respectivă). Tribunalul a constatat în mod expres, la punctul 71 din hotărârea respectivă, că nu era necesar să examineze dacă Comisia trebuia să ia măsuri adecvate pentru a-și procura copia pretinsei declarații în fața autorităților americane.
- 370 Tribunalul nu a definit deci, în această hotărâre, condițiile în care Comisia putea fi ținută să își procure anumite documente de la un terț. El se putea limita să definească o singură condiție referitoare în speță la existența unei cereri exprese în acest sens în cadrul procedurii administrative, această condiție nefiind în orice caz îndeplinită în cauza respectivă.

2) Definirea condițiilor

- 371 Este necesar să se arate că, în anumite împrejurări, poate exista o obligație a Comisiei de a-și procura anumite documente la cererea unei întreprinderi vizate de o investigație. O asemenea obligație a Comisiei trebuie totuși să fie limitată la împrejurări excepționale întrucât, în principiu, revine Comisiei, iar nu întreprinderilor interesate competența de a decide maniera în care aceasta conduce investigația într-o cauză.

- 372 Atunci când o întreprindere vizată de o investigație a avut cunoștință de existența unui document dezincriminator, dar nu poate să și-l procure ea însăși sau când este împiedicată să îl prezinte Comisiei, în timp ce aceasta din urmă poate să își procure acest document și să îl utilizeze, este posibil în anumite împrejurări ca Comisia să fie obligată să își procure acest document ca urmare a unei cereri exprese în acest sens din partea întreprinderii interesate. Astfel, revine Comisiei obligația de a conduce o investigație în mod diligent și imparțial, astfel încât nu se poate limita să obțină documente incriminatorie închizând ochii cu privire la existența unor elemente dezincriminatorie.
- 373 Cu toate acestea, este necesar să se evalueze comparativ obligația Comisiei de instrumentare a unei cauze cu diligență și cu imparțialitate, pe de o parte, și prerogativa Comisiei de a decide maniera în care dorește să își conducă investigațiile și să utilizeze resursele pentru a asigura în mod eficace respectarea dreptului concurenței, pe de altă parte.
- 374 O obligație a Comisiei de a-și procura anumite documente la cererea unei întreprinderi trebuie deci să fie supusă, pe lângă condiția unei cereri în acest sens în cadrul procedurii administrative (a se vedea punctele 369 și 370 de mai sus), cel puțin condițiilor cumulative definite la punctele 375-382 de mai jos.
- 375 O asemenea obligație este, mai întâi, supusă condiției ca pentru întreprinderea interesată să fie efectiv imposibil să își procure ea însăși documentele respective sau să le divulge Comisiei. Astfel, dat fiind că Comisia deține controlul asupra investigațiilor proprii, o asemenea obligație trebuie să fie limitată la cazuri excepționale, în care întreprinderea vizată de investigație se confruntă cu un obstacol pe care nu îl poate depăși singură, întrucât are cunoștință de existența unui element dezincriminator, însă nu poate să îl obțină sau să îl divulge Comisiei.
- 376 Revine deci întreprinderii interesate sarcina de a dovedi că a întreprins toate demersurile pentru a-și procura documentele în cauză și/sau pentru a obține permisiunea de a le utiliza în cadrul investigației Comisiei.
- 377 În plus, îi revine sarcina de a identifica documentele a căror obținere o solicită Comisiei într-un mod cât mai precis cu putință. Astfel, faptul de a stabili în mod excepțional o obligație a Comisiei de a-și procura anumite documente la cererea unei întreprinderi vizate de o investigație presupune o cooperare din partea acestei întreprinderi.
- 378 În continuare, o obligație a Comisiei de a-și procura anumite documente la cererea unei întreprinderi vizate de o investigație este supusă condiției ca documentele în cauză să prezinte probabil o importanță considerabilă pentru apărarea întreprinderii interesate.
- 379 În această privință, este necesar să se amintească că revine în principiu Comisiei competența de a decide când dosarul său este suficient de complet pentru adoptarea deciziei sale finale (a se vedea în acest sens Hotărârea Eisen und Metall/Comisia, punctul 363 de mai sus, punctul 32, și Hotărârea Thyssen Stahl/Comisia, punctul 363 de mai sus, punctul 110). Simplul fapt că anumite documente sunt susceptibile să conțină elemente dezincriminatorie nu este suficient pentru stabilirea unei obligații în sarcina Comisiei de a le obține la cererea unei părți vizate de investigație. Întrucât Comisia apreciază că instrumentarea cauzei a fost suficientă, nu este ținută să continue investigația pentru a obține o imagine încă mai completă a cauzei. Astfel, în investigațiile privind încălcări ale dreptului concurenței, există adesea o cantitate extrem de importantă de documente care pot conține potențiale elemente dezincriminatorie și este totdeauna posibilă lămurirea suplimentară a anumitor aspecte ale unui dosar, însă resursele Comisiei sunt limitate.
- 380 Comisia dispune de o marjă de apreciere pentru a decide dacă importanța pretinselor elemente dezincriminatorie justifică procurarea acestora și poate, cu titlu de exemplu, să respingă o cerere pentru motivul că elementele potențial dezincriminatorie privesc chestiuni care nu sunt în centrul constatărilor necesare stabilirii unei încălcări.

381 Este necesar să se respingă argumentul reclamantei potrivit căruia în Concluziile prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Curții din 19 mai 1994, SEP/Comisia (C-36/92 P, Rec., p. I-1911, I-1914, punctul 21), avocatul general Jacobs ar fi descris criteriul corect ca fiind aspectul dacă „Comisia [poate] presupune în mod rezonabil, la momentul cererii, că documentul o va ajuta să determine existența pretensei încălcări”. Astfel, acest pasaj privește condițiile în care Comisia este îndrituită să solicite comunicarea unui document, iar nu chestiunea foarte diferită privind condițiile în care Comisia este obligată să își procure anumite documente.

382 În sfârșit, este necesar să se arate că Comisia poate printre altele să respingă o cerere dacă volumul documentelor în cauză este disproporționat în raport cu importanța pe care o pot avea documentele în cadrul investigației. În acest cadru, este permis Comisiei să ia în considerare, eventual, faptul că obținerea și analiza documentelor în cauză pot să întârzie în mod substanțial instrumentarea cauzei. Comisia este îndrituită să evalueze comparativ volumul documentelor solicitate și întârzierea pe care obținerea și studierea acestor documente o vor putea ocaziona pentru instrumentarea cauzei, pe de o parte, și gradul de relevanță potențial pentru apărarea întreprinderii, pe de altă parte.

c) Examinarea condițiilor în cazul în speță

383 Trebuie analizat dacă condițiile cumulative astfel cum sunt definite mai sus sunt îndeplinite în speță pentru documentele care fuseseră produse de AMD în cadrul procedurii din statul Delaware și care erau identificate în lista menționată la punctul 342 de mai sus (denumite în continuare „documentele AMD din Delaware”).

1) Cu privire la obligația Intel de a lua toate măsurile pentru a obține permisiunea de a utiliza documentele AMD din Delaware în cadrul investigației Comisiei

1.1) Cu privire la decizia atacată și la argumentele părților

384 În considerentul (67) al deciziei atacate, Comisia observă că reclamanta nu a dovedit că ar fi epuizat toate mijloacele aflate la dispoziția sa pentru a-i furniza mai multe documente provenite din procedura din statul Delaware, reclamanta putând cu toate acestea să îi furnizeze rapid documente depuse de Dell în cadrul procedurii menționate.

385 În memoriul în apărare, Comisia arată că reclamanta era ea însăși în poziția de obține autorizația de a utiliza documentele AMD din Delaware în cadrul procedurii în curs în fața sa.

386 Comisia subliniază în plus că ordonanța cu caracter conservatoriu se întemeiază pe un acord de confidențialitate încheiat între reclamantă și AMD și acceptat de reclamantă în propriul interes. Ea relevă că, în temeiul ordonanței cu caracter conservatoriu, toate informațiile prezentate de AMD și reclamantă în procedura din statul Delaware au fost *a priori* clasificate drept confidențiale, însă fără a aduce atingere dreptului părților de a obține consimțământul ca documentele menționate să fie „utilizate în orice scop legal”. Ea subliniază că, în conformitate cu punctul 16 din ordonanța cu caracter conservatoriu, Intel ar fi putut solicita AMD autorizația de a divulga Comisiei documentele pe care AMD le-a depus în cadrul procedurii din statul Delaware, Tribunalul american jucând un rol de arbitru în caz de refuz din partea AMD. Comisia arată că, începând din 26 septembrie 2006, adică de la data ordonanței cu caracter conservatoriu, reclamanta dispunea de un mecanism pentru a obține autorizația de a utiliza documentele AMD din Delaware în cadrul procedurii administrative a Comisiei, dar că reclamanta nici măcar nu a încercat să introducă o astfel de cerere.

387 În plus, potrivit Comisiei, AMD ar fi fost favorabil unei cereri de autorizare a Intel în scopul utilizării documentelor AMD din Delaware în cursul investigației Comisiei, întrucât aceasta ar fi permis AMD să solicite o autorizare reciprocă privind documentele Intel care ar fi putut susține propria plângere.

388 În răspunsul la această argumentație, reclamanta a arătat că este exclus ca AMD, adversara sa în procedura din statul Delaware și petentă în fața Comisiei, să își fi dat acordul pentru a asista Intel în procedura în fața Comisiei, în timp ce procesul din statul Delaware era încă în curs, și că o cerere adresată tribunalului din Delaware de a ridica calificarea acestor documente drept confidențiale nu ar fi avut nicio șansă de succes. În plus, reclamanta susține că, în lipsa unei dispoziții legale care să impună epuizarea căilor de atac administrative, a impune o asemenea cerință ar limita în mod necorespunzător dreptul său la apărare și citează în această privință Concluziile avocatului general Mazák din cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Curții din 1 iulie 2010, Knauf Gips/Comisia (C-407/08 P, Rep., p. I-6375, I-6380, punctul 38).

389 În cadrul răspunsurilor la întrebările scrise adresate de Tribunal, reclamanta a arătat în plus că AMD nu avea interes la reciprocitate înainte de adoptarea deciziei atacate, deoarece dosarul Comisiei conținea un mare număr de documente ale Intel, însă foarte puține documente ale AMD. Comisia nu ar prezenta nicio probă valabilă în susținerea ipotezei sale potrivit căreia AMD ar fi fost favorabilă unei cereri a Intel în cursul investigației, sub rezerva de reciprocitate.

1.2) Aprecierea Tribunalului

390 În speță, reclamanta nu a dovedit că îi era imposibil să obțină din partea AMD autorizația de a utiliza documentele AMD din Delaware.

391 Mai întâi, este necesar să se sublinieze că, în răspuns la o întrebare a Tribunalului pusă în ședință, reclamanta a admis că nu a solicitat AMD să îi acorde o asemenea autorizare.

392 Cu toate acestea, nu era nicidecum exclus ca AMD să îi fi acordat o asemenea autorizare dacă reclamanta i-ar fi solicitat-o. Astfel, AMD era legată, ca și reclamanta, de ordonanța cu caracter conservatoriu și nu a putut furniza Comisiei documentele prezentate de Intel în cadrul procedurii din statul Delaware fără ca statutul lor de documente confidențiale să fi fost ridicat. Este deci absolut posibil că AMD ar fi autorizat reclamanta să utilizeze documentele AMD din Delaware sub rezerva ca reclamanta să îi acorde autorizația reciprocă de a utiliza documentele procedurii din statul Delaware provenite de la Intel în cadrul procedurii administrative a Comisiei.

393 Este necesar să se respingă argumentul reclamantei potrivit căruia AMD nu avea interes la reciprocitate înainte de adoptarea deciziei atacate, deoarece dosarul Comisiei ar fi conținut un mare număr de documente ale Intel, însă foarte puține documente ale AMD.

394 În acest cadru, trebuie arătat că, potrivit afirmațiilor Intel, aceasta din urmă a furnizat echivalentul electronic a peste 145 de milioane de pagini în cadrul procedurii din statul Delaware. În mod evident, împrejurarea că dosarul administrativ a Comisiei conținea „un mare număr” de documente ale Intel nu permite să se stabilească că, printre mai mult de 145 de milioane de pagini furnizate de Intel în cadrul procedurii din statul Delaware, nu existau documente pe care AMD ar fi dorit să le invoce în calitate de elemente incriminatoare.

395 Cu titlu suplimentar, trebuie relevat că reclamanta a arătat în ședință că, deși solicitase AMD în cursul investigației Comisiei autorizația de a utiliza o categorie pertinentă de documente, AMD ar fi indicat în mod aproape inevitabil că, dacă Intel voia anumite documente ale AMD, aceasta din urmă dorea în acel moment să prezinte pentru dosarul Comisiei un mare număr de documente adiționale în susținerea plângerii sale. Această declarație nu este cu toate acestea conformă cu afirmația reclamantei din cadrul răspunsurilor la întrebările scrise, potrivit căreia AMD nu avea interes la reciprocitate înainte de adoptarea deciziei atacate.

396 Reclamanta nu poate nici să reproșeze în mod util Comisiei că nu ar fi furnizat nicio probă valabilă în susținerea ipotezei sale potrivit căreia AMD ar fi fost favorabilă unei cereri a Intel în cursul investigației, sub rezerva de reciprocitate. Astfel, nu revine Comisiei sarcina de a dovedi că AMD ar fi

dat Intel autorizația de a utiliza documentele AMD din Delaware, ci revine reclamantei sarcina de a stabili că nu a putut obține această autorizare, în pofida faptului de a fi întreprins toate demersurile în acest sens.

- 397 Dat fiind faptul că nu era exclus ca AMD să fi acordat reclamantei autorizația de a utiliza documentele AMD din Delaware, revenea reclamantei sarcina de a solicita o asemenea autorizare. În mod evident, simpla împrejurare că AMD ar fi putut solicita o autorizare reciprocă nu poate exonera reclamanta de această obligație. Reclamanta reproșează Comisiei că ar fi adoptat decizia atacată pe baza unui dosar incomplet. În această privință, trebuie arătat că dosarul Comisiei ar fi fost încă mai complet dacă ar fi conținut, pe lângă documentele AMD din Delaware pe care reclamanta le aprecia ca fiind dezincriminatoare, documentele furnizate de Intel în cadrul procedurii din statul Delaware pe care AMD le aprecia a fi incriminatoare. Reclamanta nu poate, pe de o parte, să beneficieze de ordonanța cu caracter conservatoriu în sensul că AMD nu poate furniza Comisiei eventuale documente incriminatoare printre documentele prezentate de Intel în cadrul procedurii din statul Delaware și, pe de altă parte, să evite să sufere dezavantajele acestei ordonanțe pretinzând Comisiei să își procure de la AMD eventualele elemente dezincriminatoare printre documentele pe care AMD le prezentase în cadrul procedurii din statul Delaware.
- 398 Reclamanta a mai arătat că, în lipsa unei dispoziții legale care să impună epuizarea căilor de atac administrative, a impune o asemenea cerință ar limita în mod necorespunzător dreptul său la apărare și citează în această privință Concluziile avocatului general Mazák prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Knauf Gips/Comisia, punctul 388 de mai sus (punctul 38).
- 399 În cauza în care s-a pronunțat hotărârea respectivă, Comisia a refuzat unei reclamantei accesul la răspunsurile altor părți la procedură la comunicarea privind obiecțiunile. Reclamanta respectivă a invocat o încălcare a dreptului de acces la dosar. Comisia a apreciat că reclamanta nu putea invoca în mod valabil o încălcare a dreptului său la apărare. În această privință, Comisia s-a întemeiat pe împrejurarea că reclamanta din acea cauză nu epuizase căile de atac împotriva refuzului de acordare a accesului solicitat, deoarece nu făcuse apel la consilierul auditor. Avocatul general Mazák a propus respingerea acestei argumentații și a considerat că, în lipsa oricărei dispoziții legale care să impună în mod specific unei părți interesate să epuizeze căile de atac care se află la dispoziția sa în timpul procedurii administrative din fața Comisiei, impunerea unei astfel de cerințe ar limita în mod necorespunzător dreptul la apărare al părții respective și i-ar nega accesul deplin la justiție (Concluziile avocatului general Mazák prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Knauf Gips/Comisia, punctul 388 de mai sus, punctul 38).
- 400 Comisia subliniază că poziția avocatului general Mazák a fost contrazisă de o altă jurisprudență, și anume Hotărârea Tribunalului din 8 iulie 2004, Mannesmannröhren-Werke/Comisia (T-44/00, Rec., p. II-2223, punctele 51-53).
- 401 În speță, nu este necesar să se tranșeze chestiunea dacă se impune a urma argumentația avocatului general Mazák. Astfel, faptele aflate la baza prezentei proceduri sunt diferite de cele aflate la baza cauzei Knauf Gips. În această din urmă cauză, se pune problema dacă reclamanta era obligată să epuizeze căile de atac de care dispunea în timpul procedurii administrative din fața Comisiei împotriva unui refuz al Comisiei de a acorda accesul la anumite documente aflate în posesia sa, și anume răspunsurile altor părți la comunicarea privind obiecțiunile.
- 402 În speță, problema care se pune nu este cea a epuizării căilor de atac împotriva unei decizii a Comisiei, ci cea dacă o eventuală obligație a Comisiei de a-și procura documentele AMD din Delaware era condiționată de eforturile reclamantei de a obține ea însăși autorizația de a utiliza aceste documente de la AMD. Acesta era într-adevăr cazul, deoarece obligația Comisiei de a-și procura anumite documente la cererea unei întreprinderi vizate de o investigație trebuie să fie limitată la cazuri excepționale și este necesar ca întreprinderea interesată să fie în imposibilitate de a divulga ea însăși documentele respective Comisiei (a se vedea punctul 375 de mai sus).

- 403 Trebuie subliniat că nu este vorba aici despre restrângerea unui drept de care dispune reclamanta, în temeiul dreptului său la apărare, prin impunerea epuizării căilor de atac împotriva unui refuz al Comisiei de a acorda acest drept. Este vorba, dimpotrivă, despre definirea întinderii unui eventual drept al reclamantei la luarea de către Comisie a unor măsuri de examinare determinate prin procurarea anumitor documente.
- 404 Dat fiind faptul că nu era exclus ca AMD să fi acordat Intel autorizația de furnizare a documentelor AMD din Delaware Comisiei, eventual sub rezerva de reciprocitate, revenea Intel sarcina de a încerca să obțină această autorizare. Nu este necesar să se analizeze aspectul dacă, în plus, o cerere din partea Intel de ridicare a confidențialității acestor documente adresată tribunalului din Delaware ar fi avut o șansă de a fi soluționată favorabil.
- 405 Rezultă din ceea ce precedă că Comisia nu era obligată să își procure documentele AMD din Delaware, întrucât reclamanta nu a dovedit că îi era imposibil să obțină din partea AMD autorizația de a utiliza aceste documente.

2) Cu privire la importanța documentelor pentru apărarea reclamantei

- 406 Rezultă din Listă că documentele sau categoriile de documente pe care reclamanta a invitat Comisia să și le procure privesc constrângerile de capacitate a AMD (punctele 1-9 din Listă), insuficiențele sale în procesul de execuție (punctele 10-33 și 85 din Listă), strategia sa de prețuri ridicate în Europa (punctele 34 și 35 din Listă), slabele sale performanțe tehnice și comerciale și lipsa sa de credibilitate ca furnizor (punctele 36-57, 83 și 84 din Listă), practicile curente din industrie (punctele 58-63 din Listă), faptul că Intel și AMD și-au făcut concurență (punctele 64-82 din Listă) și date privind testul AEC (punctele 86 și 87 din Listă).
- 407 Trebuie arătat că documente care privesc constrângerile de capacitate a AMD, insuficiențele sale în procesul de execuție, strategia sa de prețuri ridicate în Europa și slabele sale performanțe tehnice și comerciale, astfel cum au fost invocate de reclamantă, ar fi putut fi pertinente pentru a demonstra că clienții acesteia din urmă aveau motive comerciale valabile de a se aproviziona de la Intel mai degrabă decât de la AMD. Este totuși necesar să se arate că existența unor asemenea motive comerciale valabile, chiar dacă se presupune a fi dovedită, nu este de natură să permită înlăturarea probelor invocate în decizia atacată pentru stabilirea existenței reducerilor de exclusivitate și a restricțiilor propriu-zise (a se vedea punctele 540-543 și 1096-1101 de mai jos). În plus, în ceea ce privește calificarea practicilor de care face vorbire decizia atacată drept abuzive, trebuie să se constate că Comisia nu este ținută să demonstreze nici efecte concrete ale acestor practici, nici o legătură de cauzalitate între acestea și deciziile comerciale ale OEM (a se vedea punctele 104 și 212 de mai sus).
- 408 Pe de altă parte, trebuie amintit că faptul că alte motive au putut favoriza alegerea de a se aproviziona exclusiv sau cvasiexclusiv de la reclamantă nu exclude ca practicile acesteia din urmă care fac obiectul deciziei atacate să fi putut de asemenea să fie luate în considerare de clienți în decizia lor.
- 409 În consecință, în raport cu categoriile de documente enumerate la punctul 407 de mai sus, condiția potrivit căreia trebuie să fie probabil ca documentele pe care întreprinderea solicită Comisiei să și le procure să aibă o importanță considerabilă pentru apărarea sa nu este îndeplinită.
- 410 În acest cadru, este necesar să se respingă argumentul reclamantei întemeiat pe împrejurarea că o întreprindere vizată de o investigație poate alege ea însăși maniera de a se apăra. Astfel, utilitatea pentru apărarea întreprinderii trebuie să fie evaluată într-o manieră obiectivă și, dacă în mod greșit o întreprindere vizată de o investigație apreciază că anumite argumente sunt foarte pertinente pentru apărarea sa, Comisia nu poate fi obligată să își procure documente care, potrivit acestei întreprinderi, pot susține aceste argumente.
- 411 În ceea ce privește practicile curente din industrie invocate de Intel, trebuie arătate următoarele.

- 412 Punctele 58-60 din Listă privesc practicile curente din industrie referitoare la acordurile de susținere financiară încheiate între producători de UCP-uri și detailiști de calculatoare. În această privință, este necesar să se sublinieze că ceea ce se reproșează Intel în decizia atacată nu este faptul că a încheiat cu MSH acorduri de susținere financiară, ci faptul că stimulentele financiare erau supuse unei condiții de exclusivitate. Documente care demonstrează că acordurile de susținere financiară sunt curente în industrie nu ar fi fost deci dezincriminatoare pentru reclamantă. Faptul că alți detailiști au putut încheia acorduri de susținere financiară în același timp cu Intel și AMD nu ar fi putut repune în discuție împrejurarea că elementele de probă pe care se sprijină Comisia în decizia atacată demonstrează existența unei condiții de exclusivitate în acordurile încheiate între Intel și MSH (a se vedea punctul 1487 de mai jos).
- 413 Punctele 61-63 din Listă priveau documente care erau, potrivit indicației care figurează în rubrica „Pertinența documentelor lipsă pentru [comunicarea privind obiecțiunile din 2007/comunicarea suplimentară privind obiecțiunile din 2008]”, pertinente sub aspectul tacticilor agresive ale AMD care erau „revelatoare ale climatului concurențial intens și care contribu[iau] la clarificarea faptului că strategiile concurențiale ale Intel se încadrau într-o concurență normală bazată pe merite pe o piață comercială puternic concurențială”. În această privință, este necesar să se arate că faptul că tactici agresive ar fi putut fi normale în industria UCP-urilor nu ar putea repune în discuție nici proba existenței reducerilor de exclusivitate și a restricțiilor propriu-zise, nici calificarea lor drept abuzive. Afirmarea este valabilă și în ceea ce privește existența unui „climat competitiv”. Acest fapt ar putea cel mult să demonstreze lipsa unei excluderi reale. În schimb, el nu poate nici să înlăture existența practicilor puse în discuție în decizia atacată, nici să repună în discuție capacitatea lor de a restrânge concurența.
- 414 În ceea ce privește faptul că Intel ar fi făcut față concurenței (punctele 64-82 din Listă), trebuie arătate următoarele.
- 415 Punctul 64 din Listă privește situația unui OEM în raport cu care nu a fost reținută nicio încălcare în decizia atacată. Documentele care ar putea demonstra, potrivit reclamantei, că AMD nu a fost împiedicată să facă concurență Intel în raport cu acest OEM nu ar fi putut deci să fie dezincriminatoare pentru Intel.
- 416 Punctele 65-71 din Listă privesc documente care, potrivit reclamantei, ar fi fost pertinente pentru a demonstra că „AMD și Intel își făceau cât mai multă concurență puteau pentru a face afaceri cu Lenovo, ceea ce demonstrează existența unei concurențe normale bazate pe merite pe o piață puternic concurențială”. Reclamanta a solicitat Comisiei să își procure de la AMD documente privind ofertele pe care AMD le prezentase Lenovo și privind negocierile dintre aceste întreprinderi. În această privință, trebuie arătat că faptul că AMD a prezentat oferte și Lenovo și că a negociat cu aceasta nu este de natură să repună în discuție nici proba existenței practicilor Intel în ceea ce privește Lenovo de care face vorbire decizia atacată, nici capacitatea lor de a restrânge concurența. Astfel, simplul fapt că Lenovo ar fi negociat cu AMD nu exclude nici că Lenovo ar fi primit stimulente financiare supuse condițiilor de a amâna lansarea produselor echipate cu UCP-uri AMD și de a se aproviziona exclusiv de la reclamantă, nici că aceste stimulente au avut o influență asupra deciziilor comerciale ale Lenovo (a se vedea punctele 530 și 1089 de mai jos).
- 417 Punctele 72-82 din Listă privesc documente care, potrivit reclamantei, ar fi fost pertinente pentru a demonstra că „AMD și Intel își făceau concurență pentru a face afaceri cu MSH, AMD beneficiind de condiții echivalente pentru a concura în scopul obținerii pieței dacă dorea să o facă”. Reclamanta a solicitat Comisiei să își procure de la AMD documente privind ofertele făcute de AMD societății germane Media Markt în 2002 și 2004, referitoare la interesul MSH în achiziționarea produselor echipate cu UCP-uri AMD și la ofertele corespunzătoare ale AMD, precum și documente referitoare la ofertele făcute de AMD altor detailiști. În această privință, este necesar să se constate că împrejurarea că AMD a făcut oferte și Media Markt și împrejurarea că MSH a luat în considerare posibilitatea de a achiziționa produse echipate cu UCP-uri AMD nu repun în discuție nici proba

existenței practicilor Intel privind MSH despre care face vorbire decizia atacată, nici capacitatea lor de a restrânge concurența. Astfel, simplul fapt că AMD a făcut oferte Media Markt și că MSH a luat în considerare posibilitatea de a achiziționa produsele echipate cu UCP-uri AMD nu exclude nici că MSH a primit stimulente financiare supuse condiției de a vinde exclusiv produse echipate cu UCP-uri Intel, nici că aceste stimulente au avut o influență asupra deciziilor comerciale ale MSH (a se vedea punctele 530 și 1089 de mai jos). Ofertele făcute de AMD altor detailiști nu pot repune în discuție concluziile din decizia atacată pentru motivele expuse la punctul 412 de mai sus.

- 418 În ceea ce privește datele privind testul AEC (punctele 86 și 87 din Listă), este suficient să se amintească lipsa de relevanță a testului AEC în speță (a se vedea punctele 142-166 de mai sus).
- 419 Rezultă din ceea ce precedă că niciunul dintre documentele sau dintre categoriile de documente arătate în Listă nu prezenta o asemenea importanță pentru apărarea reclamantei încât Comisia să fi putut fi obligată să le obțină.
- 420 Reclamanta se sprijină în plus pe documente noi pe care le-a prezentat, după soluționarea cauzei din statul Delaware dintre ea însăși și AMD, în anexa la replică și pe care le-a citat la punctele 298-304 din aceasta, documentele menționate fiind, potrivit reclamantei, dezincriminatoare. Aceste documente nu sunt cu toate acestea susceptibile să repună în discuție rezultatul la care a ajuns Comisia, fără să fie necesar a se pronunța asupra admisibilității lor, care este contestată de Comisie.
- 421 În această privință, trebuie arătat că criteriul de apreciere nu este aspectul dacă anumite documente AMD din Delaware erau dezincriminatoare, întrucât problema care se pune în speță nu privește un refuz de a da acces la dosar, ci obligația Comisiei de a conduce investigația în mod diligent și imparțial. Existența unei obligații a Comisiei de a-și procura anumite documente trebuie examinată în funcție de condițiile definite la punctele 374-382 de mai sus, în special în funcție de condiția că trebuia să fie probabil, în cadrul procedurii administrative, ca documentele în cauză să fi prezentat o importanță considerabilă pentru apărarea întreprinderii interesate.
- 422 Cu titlu suplimentar, trebuie arătate următoarele în ceea ce privește conținutul acestor documente.
- 423 Reclamanta arată că rezultă din aceste documente în special că AMD nu înregistra succes pe lângă Dell, deoarece aceasta din urmă ar fi fost preocupată de faptul că AMD nu își ținușe promisiunile în materie de performanță, că AMD recunoscuse că Dell avea rațiuni comerciale valabile de a nu se aproviziona de la ea și că Dell a persistat în continuarea raporturilor cu AMD. În această privință, este necesar să se sublinieze că împrejurarea potrivit căreia Dell a putut avea și alte motive pentru a nu se aproviziona de la AMD nu exclude nici proba existenței reducerilor de exclusivitate, nici capacitatea lor de a restrânge concurența (a se vedea punctele 540-546 de mai jos). Nici faptul că Dell ar fi continuat raporturile cu AMD și ar fi evaluat în mod constant posibilitatea de a se aproviziona de la aceasta nu repune în discuție existența unei reduceri de exclusivitate (a se vedea punctul 530 de mai jos).
- 424 Reclamanta arată de asemenea că rezultă dintr-unul din documentele în cauză că [*confidențial*] de la HP a arătat AMD că „eșecurile [AMD în fața HP] nu aveau nicio legătură cu Intel”. În această privință, este necesar să se constate că Comisia a dovedit existența reducerilor de exclusivitate și a restricțiilor propriu-zise corespunzător cerințelor legale, astfel cum rezultă de la punctele 673-873 de mai jos. Documentul citat de Intel poate doar să demonstreze împrejurarea că HP a negat, în cursul unei reuniuni cu AMD, că eșecurile AMD în fața HP avuseseră legătură cu comportamentul Intel. Această împrejurare nu poate repune în discuție elementele de probă care demonstrează cu claritate existența reducerilor de exclusivitate și a restricțiilor propriu-zise. În acest cadru, trebuie subliniat că HP avea un interes în a nu divulga AMD condițiile nescrise ale acordurilor dintre ea și Intel.

425 Nici reflecțiile interne ale AMD în ceea ce privește motivele eșecurilor sale, nici e-mailurile interne ale AMD privind calitatea produselor sale și reputația sa nu pot repune în discuție existența reducerilor de exclusivitate și a restricțiilor propriu-zise. Ele ar putea cel mult să demonstreze împrejurarea că clienții au putut avea și alte motive pentru a se aproviziona de la Intel.

3) Cu privire la proporționalitatea cererii

426 Trebuie arătat că cea mai mare parte a punctelor din Listă nu privesc documente precise, ci categorii de documente.

427 Comisia subliniază în mod întemeiat că, dacă ar fi admis în totalitate cererea reclamantei și ar fi solicitat AMD să furnizeze toate categoriile de documente enumerate în Listă, AMD ar fi putut furniza o cantitate enormă de documente. Trebuie arătat că, potrivit propriilor spuse ale reclamantei, AMD furnizase aproximativ 45 de milioane de pagini de probă în cadrul procedurii din statul Delaware. Dacă Comisia i-ar fi solicitat, de exemplu, furnizarea „tuturor documentelor AMD referitoare la constrângerile de capacitate ale AMD” (punctele 1-3 din Listă), AMD ar fi putut furniza o cantitate potențial enormă de documente Comisiei. Aceeași este situația în ceea ce privește, de exemplu, „toate documentele AMD în raport cu previziunile de vânzare și cifrele de vânzare ale AMD” (punctele 6-9 din Listă), „toate documentele AMD în raport cu disfuncționalitățile sale în materie de livrare și de concepție” (punctele 10-12, 16-24, 33 și 52-56 din Listă), „toate documentele AMD în raport cu performanțele sale și percepția clienților săi în segmentul întreprindere” (punctele 13, 37-43 și 57 din Listă) sau „în segmentul laptopurilor” (punctele 48, 49 și 51 din Listă).

428 Investigația Comisiei ar fi putut fi întârziată în mod considerabil dacă ar fi solicitat prezentarea tuturor documentelor incluse în aceste largi categorii, ar fi studiat documentele furnizate, ar fi dat acces la acestea reclamantei și ar fi obținut observațiile acesteia în privința lor.

429 Comisia putea deci să considere în mod valabil că cererea Intel, privită în ansamblul său, era disproporționată în raport cu valoarea adăugată potențială pe care aceste documente ar fi putut-o aduce celor care erau deja în posesia sa.

430 Comisia putea de asemenea să ia în considerare împrejurarea că procedura se afla într-un stadiu avansat în momentul în care reclamanta i-a solicitat să își procure documente suplimentare și că adoptarea deciziei atacate risca să fie întârziată în mod considerabil dacă ar fi admis cererea reclamantei.

431 Astfel cum subliniază Comisia, argumentația reclamantei echivalează cu a conferi întreprinderii care face obiectul investigației mai degrabă decât Comisiei o competență discreționară cu privire la modul de alocare a resurselor în vederea asigurării unei aplicări eficiente a dreptului concurenței.

432 În sfârșit, trebuie amintit că, prin scrisoarea din 21 mai 2008, ca urmare a unei publicări online a memoriilor pregătitoare redactate de reclamantă și AMD în cadrul procedurii din statul Delaware, Comisia a solicitat atât reclamantei, cât și AMD să îi transmită toate documentele pe care le redactaseră sau pe care le primiseră și care erau citate în memoriile lor pregătitoare respective (a se vedea punctul 340 de mai sus).

433 Astfel cum subliniază Comisia, o ordonanță a Tribunalului din Delaware din 28 martie 2008 arăta că aceste memorii pregătitoare trebuiau să conțină pentru ambele părți „principalele elemente de fapt în susținerea fiecăruia dintre elementele susținerilor lor sau ale apărărilor lor”.

434 Comisia era deci îndrituită să aprecieze că a obținut probele pe care părțile le considerau ca fiind cele mai pertinente, atât incriminatoare, cât și dezincriminatoare. Comisia a putut să considere că a făcut necesarul pentru a avea o viziune suficient de completă a cauzei întrucât a solicitat Intel și AMD să prezinte documentele care erau citate în memoriile lor pregătitoare respective.

435 În acest cadru, trebuie amintit că problema care se pune în speță este cea a respectării de către Comisie a obligației sale de instrumentare a dosarului cu diligență și cu imparțialitate (a se vedea punctul 358 de mai sus). Întrucât Comisia a reclamat totalitatea documentelor citate de reclamantă și de AMD în memoriile lor pregătitoare respective, nu se poate reproșa Comisiei că ar fi desfășurat o investigație părtinitoare.

d) Concluzia cu privire la acest motiv

436 Rezultă din tot ceea ce precedă că motivul referitor la refuzul Comisiei de a-și procura anumite documente AMD trebuie să fie respins. Astfel, reclamanta ar fi trebuit să încerce să obțină autorizația AMD de a divulga Comisiei documentele AMD din Delaware. Împrejurarea că reclamanta nu a procedat astfel este suficientă pentru respingerea acestui motiv, întrucât condițiile definite la punctele 374-382 de mai sus sunt cumulative. În plus, Comisia nu era obligată să își procure documentele AMD din Delaware, întrucât nu era probabil că ar fi fost de o importanță considerabilă pentru apărarea reclamantei. În plus, Comisia a putut considera în mod valabil că cererea Intel, privită în ansamblul său, era disproporționată în raport cu valoarea adăugată potențială pe care documentele ar fi putut-o aduce în raport cu cele care erau deja în posesia Comisiei. Nu este deci necesar a examina aspectul dacă reclamanta ar fi putut identifica într-un mod mai precis documentele pe care a solicitat Comisiei să și le procure.

D – *Erori de apreciere privind practicile în privința diferitelor OEM și a MSH*

1. Dell

[*omissis*]

a) Analiza probelor prezentate în decizia atacată pentru stabilirea existenței unei comunicări a Intel către Dell în care se arată că nivelul reducerilor MCP era supus unei condiții de exclusivitate

[*omissis*]

3) Cu privire la celelalte argumente ale reclamantei

[*omissis*]

3.2) Cu privire la argumentul întemeiat pe împrejurarea că Comisia nu se poate sprijini pe proiecțiile interne ale unui client pentru stabilirea unei încălcări în temeiul articolului 82 CE

519 Reclamanta, susținută de ACT, arată că în decizia atacată Comisia s-a întemeiat, în mod greșit, pe proiecțiile interne ale Dell. Potrivit reclamantei, afirmația potrivit căreia Dell era convinsă că nivelul reducerilor MCP era întemeiat pe statutul de vânzător exclusiv al Intel este lipsită de relevanță din punct de vedere juridic în temeiul principiului securității juridice. Răspunderea întreprinderii în poziție dominantă nu poate fi întemeiată pe ceea ce credeau clienții săi. În ședință, reclamanta a precizat în această privință, în esență, că este imposibil să se deducă existența unui comportament propriu reclamantei pe baza proiecțiilor interne ale unui client, deoarece aceste proiecții ar putea fi nerezonabile.

520 ACT a arătat în ședință că faptul că Comisia și-a întemeiat teoria existenței unui abuz pe estimări interne ale Dell este confirmat de împrejurarea potrivit căreia comportamentul reclamantei nu s-a schimbat nici la începutul perioadei de încălcare puse în discuție în decizia atacată, nici la sfârșitul acesteia. Potrivit ACT, Comisia s-a sprijinit doar pe începutul și pe sfârșitul existenței unor speculații

interne în cadrul Dell în ceea ce privește consecințele unei decizii de a se aproviziona parțial de la AMD în scopul de a concluziona cu privire la începutul și la sfârșitul perioadei de încălcare. Interogată cu privire la argumentul său de către Tribunal, ACT a precizat că nu susține că durata încălcării reținute în decizia atacată trebuia să fie redusă, ci doar că teoria existenței unui abuz elaborată de Comisie se întemeia pe speculații interne ale Dell.

- 521 Trebuie arătat că, în prezenta cauză, în lipsa unei condiții oficiale de exclusivitate, Comisia s-a întemeiat pe proiecțiile interne ale Dell pentru a stabili că reclamanta a semnalat *de facto* Dell în perioada pusă în discuție că nivelul reducerilor MCP era supus unei asemenea condiții. Această abordare, prin care Comisia a ținut cont de așteptările unui client al reclamantei doar în scopul de a face dovada unui comportament propriu reclamantei, nu poate fi criticată.
- 522 Este adevărat că, în Hotărârea Curții Deutsche Telekom, punctul 98 de mai sus (punctele 198 și 202), și în Hotărârea TeliaSonera, punctul 88 de mai sus (punctele 41 și 44), Curtea a confirmat că, pentru a aprecia caracterul licit al politicii de prețuri aplicate de o întreprindere dominantă, trebuie în principiu să se facă trimitere la criteriile referitoare la prețuri întemeiate pe costurile suportate de întreprinderea dominantă însăși și că o asemenea abordare este cu atât mai justificată cu cât este conformă și cu principiul general al securității juridice din momentul luarea în considerare a costurilor și a prețurilor întreprinderii dominante permite acestea să aprecieze legalitatea propriilor sale comportamente.
- 523 Totuși, această jurisprudență, care limitează criteriile juridice susceptibile de a fi luate în considerare în cadrul aprecierii caracterului licit al unei politici de prețuri, nu împiedică Comisia să se sprijine, pe plan factual, pe așteptări interne ale unui client pentru a face dovada unui comportament propriu întreprinderii în poziție dominantă. În cazul în speță, reproșul juridic al existenței unui abuz de poziție dominantă se întemeiază pe împrejurarea potrivit căreia reclamanta a aplicat un sistem de reduceri al căror nivel era *de facto* supus unei condiții de exclusivitate. Acest reproș se întemeiază deci exclusiv pe un comportament propriu reclamantei de care aceasta trebuia să fi avut cunoștință. În schimb, el nu se întemeiază pe proiecțiile interne ale Dell, de care Comisia s-a servit doar pentru a face dovada factuală a practicii puse în discuție.
- 524 Pentru aceleași motive, este necesar să se înlăture argumentul ACT potrivit căruia Comisia s-a sprijinit doar pe începutul și pe sfârșitul existenței unor speculații interne în cadrul Dell în ceea ce privește consecințele unei decizii de a se aproviziona parțial de la AMD în scopul de a concluziona cu privire la începutul și la sfârșitul perioadei de încălcare. Astfel, întrucât în decizia atacată Comisia a pus în discuție un comportament propriu reclamantei, nimic nu se opunea ca ea să se sprijine pe proiecțiile interne ale Dell în scopul de a concluziona cu privire la începutul și la sfârșitul acestui comportament.
- 525 În sfârșit, se impune a respinge argumentul reclamantei potrivit căruia este imposibil să se deducă existența unui comportament propriu reclamantei pe baza proiecțiilor interne ale unui client, întrucât aceste proiecții ar putea fi nerezonabile. Este adevărat că este, în principiu, permis reclamantei să înlăture proba prezentată de Comisie în decizia atacată demonstrând că proiecțiile interne ale Dell, pe baza cărora Comisia a dedus punerea în aplicare a unei reduceri de exclusivitate de reclamantă, erau nerezonabile și că nu au fost deci cauzate de comportamentul reclamantei. Totuși, în cazul în speță, reclamanta nu a demonstrat acest fapt. Dimpotrivă, faptul că proiecțiile interne ale Dell coincid cu conținutul documentelor interne ale Intel și cel al e-mailului din 7 decembrie 2004 (a se vedea punctele 505-515 de mai sus) confirmă că aceste proiecții nu erau nerezonabile, ci se întemeiau tocmai pe ceea ce fusese semnalat Dell de reclamantă.

3.3) Cu privire la argumentul întemeiat pe împrejurarea că Comisia trebuia să dovedească că reducerile MCP ar fi fost într-adevăr diminuate în mod disproporționat în cazul unei decizii a Dell de a se aproviziona parțial de la AMD

526 Reclamanta arată, în esență, că Comisia a omis, în mod greșit, să dovedească că reducerile MCP ar fi fost într-adevăr diminuate în mod disproporționat în cazul unei decizii a Dell de a se aproviziona parțial de la AMD. În special, documentele interne ale Dell nu ar ține cont de modificările efectiv aduse reducerilor Dell. Ele ar conține mai degrabă ipoteze cu privire la ceea ce s-ar fi putut întâmpla dacă Dell decidea să se aprovizioneze de la AMD.

527 Este necesar să se constate că capacitatea anticoncurențială a unei reduceri de exclusivitate se întemeiază pe faptul că este susceptibilă să stimuleze clientul la o aprovizionare exclusivă (a se vedea în acest sens Hotărârea Hoffmann-La Roche, punctul 71 de mai sus, punctul 90, și Hotărârea Curții British Airways, punctul 74 de mai sus, punctul 62). Or, existența unui asemenea stimulent nu depinde de aspectul dacă reducerea este într-adevăr redusă sau suprimată în caz de încălcare a condiției de exclusivitate căreia îi este supusă acordarea sa (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului Tomra, punctul 72 de mai sus, punctul 300). Astfel, este suficient în această privință ca întreprinderea dominantă să dea clientului impresia că s-ar întâmpla așa. Ceea ce interesează sunt împrejurările la care clientul trebuia să se aștepte la momentul în care a plasat comenzile, în conformitate cu ceea ce i-a fost semnalat de întreprinderea în poziție dominantă, iar nu reacția efectivă a acesteia din urmă la decizia clientului de a-și schimba sursa de aprovizionare.

[omissis]

3.6) Cu privire la argumentul întemeiat pe împrejurarea că Dell s-ar fi aprovizionat exclusiv de la reclamantă pentru motive absolut independente de orice temere de diminuare disproporționată a reducerilor în caz de aprovizionare de la AMD

539 Reclamanta arată că Dell s-a aprovizionat exclusiv de la ea pentru motive absolut independente de orice temere de reducere disproporționată a reducerilor în caz de aprovizionare de la AMD. În primul rând, Dell ar fi ales să achiziționeze UCP-uri exclusiv de la Intel din cauza modelului său comercial cu cost scăzut și din cauza costului mai scăzut al unei aprovizionări exclusive de la Intel. În al doilea rând, Dell ar fi considerat că UCP-urile Intel erau, în general, de o calitate superioară celei a UCP-urilor AMD și că Intel era dotată cu o capacitate superioară în calitate de furnizor. În al treilea rând, Dell ar fi fost îngrijorată în ceea ce privește „caracterul durabil al foii de parcurs [a AMD] și al sănătății ecosistemului chipset-urilor [AMD]”. În al patrulea rând, Dell s-ar fi îndoit de fiabilitatea AMD în calitate de furnizor. În al cincilea rând, Dell ar fi concluzionat că faptul de a se aproviziona de la AMD urma să antreneze probleme importante de logistică. În al șaselea rând, Dell ar fi nutrit neliniști referitoare la incapacitatea AMD de a satisface exigențele sale de volum importante.

540 În această privință, trebuie să se constate, în primul rând, că argumentele reclamantei sunt inoperante în măsura în care vizează să înlătorească proba faptului că reclamanta a semnalat Dell că nivelul reducerilor MCP era supus unei condiții de exclusivitate.

541 Astfel, prin argumentele sale, reclamanta face eforturi să explice existența unei relații de exclusivitate între ea și Dell în perioada pusă în discuție evocând alte motive decât acordarea reducerilor de exclusivitate. Or, în decizia atacată, Comisia nu a dedus existența reducerilor de exclusivitate pe baza doar a existenței unei relații de exclusivitate între reclamantă și Dell, astfel încât, pentru a înlătura această probă, reclamanta s-ar fi putut limita la furnizarea unei explicații alternative. Dimpotrivă, sprijinindu-se în special pe documentele interne ale Intel și ale Dell, precum și pe răspunsul Dell în temeiul articolului 18 și pe e-mailul din 7 decembrie 2004, Comisia a dovedit prin intermediul unor probe precise și concordante că reclamanta a semnalat Dell că nivelul reducerilor MCP era supus unei condiții de aprovizionare exclusivă (a se vedea punctele 446-515 de mai sus). Argumentele reclamantei privind pretensele motive independente ale Dell pentru aprovizionarea sa exclusivă nu privesc cu toate

acestea direct probele reținute în decizia atacată. Ele se mărginesc mai degrabă să le repună în discuție în mod indirect oferind o explicație alternativă privind existența unei relații de exclusivitate între reclamantă și Dell în perioada pusă în discuție. O asemenea contestare indirectă nu poate nicidecum să fie suficientă pentru a înlătura valoarea probantă a elementelor de probă reținute în decizia atacată.

542 În plus, reiese din jurisprudență că, atunci când Comisia se întemeiază pe elemente de probă care sunt în principiu suficiente pentru a demonstra existența încălcării, nu este suficient ca întreprinderea în cauză să menționeze posibilitatea existenței unei împrejurări care ar putea afecta valoarea probantă a respectivelor elemente de probă pentru ca să revină Comisiei sarcina de a dovedi că această împrejurare nu a putut afecta valoarea probantă a elementelor de probă. Dimpotrivă, cu excepția cazurilor în care o astfel de probă nu ar putea fi prezentată de întreprinderea în cauză ca urmare chiar a comportamentului Comisiei, revine întreprinderii în cauză sarcina de a dovedi corespunzător cerințelor legale, pe de o parte, că împrejurarea pe care o invocă există și, pe de altă parte, că această împrejurare pune în discuție valoarea probantă a elementelor de probă pe care se întemeiază Comisia (Hotărârea E.ON Energie/Comisia, punctul 67 de mai sus, punctul 56).

543 Or, trebuie să se constate că, furnizând o explicație alternativă privind existența unei relații de exclusivitate între reclamantă și Dell, reclamanta nu repune în discuție faptul că nivelul reducerilor MCP era supus unei condiții de exclusivitate. Chiar presupunând că reclamanta ar fi reușit să dovedească că Dell s-a aprovizionat de la ea doar pentru motivele invocate de reclamantă, această împrejurare nu ar pune în discuție valoarea probantă a elementelor de probă pe care s-a întemeiat Comisia în scopul dovedirii existenței unei reduceri de exclusivitate. Astfel, proba avută în vedere de reclamantă ar permite doar înlăturarea legăturii de cauzalitate dintre reducerile de exclusivitate, a căror existență a fost dovedită corespunzător cerințelor legale în decizia atacată, și decizia Dell de a se aproviziona exclusiv de la reclamantă. Ea nu ar permite cu toate acestea înlăturarea existenței unei reduceri de exclusivitate ca atare.

544 În consecință, argumentele reclamantei sunt inoperante în măsura în care vizează să înlătore proba împrejurării că reclamanta a semnalat Dell că nivelul reducerilor MCP era supus unei condiții de exclusivitate.

545 În al doilea rând, trebuie constatat că argumentele reclamantei sunt de asemenea inoperante în măsura în care vizează a repune în discuție calificarea juridică de practici abuzive dată reducerilor de exclusivitate. În această privință, trebuie amintit că calificarea unei reduceri de exclusivitate drept abuzivă nu necesită demonstrarea nici a unui efect concret pe piață, nici a unei legături de cauzalitate (a se vedea punctele 103 și 104 de mai sus). O asemenea reducere este ilegală din cauza capacității sale de a restrânge concurența. Chiar dacă s-ar presupune că reclamanta a reușit să nege existența unei legături de cauzalitate între acordarea reducerilor de exclusivitate și decizia Dell de a se aproviziona exclusiv de la ea, acesta nu ar repune în discuție capacitatea inerentă a reducerilor MCP de a restrânge concurența. Astfel, orice avantaj a cărui acordare este supusă unei condiții de exclusivitate este în mod necesar susceptibil să stimuleze clientul la o aprovizionare exclusivă, fără a fi pertinent dacă clientul s-ar fi aprovizionat exclusiv de la întreprinderea dominantă și în lipsa unei reduceri de exclusivitate.

546 Prin urmare, este necesar să se concluzioneze că argumentele reclamantei privind existența altor motive pentru care Dell s-a aprovizionat exclusiv de la ea pe perioada pusă în discuție în decizia atacată sunt inoperante. Ele nu sunt nicidecum în măsură să înlătore proba existenței unei reduceri de exclusivitate, nici calificarea sa juridică de abuzivă. În consecință, argumentele menționate trebuie să fie înlăturate fără a fi necesară examinarea temeiniciei lor și fără a fi necesar a se pronunța asupra aspectului dacă reclamanta a dovedit corespunzător cerințelor legale că Dell s-a aprovizionat exclusiv de la reclamantă doar pentru alte motive decât existența unei reduceri de exclusivitate.

[omissis]

b) Reuniunea cu domnul D1 de la Dell

1) Argumentele părților și procedura

- 601 Reclamanta reproșează Comisiei că ar fi încălcat dreptul său la apărare întrucât a omis să întocmească un proces-verbal adecvat al reuniunii care s-a ținut la 23 august 2006 între membrii serviciilor Comisiei și [confidențial] domnul D1. Comisia ar fi admis organizarea acestei reuniuni doar după ce reclamanta i-ar fi demonstrat existența listei referitoare la teme, negând totodată faptul că ar fi fost întocmit un proces-verbal. Câteva luni mai târziu, consilierul auditor ar fi admis existența notei interne, declarând totodată că ar fi vorba despre un document intern la care reclamanta nu avea drept de acces. Comisia ar fi transmis în cele din urmă Intel „din curtoazie”, la 19 decembrie 2008, o copie a notei interne din care un număr de pasaje fuseseră oculte.
- 602 Potrivit reclamantei, decurge atât din lista referitoare la teme, cât și din nota internă că reuniunea dintre Comisie și domnul D1 a avut ca obiect probleme-cheie privind Dell. Ar fi probabil ca domnul D1 să fi furnizat elemente susceptibile să discolpe Intel.

[omissis]

2) Aprecierea Tribunalului

[omissis]

2.1) Cu privire la existența unei neregularități procedurale

- 612 În ceea ce privește aspectul dacă Comisia a viciat procedura administrativă printr-o neregularitate, este necesar să se constate, în primul rând, că Comisia nu a încălcat articolul 19 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003 coroborat cu articolul 3 din Regulamentul nr. 773/2004. Astfel, Comisia nu era ținută să organizeze reuniunea cu domnul D1 ca interviu oficial în sensul acestor din urmă dispoziții.
- 613 Articolul 19 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003 prevede că Comisia poate să intervieveze orice persoană fizică sau juridică care consimte să fie interviuată în scopul obținerii de informații privind obiectul investigației. Articolul 3 din Regulamentul nr. 773/2004 supune interviurile întemeiate pe această din urmă dispoziție respectării anumitor formalități. Conform articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 773/2004, Comisia indică, la începutul interviului, temeiul juridic și scopul interviului și reamintește natura sa voluntară. De asemenea, Comisia informează persoana interviuată cu privire la intenția de a înregistra interviul. Potrivit alineatului (3) al aceluiași articol, Comisia poate înregistra sub orice formă declarațiile făcute de persoanele interviuate. O copie a oricărei înregistrări trebuie pusă la dispoziția persoanei interviuate pentru aprobare. Dacă este cazul, Comisia stabilește un termen în care persoana interviuată îi poate comunica orice corectare care trebuie făcută în declarație.
- 614 Or, trebuie constatat că domeniul de aplicare al articolului 19 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003 coroborat cu articolul 3 din Regulamentul nr. 773/2004 nu se extinde la toate interviurile referitoare la obiectul unei investigații efectuate de Comisie. Astfel, este necesar să se distingă interviurile oficiale efectuate de Comisie în temeiul dispozițiilor menționate de interviurile informale. Nevoile practice ale bunei funcționări a administrației, precum și interesul unei protecții eficace a normelor de concurență justifică faptul ca Comisia să dispună de posibilitatea de a efectua interviuri care să nu fie supuse formalităților prevăzute de articolul 3 din Regulamentul nr. 773/2004. Atât motive de economie a procedurii, cât și potențialele efecte disuasive pe care le poate avea un interviu formal asupra propensiunii unui martor de a furniza informații se opun existenței unei obligații generale a Comisiei de a supune orice interviu formalităților prevăzute de articolul 3 din Regulamentul

nr. 773/2004. Dacă Comisia înțelege să utilizeze, în decizia sa, un element incriminator care i-a fost transmis cu ocazia unui interviu informal, ea trebuie să îl facă accesibil întreprinderilor destinate ale comunicării privind obiecțiunile, dacă este cazul prin crearea în acest scop a unui document scris destinat să figureze în dosarul său (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului Atlantic Container Line și alții/Comisia, punctul 359 de mai sus, punctul 352, și Hotărârea din 25 octombrie 2005, Groupe Danone/Comisia, T-38/02, Rec., p. II-4407, punctul 67). Totuși, Comisia se poate servi de informații obținute cu ocazia unui interviu informal, în special pentru a obține elemente de probă mai solide, fără a face informațiile obținute cu ocazia unui interviu informal accesibile întreprinderii în cauză.

615 Reiese din textul articolului 19 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003, potrivit căruia Comisia „poate să intervieveze” o persoană „în scopul obținerii de informații privind obiectul investigației”, că Comisia se bucură de o competență discreționară pentru a decide dacă supune un interviu cerințelor formale de la articolul 3 din Regulamentul nr. 773/2004. Această interpretare a textului este confirmată de scopul articolului 19 din Regulamentul nr. 1/2003 coroborat cu articolul 3 din Regulamentul nr. 773/2004. Rezultă din obligația Comisiei de a pune orice înregistrare la dispoziția persoanei intervievate pentru aprobare că formalitățile prevăzute de articolul 3 din Regulamentul nr. 773/2004 vizează, în afară de protejarea persoanei intervievate, îndeosebi sporirea fiabilității declarațiilor obținute. Astfel, dispozițiile menționate nu se aplică oricărui interviu referitor la obiectul unei investigații, ci doar cazurilor pentru care Comisia urmărește obiectivul obținerii de informații, atât incriminator, cât și dezincriminator, pe care se va putea sprijini ca element de probă în decizia sa de închidere a unei investigații date. În schimb, aceste dispoziții nu au ca scop restrângerea posibilității Comisiei de a recurge la interviuri informale.

616 Această interpretare a articolului 19 din Regulamentul nr. 1/2003 coroborat cu articolul 3 din Regulamentul nr. 773/2004 rezultă de asemenea din considerentul (25) al Regulamentului nr. 1/2003. Acesta constată că identificarea încălcărilor normelor de concurență devine tot mai dificilă și, pentru a proteja eficient concurența, competențele de investigație ale Comisiei trebuie extinse. În acest considerent se constată în plus că Comisia trebuie, mai ales, să fie împuternicită să intervieveze orice persoană care ar putea fi în posesia unor informații utile și să înregistreze declarațiile făcute. Obiectivul articolului 19 din Regulamentul nr. 1/2003 este deci de „a completa” celelalte competențe de investigare de care dispune Comisia și de a-i acorda „împuternicirea” de a intervieva și de a înregistra. Cu toate acestea, dispoziția menționată nu vizează restrângerea posibilității Comisiei de a recurge la practici informale prin impunerea unei obligații generale de a supune orice interviu privind informații referitoare la obiectul unei investigații cerințelor formale de la articolul 3 din Regulamentul nr. 773/2004 și de a pune o înregistrare la dispoziția întreprinderii acuzate.

617 Această interpretare a articolului 19 din Regulamentul nr. 1/2003 coroborat cu articolul 3 din Regulamentul nr. 773/2004 nu înseamnă că Comisia poate decide în mod arbitrar, cu ocazia unui interviu, ce informații consemnează. Astfel, reiese din articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 773/2004 că, atunci când Comisia procedează la un interviu potrivit articolului 19 din Regulamentul nr. 1/2003, ea trebuie să informeze persoana intervievată, la începutul interviului, despre temeiul juridic și scopul interviului, precum și despre intenția de a-l înregistra. În consecință, Comisia trebuie să decidă, la începutul oricărui interviu, dacă dorește să procedeze la un interviu oficial. Dacă Comisia decide, cu consimțământul persoanei intervievate, să procedeze la un asemenea interviu, ea nu poate omite să înregistreze anumite aspecte ale acestuia. În acest caz, ea este mai degrabă ținută să înregistreze interviul în integralitatea sa, fără a aduce atingere faptului că prima teză a articolului 3 alineatul (3) din Regulamentul nr. 773/2004 lasă Comisiei alegerea formei înregistrării. Totuși, în speță, Comisia a relevat, fără a fi contrazisă cu privire la acest aspect de reclamantă, că scopul reuniunii nu fusese obținerea de probe sub forma unei dări de seamă contrasemnate sau de declarații în temeiul articolului 19 din Regulamentul nr. 1/2003, ci doar de a examina dacă existau suficiente indicații privind atingeri aduse dreptului concurenței în ceea ce privește practicile comerciale ale Intel în privința Dell și de a explora noi măsuri de investigare în privința Dell. Reuniunea dintre serviciile Comisiei și domnul D1 nu constituia deci un interviu oficial în sensul articolului 19 din Regulamentul nr. 1/2003.

- 618 Dat fiind că reuniunea dintre serviciile Comisiei și domnul D1 nu constituia un interviu formal în sensul articolului 19 din Regulamentul nr. 1/2003 și că Comisia nici nu era ținută să procedeze la un asemenea interviu, articolul 3 din Regulamentul nr. 773/2004 nu este aplicabil în speță, astfel încât argumentul întemeiat pe o pretinsă încălcare a formalităților prescrise prin această din urmă dispoziție este inoperant.
- 619 În al doilea rând, în ceea ce privește principiul bunei administrări consacrat de articolul 41 din cartea drepturilor fundamentale, reiese dintr-o jurisprudență constantă că acest principiu impune o obligație instituției competente de a examina, cu atenție și cu imparțialitate, toate elementele pertinente ale cauzei (Hotărârea Tribunalului Atlantic Container Line și alții/Comisia, punctul 359 de mai sus, punctul 404, și Hotărârea Tribunalului din 22 martie 2012, Slovak Telekom/Comisia, T-458/09 și T-171/10, punctul 68). Deși nu există nicio obligație generală a Comisiei de a proceda la înregistrări ale discuțiilor pe care le-a avut cu petenții sau cu alte părți în cursul reuniunilor sau al interviurilor telefonice cu acestea (a se vedea în acest sens Hotărârea Atlantic Container Line și alții/Comisia, punctul 359 de mai sus, punctele 351 și 385, și Hotărârea Groupe Danone/Comisia, punctul 614 de mai sus, punctul 66), totuși principiul bunei administrări poate, în funcție de împrejurările speciale din speță, să impună Comisiei o obligație de a consemna declarațiile pe care le-a obținut (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 15 martie 2006, BASF/Comisia, T-15/02, Rec., p. II-497, punctul 501).
- 620 În această privință, este necesar să se precizeze că existența unei obligații a Comisiei de a consemna informațiile pe care le primește în cursul reuniunilor sau al interviurilor telefonice, precum și natura și întinderea unei asemenea obligații depind de conținutul acestor informații. Comisia este ținută să întocmească o documentație adecvată, în dosarul la care întreprinderile interesate au acces, cu privire la aspectele esențiale referitoare la obiectul unei investigații. Această concluzie este valabilă pentru toate elementele care prezintă o anumită importanță și care posedă o legătură obiectivă cu obiectul unei investigații, independent de caracterul lor incriminator sau dezincriminator.
- 621 În cazul în speță, reiese în special din nota internă că subiectele abordate în cursul reuniunii nu priveau chestiuni pur oficiale, precum, de exemplu, confidențialitatea anumitor date, ci chestiuni care au o legătură obiectivă cu fondul investigației. Pe de altă parte, domnul D1 era unul dintre cei mai înalți responsabili ai celui mai mare client al Intel. În sfârșit, astfel cum s-a relevat de Intel în ședință și în observațiile sale din 6 martie 2013, reuniunea a durat cinci ore. Aceste împrejurări confereau o importanță reuniunii care impunea Comisiei o obligație de a depune la dosar cel puțin o notă succintă conținând, sub rezerva unor eventuale cereri de confidențialitate, numele participanților, precum și un scurt rezumat al subiectelor abordate. Dat fiind că Comisia a omis să întocmească un asemenea document destinat să figureze în dosarul la care reclamanta ar fi putut solicita acces, trebuie să se constate că a încălcat principiul bunei administrări.
- 622 Totuși, punând la dispoziția reclamantei, în cadrul procedurii administrative, versiunea neconfidențială a notei interne și oferindu-i posibilitatea de a-și prezenta comentariile referitoare la acest document, Comisia a corectat această lacună inițială a procedurii administrative, astfel încât aceasta nu este viciată de neregularități. Faptul că nota internă a fost întocmită în scopul de a servi drept *aide-mémoire* membrilor serviciilor Comisiei și că reclamantei i-a fost transmisă doar o versiune în care anumite pasaje au fost oculte nu repune în discuție această concluzie. Astfel, versiunea notei interne care a fost transmisă reclamantei în cadrul procedurii administrative conține informațiile pe care Comisia ar fi trebuit să le consemneze într-un document destinat să figureze în dosarul la care reclamanta ar fi putut solicita acces. Ea conține numele participanților, precum și un scurt rezumat al subiectelor abordate.
- 623 În al treilea rând, argumentul reclamantei, ridicat în observațiile sale din 6 martie 2013, potrivit căruia Comisia a comis o neregularitate procedurală omițând să îi dezvăluie în cursul procedurii administrative și părțile notei interne tratate ca fiind confidențiale trebuie respins. Astfel, conform articolului 27 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003 și articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul

nr. 773/2004, dreptul de acces la dosar nu se extinde la documentele interne ale Comisiei. Această restricție este justificată prin necesitatea de a asigura buna funcționare a instituției în cauză în domeniul reprimării încălcărilor normelor privind concurența din tratat (a se vedea în acest sens Hotărârea Atlantic Container Line și alții/Comisia, punctul 359 de mai sus, punctul 394). Nota privind reuniunea dintre Comisie și domnul D1 constituie un document de natură internă exceptat de la dreptul de acces la dosar. Ea conține informații care provin din alte surse decât domnul D1, precum și aprecieri și concluzii personale ale autorului său [a se vedea de asemenea considerentele (108) și (109) ale deciziei Ombudsmanului]. În consecință, Comisia nu era obligată să divulge părțile oculte ale notei interne reclamantei.

624 Desigur, în prezenta cauză, comunicarea versiunii neconfidențiale a notei interne reclamantei a permis Comisiei să remedieze lacuna inițială a procedurii care decurgea din faptul că Comisia a omis să întocmească o notă privind reuniunea sa cu domnul D1 destinată să figureze în dosarul la care reclamanta ar fi putut solicita accesul. Totuși, această îndreptare a neregularității procedurii administrative nu necesita comunicarea integralității notei interne reclamantei. Dat fiind că versiunea notei interne care a fost transmisă reclamantei nu constituia decât un substituit al notei care ar fi trebuit să figureze în dosar și că conținea informațiile pe care Comisia ar fi trebuit să le consemneze în această notă, Comisia nu era ținută să acorde reclamantei un acces mai extins la nota internă.

625 Rezultă din tot ceea ce precedă că procedura administrativă nu este viciată de o neregularitate.

2.2) Cu privire la eventualele consecințe ale unei neregularități procedurale asupra legalității deciziei atacate

i) Observații introductive

626 Cu titlu suplimentar, trebuie analizat dacă o ipotetică neregularitate a procedurii administrative, care ar decurge din încălcarea articolului 19 din Regulamentul nr. 1/2003 coroborat cu articolul 3 din Regulamentul nr. 773/2004, din lipsa îndreptării neregularității constând în încălcarea principiului bunei administrări sau din încălcarea dreptului de acces la dosar, ar fi susceptibilă să fi avut repercusiuni asupra legalității deciziei atacate. În această privință, este necesar să se constate că o neregularitate procedurală nu poate să determine anularea deciziei atacate decât în măsura în care este de natură să afecteze în mod concret dreptul la apărare al reclamantului și, în acest fel, conținutul deciziei respective (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 9 septembrie 2008, Bayer CropScience și alții/Comisia, T-75/06, Rep., p. II-2081, punctul 131). Această constatare este valabilă și atunci când neregularitatea constă într-o încălcare a principiului bunei administrări (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 3 decembrie 2009, Evropaiki Dynamiki/Comisia, C-476/08 P, nepublicată în Repertoriu, punctul 35).

627 În ceea ce privește încălcarea dreptului de acces la dosar, reiese din jurisprudență că, atunci când accesul la dosar și în special la documente dezincriminatoire este asigurat în etapa procedurii jurisdicționale, întreprinderea în cauză nu trebuie să demonstreze că, în cazul în care ar fi avut acces la documentele necomunicate, decizia Comisiei ar fi avut un conținut diferit, ci doar că documentele respective ar fi putut fi utile pentru apărarea sa (a se vedea Hotărârea Curții din 25 octombrie 2011, Solvay/Comisia, C-110/10 P, Rep., p. I-10439, punctul 52 și jurisprudența citată). Într-o asemenea ipoteză, revine întreprinderii interesate obligația de a furniza un prim indiciu al utilității documentelor necomunicate pentru apărarea sa (a se vedea în acest sens Hotărârea Heineken Nederland și Heineken/Comisia, punctul 352 de mai sus, punctul 256). În această privință, atunci când Comisia se întemeiază pe mijloace de probă scrise directe pentru dovedirea unei încălcări, întreprinderea trebuie să demonstreze că elementele rămase inaccesibile în cursul procedurii administrative contrazic conținutul acestor probe sau, cel puțin, le conferă o semnificație diferită (a se vedea în acest sens Hotărârea Aalborg Portland și alții/Comisia, punctul 353 de mai sus, punctul 133).

- 628 În măsura în care reclamanta susține că Comisia a încălcat dreptul său la apărare omițând să îi transmită pasajele notei interne care fuseseră tratate în mod confidențial în cadrul procedurii administrative, această jurisprudență este direct aplicabilă cazului în speță. Dat fiind că versiunea integrală a notei interne a fost comunicată reclamantei în etapa procedurii jurisdicționale, aceasta avea posibilitatea de a furniza un prim indiciu al utilității pentru apărarea sa a elementelor preluate în pasajele tratate anterior ca confidențiale.
- 629 De altfel, în măsura în care reclamanta reproșează Comisiei că nu ar fi întocmit un proces-verbal adecvat al reuniunii, trebuie să se constate că, cel puțin în împrejurările din speță, criteriile pertinente în scopul examinării aspectului dacă o eventuală neregularitate procedurală privind acest subiect ar fi de natură să afecteze concret dreptul la apărare al reclamantei sunt aceleași ca cele impuse de jurisprudența referitoare la accesul la dosar. Reclamanta trebuie deci să furnizeze un prim indiciu al faptului că Comisia a omis să consemneze elementele dezincriminatoare care contrazic conținutul mijloacelor de probă scrise directe pe care s-a sprijinit Comisia în decizia atacată sau, cel puțin, care le conferă o semnificație diferită. Nu este suficient cu toate acestea ca o asemenea ipoteză să nu poată fi exclusă.
- 630 Astfel, în prezenta cauză, chiar în lipsa procesului-verbal pretins de reclamantă, conținutul interviului între Comisie și domnul D1 poate fi reconstituit corespunzător cerințelor legale pe baza altor surse, și anume în special a notei interne și a unui document care conține răspunsuri scrise ale Dell la întrebări orale care i-au fost puse domnului D1 în cursul reuniunii (denumit în continuare „document de monitorizare”). Această împrejurare distinge prezenta cauză de cea în care s-a pronunțat Hotărârea Solvay/Comisia, punctul 627 de mai sus (punctele 61-63), invocată de reclamantă în ședință și în observațiile sale ulterioare, în care Curtea a concluzionat în sensul unei încălcări a dreptului la apărare care rezulta din împrejurarea că, după ce a refuzat reclamantei accesul la dosar pe parcursul procedurii administrative, Comisia a pierdut un anumit număr de dosare componente întregi al căror conținut nu putea fi reconstituit, astfel încât nu se putea exclude că aceste dosare componente ar fi putut conține elementele dezincriminatoare care ar fi putut fi pertinente pentru apărarea reclamantei.
- 631 Concluzia potrivit căreia nota internă constituie unul dintre elementele pe baza cărora poate fi reconstituit conținutul interviului între Comisie și domnul D1 nu este repusă în discuție de funcția notei interne care este de a servi drept *aide-mémoire* Comisiei. Astfel, ca atare, nota internă urmărea un dublu obiectiv. Pe de o parte, avea drept scop stabilirea într-o manieră obiectivă a împrejurărilor care prezentau o importanță pentru Comisie în calitate de autoritate responsabilă cu investigația. Astfel, ea urmărea obiective proprii unei documentări de natură obiectivă. Pe de altă parte, nota internă permitea membrilor serviciilor Comisiei care participaseră la reuniune să își păstreze evaluările subiective. Totuși, aceste evaluări subiective completează documentarea obiectivă conținută în nota internă și nu o repun în discuție. În plus, întrucât nota a fost redactată ca un *aide-mémoire* destinat să fie utilizat doar în scopuri interne de către Comisie, nu există niciun motiv de a crede că omite o discuție care a avut într-adevăr loc.

[omissis]

2. HP

[omissis]

a) Cu privire la reducerile de exclusivitate

1) Aprecierea probelor prezentate în decizia atacată cu privire la condiționalitatea reducerilor

[omissis]

1.1) Răspunsul HP în temeiul articolului 18

[*omissis*]

ii) Valoare probantă

Cu privire la fiabilitatea inerentă răspunsului HP în temeiul articolului 18

680 Trebuie arătat că răspunsul HP în temeiul articolului 18 indică în mod expres și neechivoc că acordurile HPA erau supuse anumitor condiții nescrise, *inter alia* condiția de 95 %.

681 Este necesar să se sublinieze că HP era o întreprindere terță, cu alte cuvinte nici petenta, nici o întreprindere vizată de investigația Comisiei.

682 Se impune în plus a releva că, în speță, nu rezultă că HP ar fi avut un oarecare interes în a furniza în această privință informații inexacte Comisiei și de a acuza pe nedrept Intel.

683 În acest cadru, este necesar să se sublinieze că este posibil ca un client al unei întreprinderi în poziție dominantă vizată de o investigație să aibă interes în a nu divulga un comportament ilegal al acesteia din teama de eventuale represalii. Astfel, în Hotărârea Curții BPB Industries și British Gypsum, punctul 89 de mai sus (punctul 26), aceasta din urmă a relevat posibilitatea ca o întreprindere în poziție dominantă să fie susceptibilă de a adopta măsuri de ripostă împotriva clienților care au colaborat la investigația condusă de Comisie și a concluzionat în sensul că Comisia putea trata răspunsurile la solicitările de informații ca fiind confidențiale.

684 Totuși, un client al unei întreprinderi în poziție dominantă nu are în mod normal niciun interes să o acuze pe aceasta din urmă pe nedrept de un comportament anticoncurențial. Dimpotrivă, clientul unei întreprinderi în poziție dominantă care o acuză pe nedrept pe aceasta din urmă de un comportament anticoncurențial în cadrul unei investigații a Comisiei poate risca să se expună la măsuri de ripostă din partea acestei întreprinderi.

685 În speță, este foarte improbabil ca HP, pentru care Intel era un partener comercial obligatoriu, să fi dat Comisiei informații inexacte care puteau fi reținute de aceasta în scopul dovedirii unei încălcări a articolului 82 CE comise de Intel.

[*omissis*]

690 Se impune în plus a releva că, potrivit articolului 23 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 1/2003, informațiile inexacte furnizate de o întreprindere sunt pasibile de amenzi. Furnizând informații inexacte Comisiei, HP ar fi riscat deci și impunerea de amenzi din partea Comisiei.

691 În sfârșit, astfel cum s-a amintit la punctul 557 de mai sus, rezultă din jurisprudență că răspunsurile date în numele unei întreprinderi ca atare prezintă o credibilitate care o surclasează pe cea pe care ar putea să o aibă răspunsul dat de un membru al personalului său (Hotărârea JFE, punctul 62 de mai sus, punctul 205).

692 Prin urmare, este necesar să se constate că indicațiile foarte clare și precise ale HP trebuie să fie considerate ca deosebit de fiabile, deoarece HP nu avea niciun interes în furnizarea de informații inexacte care puteau fi utilizate de Comisie în scopul dovedirii unei încălcări a articolului 82 CE comise de Intel, iar HP ar fi suferit riscuri importante furnizând informații inexacte Comisiei.

[*omissis*]

Importanța răspunsului HP în temeiul articolului 18 pentru a demonstra existența unor condiții nescrise

- 717 Referitor la aspectul dacă răspunsul HP în temeiul articolului 18 ar putea, eventual, să fie suficient în sine pentru a demonstra exactitatea faptelor reținute în decizia atacată cu privire la existența condițiilor nescrise ale acordurilor HPA, trebuie arătate următoarele.
- 718 Principiul care prevalează în dreptul Uniunii este cel al liberei administrări a probelor. Singurul criteriu pertinent pentru a aprecia probele administrate rezidă în credibilitatea acestora (Hotărârea Curții din 25 ianuarie 2007, Dalmine/Comisia, C-407/04 P, Rec., p. I-829, punctul 63).
- 719 Jurisprudența a precizat de asemenea, în raport cu un document utilizat în calitate de probă a unei încălcări a articolului 81 CE, că niciun principiu al dreptului Uniunii nu se opunea ca Comisia să se întemeieze pe un singur mijloc de probă, cu condiția ca valoarea probantă a acesteia să fie indubitabilă și în măsura în care, în sine, mijlocul de probă respectiv atesta în mod cert existența încălcării în discuție (Hotărârea Cimenteries CBR și alții/Comisia, punctul 354 de mai sus, punctul 1838).
- 720 În ceea ce privește încălcările articolului 81 CE, jurisprudența a stabilit regula potrivit căreia nu se poate considera că declarația unei întreprinderi acuzate că a participat la o înțelegere, a cărei exactitate este contestată de mai multe alte întreprinderi acuzate, reprezintă o dovadă suficientă a existenței unei încălcări săvârșite de acestea din urmă dacă nu este susținută de alte elemente de probă (a se vedea Hotărârea JFE, punctul 62 de mai sus, punctul 219 și jurisprudența citată). S-a precizat de asemenea în jurisprudență că, în cazul unei înțelegeri care implică doar două părți, contestarea conținutului declarației uneia dintre întreprinderi de către cealaltă întreprindere este suficientă pentru a impune ca alte elemente de probă să vină în susținere (Hotărârea Groupe Danone/Comisia, punctul 614 de mai sus, punctul 285).
- 721 Nu este cu toate acestea necesară aplicarea unei asemenea reguli și în situația declarației unei întreprinderi terțe, care nu este nici petenta, nici întreprinderea vizată de investigație și care face vorbire de un comportament care constituie o încălcare a articolului 82 CE de către o altă întreprindere, atunci când întreprinderea în poziție dominantă vizată de investigație contrazice conținutul acestei declarații.
- 722 În această privință, trebuie subliniat că faptul de a stabili o regulă generală constituie o excepție de la principiul liberei administrări a probelor. În cazul unei întreprinderi care declară că a participat la o înțelegere contrară articolului 81 CE, o asemenea regulă este justificată, deoarece o întreprindere vizată de o investigație sau care se manifestă pe lângă Comisie în scopul de a beneficia de imunitate sau de o reducere de amendă poate avea tendința de a-și atenua propria responsabilitate pentru o încălcare și de a evidenția responsabilitatea altor întreprinderi.
- 723 Situația este diferită în ceea ce privește declarațiile unei întreprinderi terțe ca HP, care este, în esență, un martor. Desigur, o asemenea întreprindere poate, în anumite cazuri, să aibă interes în a nu divulga încălcarea, din teama de măsurile de ripostă pe care întreprinderea în poziție dominantă le-ar putea adopta în privința sa (a se vedea punctul 683 de mai sus). Dar este foarte improbabil ca o întreprindere precum HP, pentru care întreprinderea în poziție dominantă este un partener comercial obligatoriu, să acuze această întreprindere pe nedrept de un comportament care constituie o încălcare a articolului 82 CE, atunci când nu există împrejurări excepționale din cauza cărora această întreprindere terță ar putea avea un interes să o facă.
- 724 Nu este deci necesară stabilirea unei reguli generale potrivit căreia declarația unei întreprinderi terțe, care indică faptul că o întreprindere în poziție dominantă a adoptat un anumit comportament, nu poate fi niciodată suficientă în sine pentru a demonstra existența faptelor care constituie o încălcare a articolului 82 CE.

725 În cazuri precum cel din speță, în care nu rezultă că întreprinderea terță are un oarecare interes în a învinui pe nedrept întreprinderea în poziție dominantă, declarația întreprinderii terțe poate fi, în principiu, suficientă în sine pentru a demonstra existența unei încălcări.

726 În orice caz, răspunsul HP în temeiul articolului 18 se coroborează cu mai multe alte elemente de probă, astfel cum se va explica mai jos.

[omissis]

3. NEC

[omissis]

4. Lenovo

[omissis]

5. Acer

[omissis]

6. MSH

[omissis]

E – Cu privire la proba unei strategii de ansamblu vizând să împiedice accesul AMD la canalele de vânzare cele mai importante

1523 Potrivit deciziei atacate, reclamanta a pus în aplicare o strategie de ansamblu pe termen lung vizând să împiedice accesul AMD la canalele de vânzare cele mai importante din punct de vedere strategic. În decizia menționată, Comisia a motivat existența acestei strategii sprijinindu-se, în esență, pe indiciile următoare:

- practicile puse în discuție în decizia atacată ar fi avut loc într-o perioadă de timp coerentă între 2002 și 2007 [a se vedea considerentele (1740) și (1745)];
- ele s-ar fi situat în contextul unei amenințări concurențiale crescânde din partea AMD [a se vedea considerentele (1741) și (149)-(164)];
- ele ar fi prezentat o caracteristică comună dat fiind faptul că aveau toate ca scop sau ca efect eliminarea AMD de pe piață [a se vedea considerentul (1745)];
- ele ar fi vizat nu doar un număr semnificativ de OEM în lume, ci și canalele de distribuție cele mai importante din punct de vedere strategic [a se vedea considerentele (1745) și (1747)];
- ele ar fi reciproc complementare [a se vedea considerentul (1747)];
- două e-mailuri din noiembrie 1998 și trimise de [confidențial] al reclamantei și, respectiv, de [confidențial] său [a se vedea considerentul (1747) cu nota de subsol nr. 2065 (nr. 2056 în versiunea publică)];

- reclamanta s-ar fi străduit să disimuleze natura anticoncurențială a practicilor sale [a se vedea considerentele (1742) și (1743)].
- 1524 Reclamanta contestă existența unei strategii de ansamblu. O asemenea concluzie ar fi eronată deoarece nu ar fi conciliabilă cu natura fragmentată a susținerilor Comisiei în privința fiecăruia dintre OEM și MSH, în ceea ce privește atât produsele vizate, cât și perioada în cauză. Poziția Comisiei ar fi incompatibilă cu observațiile profesorului P3, care ar fi contrazis existența unei strategii făcând referire la „contraindicatori” și în special la sporirea achizițiilor de la AMD din partea OEM vizați. Comisia nu ar furniza nicio probă a existenței unui plan coerent de durată. E-mailurile din 1998 nu ar oferi nicio probă a existenței unui plan coerent destinat să înlăture AMD. În sfârșit, reclamanta contestă că ar fi disimulat caracterul anticoncurențial al practicilor sale.
- 1525 Cu titlu introductiv, se impune a observa că proba existenței unei strategii de ansamblu nu necesită în mod inevitabil un element de probă direct care să demonstreze existența unui plan coerent anticoncurențial. Comisia poate mai degrabă să demonstreze existența unui asemenea plan și printr-o serie de indicii.
- 1526 În ceea ce privește, în continuare, indiciile pe care Comisia s-a sprijinit în decizia atacată, trebuie arătate următoarele.
- 1527 În primul rând, în măsura în care reclamanta invocă o pretinsă natură fragmentată a practicilor puse în discuție, este necesar să se constate că indicii pe care Comisia s-a sprijinit în decizia atacată stabilesc coerența acestor practici corespunzător cerințelor legale.
- 1528 În primul rând, Comisia s-a sprijinit în mod întemeiat pe faptul că încălcările au fost coerente în timp. Decizia atacată subliniază în această privință că practicile puse în discuție s-au concentrat între 2002 și 2005 și că, în perioada situată între septembrie 2003 și ianuarie 2004, au avut loc șase abuzuri individuale, și anume reduceri sau plăți condiționate față de Dell, de HP, de NEC și de MSH și restricții propriu-zise față de HP și de Acer. Deși este adevărat că, pentru o parte a anului 2006, decizia atacată nu constată decât o singură practică ilegală față de MSH, iar pentru restul anului 2006, precum și pentru anul 2007 doar practici ilegale față de MSH și de Lenovo, această slăbire a intensității globale a comportamentului anticoncurențial al reclamantei spre sfârșitul perioadei totale incriminate nu repune în discuție împrejurarea potrivit căreia există o continuitate temporală între practicile respective. În consecință, argumentul reclamantei potrivit căruia aceste practici prezentau un caracter fragmentat în ceea ce privește perioada în cauză trebuie înlăturat.
- 1529 În al doilea rând, Comisia s-a sprijinit, în mod întemeiat, pe caracterul comparabil și pe complementaritatea practicilor puse în discuție în decizia atacată. În schimb, argumentul reclamantei potrivit căruia natura fragmentată a încălcărilor decurge din diferențele între produsele vizate nu poate convinge.
- 1530 Pe de o parte, ansamblul practicilor puse în discuție în decizia atacată prezintă o caracteristică comună, dat fiind faptul că aveau toate capacitatea de a elimina AMD de pe piața mondială a UCP-urilor x86. Astfel, aceste practici erau legate între ele, dat fiind faptul că priveau toate aceeași piață și același concurent al reclamantei.
- 1531 Desigur, reclamanta arată că practicile sale față de MSH se disting de practicile sale față de OEM, întrucât privesc un detailist de produse electronice care nu achiziționează niciun UCP direct la Intel și care nu primește veritabile reduceri de la Intel, ci doar contribuții de marketing. În plus, ea reproșează Comisiei că nu a definit piața produsului și nici piața geografică pertinentă privind susținerile care vizează MSH.
- 1532 Totuși, trebuie să se constate că aceste argumente nu pot priva practicile reclamantei puse în discuție în decizia atacată de caracterul lor comparabil și de complementaritatea lor.

1533 În această privință, trebuie amintit că practicile reclamantei față de OEM și de MSH sunt, în principiu, comparabile, singura diferență fiind că plata de exclusivitate acordată MSH nu tinde să împiedice aprovizionarea unui client direct al reclamantei de la un concurent, ci vânzarea de produse concurente de un detailist situat mai în avalul lanțului de aprovizionare. Se impune a observa că Comisia nu era ținută să definească o piață a produsului proprie sau o piață geografică proprie în ceea ce privește MSH. Astfel, practicile reclamantei față de MSH au avut capacitatea de a restrânge concurența pe piața mondială a UCP-urilor x86. Privând OEM de un canal de distribuție pentru calculatoarele echipate cu UCP-uri AMD, aceste practici erau susceptibile să aibă repercusiuni asupra cererii OEM de UCP-uri AMD pe piața mondială a UCP-urilor x86. Astfel, ele tindeau să facă mai dificil accesul AMD pe această piață (a se vedea punctul 169 de mai sus). Această piață constituie deci cel puțin una dintre piețele vizate de comportamentul reclamantei față de MSH. Faptul că practica reclamantei față de MSH poate să fi vizat și piața pe care acționa MSH nu repune în discuție această concluzie. În consecință, nu este necesar a se pronunța asupra chestiunii delimitării corecte a pieței pe care acționa MSH.

1534 Pe de altă parte, mecanismele anticoncurențiale ale practicilor puse în discuție în decizia atacată sunt complementare. În ceea ce privește, *primo*, complementaritatea dintre, pe de o parte, reducerile și plățile de exclusivitate și, pe de altă parte, restricțiile propriu-zise, Comisia arată, în mod întemeiat, în considerentul (1642) al deciziei atacate, că anvergura restricțiilor propriu-zise este mai specifică decât cea a reducerilor și a plăților de exclusivitate. În acest sens, restricțiile propriu-zise sunt de o durată mai scurtă și sunt concentrate pe un produs sau linie de produse specifice sau pe canale de distribuție specifice, în timp ce acordurile de exclusivitate sunt de o durată mai lungă și acoperă cel puțin segmente comerciale întregi. Astfel, în cadrul strategiei de ansamblu, restricțiile propriu-zise constituie acțiuni tactice care vizează să împiedice accesul AMD la produse sau la canale de distribuție specifice bine identificate, în timp ce reducerile și plățile de exclusivitate constituie instrumente mai strategice care vizează să împiedice accesul AMD la segmente întregi ale cererii OEM.

1535 În ceea ce privește, *secundo*, complementaritatea dintre, pe de o parte, reducerile de exclusivitate acordate OEM-urilor și, pe de altă parte, plățile de exclusivitate față de MSH, Comisia a constatat, în mod întemeiat, în considerentul (1597) al deciziei atacate, că aceste practici au fost aplicate la două niveluri diferite ale lanțului de aprovizionare. Chiar dacă s-ar presupune, astfel cum susține reclamanta, că MSH nu ar fi cumpărat decât o parte redusă a calculatoarelor sale de la OEM cărora reclamanta le acorda reduceri de exclusivitate, această împrejurare nu ar pune în cauză complementaritatea dintre, pe de o parte, reducerile de exclusivitate acordate OEM și, pe de altă parte, plățile de exclusivitate acordate MSH. În acest sens, stimulând MSH să vândă exclusiv calculatoare echipate cu UCP Intel, reclamanta a pus în aplicare un instrument anticoncurențial adițional care a fost susceptibil să restrângă deopotrivă libertatea comercială a OEM cărora nu le acorda reduceri de exclusivitate, privându-le de un canal de distribuție pentru calculatoarele lor echipate cu UCP-uri AMD. Astfel, reclamanta a creat o barieră suplimentară în calea accesului pe piață al AMD care avea caracter complementar în raport cu cea instituită de reducerile de exclusivitate.

1536 În al doilea rând, reclamanta invocă, pe de o parte, faptul că încălcările nu au acoperit decât o parte de piață limitată ca contraindicator al caracterului strategic al comportamentului său. În ședință, ea a subliniat în această privință că, pentru o parte a anului 2006, decizia atacată nu constată decât o singură practică ilegală față de MSH și, pentru restul anului 2006, precum și pentru anul 2007, existența practicilor ilegale doar față de MSH și de Lenovo (a se vedea punctul 1528 de mai sus). Ea a adăugat că decizia menționată nu constată că Lenovo avea o importanță strategică comparabilă cu cea a Dell și a HP. Vânzările de laptopuri în Uniune potențial afectate de practicile sale față de Lenovo ar fi neglijabile. Acesta ar fi de asemenea cazul vânzărilor de calculatoare potențial afectate de practicile sale față de MSH dacă se aveau în vedere aceste vânzări în raport cu vânzările mondiale. Pe de altă parte, reclamanta invocă faptul că OEM vizați și-au sporit achizițiile de la AMD în perioada incriminată, iar această sporire era superioară creșterii vânzărilor AMD pe restul pieței ca un alt contraindicator al caracterului strategic al comportamentului său.

1537 Totuși, pe de o parte, în măsura în care reclamanta arată că încălcările nu au acoperit decât o parte limitată de piață, trebuie observat că o practică poate fi considerată strategică chiar dacă nu acoperă decât o parte limitată a pieței. Astfel, în cazul în speță, caracterul strategic al comportamentului reclamantei decurge din faptul că a făcut eforturi pentru a bara accesul AMD la canalele de distribuție cele mai importante, și anume Dell pentru perioada situată între decembrie 2002 și decembrie 2005 și HP pentru perioada situată între noiembrie 2002 și mai 2005 (a se vedea punctul 182 de mai sus). De altfel, în ceea ce privește anii 2006 și 2007, trebuie să se constate că coerența între încălcările individuale care constituie strategia de ansamblu nu este întreruptă de împrejurarea potrivit căreia încălcările privind Lenovo și MSH prezentau o mai mică importanță în raport cu încălcările privind Dell și HP. Această concluzie este valabilă cu atât mai mult cu cât MSH prezenta o importanță strategică specială în ceea ce privește distribuția calculatoarelor echipate cu UCP-uri x86 destinate consumatorilor în Europa (a se vedea punctele 183 și 1507-1511 de mai sus). În orice caz, trebuie amintit că media părții blocate a pieței a fost semnificativă (a se vedea punctele 187-194 de mai sus).

1538 Pe de altă parte, în măsura în care reclamanta invocă sporirea achizițiilor OEM de la AMD în perioada incriminată, trebuie să se constate că această împrejurare prin ea însăși nu poate demonstra că practicile reclamantei au fost lipsite de efect. În lipsa practicilor reclamantei, se poate considera că sporirea achizițiilor OEM de la AMD ar fi putut fi mai importantă (a se vedea punctul 186 de mai sus).

1539 În al treilea rând, contrar celor pretinse de reclamantă, cele două e-mailuri din noiembrie 1998 oferă de asemenea indicii privind modul strategic în care reclamanta și-a pus în aplicare practicile. La 27 noiembrie 1998, [confidențial] al Intel a scris următoarele: „[F]ără absolut nicio îndoială, pe termen lung, aș vrea să văd producția AMD răspândindu-se în lume ca produse fără marcă cu costul scăzut/valoare scăzută. Străduțele din Pekin sunt minunate.” De asemenea, la 20 noiembrie 1998, [confidențial] al Intel a scris: „Recunoscând în același timp că trebuie să facem față unei concurențe, cred ar fi mai bine să își vândă produsele cu o pătrundere limitată în lume mai degrabă decât cu o puternică pătrundere pe piața cea mai vizibilă și cea mai dăătoare de tendințe.” Deși este adevărat că, în sine, asemenea declarații ar putea fi considerate drept un limbaj comercial desigur agresiv, însă nu suspect, nu este mai puțin adevărat că, în lumina celorlalte elemente de probă sus-menționate, cele două e-mailuri confirmă că scopul Intel era de a limita accesul AMD pe piață. În plus, contrar celor pretinse de reclamantă, simplul fapt că cele două e-mailuri datează din 1998 și deci cu aproximativ patru ani anterior perioadei puse în discuție în decizia atacată nu le privează de orice valoare probantă.

1540 În al patrulea rând, în măsura în care reclamanta contestă că ar fi disimulat natura anticoncurențială a practicilor sale, este necesar să se observe că Comisia menționează în această privință, în considerentele (1742) și (1743) ale deciziei atacate, indiciile următoare:

- un e-mail al domnului I2, [confidențial] de la Intel, trimis [confidențial] la Lenovo la data de 18 iunie 2006, în care preciza următoarele: „[domnule L1] [confidențial], înainte de toate, îmi permit să subliniez că informațiile conținute în prezentul mesaj sunt foarte sensibile și că ar fi jenant, atât pentru mine, cât și pentru Intel, ca ele să fie divulgate. Vă scriu cu toată încrederea cerându-vă să le citiți și apoi să le ștergeți fără a le împărtăși echipei dumneavoastră. [...] orice program de aliniere la concurență pe care l-am putut avea cu Dell va fi anulat deoarece ei introduc concurența – aceasta deschide perspective de oportunități pentru Lenovo/Intel pe care doar le-am schițat în trecut [...]”;
- natura secretă a acordului de exclusivitate dintre reclamantă și MSH și modul în care reclamanta a insistat cu privire la acest aspect;
- existența unor acorduri de reduceri care conțin clauze nescrise anticoncurențiale în ceea ce privește HP;

— efortul reclamantei de a prezenta comportamentul său într-un mod nesuspect prin utilizarea unor eufemisme.

1541 În ceea ce privește, în primul rând, e-mailul din 18 iunie 2006, reclamanta explică faptul că acest e-mail reflectă doar eforturile de negociere depuse de [*confidențial*] său în scopul de a convinge Lenovo să își dezvolte activitățile pe lângă ea. În mod evident, ar fi fost jenant pentru reclamantă ca un terț, în special Dell, să afle că reclamanta exploata decizia Dell de a apela la un concurent, în cadrul negocierilor sale cu un alt OEM. Acest argument nu poate convinge. Astfel, în lumina declarației potrivit căreia orice program de aliniere la concurență ar fi anulat întrucât Dell introducea concurența, e-mailul conține un indice care atestă faptul că reducerile acordate de reclamantă Dell erau însoțite de o condiție de exclusivitate (a se vedea punctele 460, 463 și 1124 de mai sus). În plus, declarația domnului I2 potrivit căreia denunțarea de către Dell a acestei condiții „deschide perspective de oportunități pentru Lenovo/Intel [...] doar schițate în trecut” implica faptul că, în urma diminuării reducerilor acordate Dell, reclamanta urma să ofere Lenovo statutul preferențial deținut anterior de Dell [a se vedea considerentul (526) al deciziei atacate]. În consecință, cererea domnului I2 adresată [*confidențial*] din cadrul Lenovo de a șterge e-mailul constituie un indiciu că încerca să disimuleze caracterul anticoncurențial al relațiilor reclamantei cu Dell și Lenovo.

1542 În ceea ce privește, în al doilea rând, natura secretă a acordului de exclusivitate încheiat cu MSH, s-a demonstrat mai în detaliu la punctele 1490-1492 de mai sus că o clauză de absență a exclusivității a fost inserată în acordurile de exclusivitate, astfel încât acordurile de contribuție stipulau contrariul a ceea ce fusese realmente convenit.

1543 În ceea ce privește, în al treilea rând, folosirea de clauze nescrise anticoncurențiale față de HP, reclamanta se limitează să invoce că HP nu era ținută din punct de vedere contractual de obligații de exclusivitate sau de alte condiții nescrise. Or, condițiile nescrise ale acordurilor HPA nu trebuiau să fie juridic constrângătoare pentru a fi susceptibile să stimuleze HP să le respecte (a se vedea punctul 106 de mai sus). Dat fiind că decizia atacată a constatat, în mod întemeiat, că reducerile acordate în temeiul acordurilor HPA erau supuse mai multor condiții anticoncurențiale nescrise (a se vedea punctele 666-873 de mai sus), caracterul nescris al clauzelor constituie de asemenea un indice care dovedește maniera în care reclamanta a încercat să își disimuleze practicile anticoncurențiale.

1544 În ceea ce privește, în al patrulea rând, utilizarea de eufemisme de către reclamantă, trebuie arătat, într-o primă fază, că Comisia a concluzionat, în considerentul (661) al deciziei atacate, că reclamanta a folosit acronimul „VOC”, care semnifică „furnizor privilegiat” (vendor of choice), într-o serie de documente ca un eufemism pentru a descrie că MSH era legată de ea prin intermediul unei condiții de exclusivitate. Comisia precizează, în considerentul (662) al deciziei atacate, că exista de asemenea un document intitulat „Card de referință pentru crearea materialului de vânzare și de marketing” (Sales and Marketing Creation Reference Card), elaborat de serviciul juridic al reclamantei. În acest document, sub titlul „Limbaj delicat”, expresia „furnizor privilegiat” a fost sugerată pentru a înlocui cuvinte care implică un comportament potențialmente inadecvat pentru relațiile de exclusivitate după cum urmează:

„Evitați COMPLET limbajul militarist, agresiv PESTE TOT (inclusiv e-mailurile interne, memo-uri...) de ex. crearea de bariere...excluderea concurenței...Război...Bătălie...Legătură...Levier...a domina...de sus în jos...Zdrobire...măturarea concurenței...a fi un ucigaș...a grupa...a bate pasul pe loc în tehnologie Utilizați în schimb: a fi în frunte...a defini specificațiile...a spori segmentul de piață...a fi furnizorul privilegiat...a se sprijini pe...a aduce valoare.”

1545 Într-o a doua fază, considerentul (1743) al deciziei atacate menționează o serie de e-mailuri din 30 aprilie 2004. Potrivit deciziei menționate, un cadru al Intel Germania făcea referire la tentative care fuseseră făcute de Intel pentru „a împiedica cu succes o mai mare implementare a Opteron la principalii noștri clienți”. Un cadru al Intel Franța a răspuns la acest e-mail după cum urmează: „Vă rog să fiți foarte prudent atunci când utilizați expresii precum «împiedicarea unei mai mari

implementări a Opteron» care ar putea fi interpretate în mod greșit ca formulări anticoncurențiale. – Cred că vreți să spuneți «a câștiga cu IA în raport cu Opteron». – Dacă observați că alte persoane utilizează expresii similare, binevoiti să le amintiți investigațiile în curs ale UE_FTC, inspecțiile surpriză etc.” Decizia atacată precizează că această comunicare este anterioară inspecțiilor efectuate de Comisie.

1546 Reclamanta admite că nu a negat niciodată faptul că expresia „furnizorul privilegiat” ar putea exprima ideea ca un client să se aprovizioneze doar sau în mod predominant de la ea. Or, în opinia sa, nicio parte a „cardului de referință pentru crearea materialului de vânzare și de marketing” nu vine în susținerea interpretării Comisiei care implică o oarecare formă de angajament constrângător. Ar fi vorba despre un document care vizează pur și simplu sensibilizarea comercianților săi în scopul evitării oricărui limbaj susceptibil de a fi greșit interpretat de autoritățile concurenței. În ceea ce privește e-mailul din 30 aprilie 2004, reclamanta subliniază că acesta viza pur și simplu să pună în gardă cu privire la utilizarea de formulări care „ar putea fi interpretate în mod greșit ca formulări anticoncurențiale”, ceea ce ar constitui un efort legitim.

1547 Totuși, se impune să se facă o distincție între o situație în care o întreprindere este atentă ca comportamentul său legal să nu fie greșit înțeles de o autoritate a concurenței și o situație în care o întreprindere veghează ca practicile sale anticoncurențiale să nu fie detectate. Este adevărat că, pentru o întreprindere, este în principiu legitim să își pună în gardă angajații cu privire la folosirea de formulări susceptibile a fi greșit interpretate de o autoritate a concurenței. Totuși această împrejurare constituie un indiciu în sensul că o întreprindere a disimulat caracterul anticoncurențial al practicilor sale atunci când existența lor a fost dovedită prin intermediul altor elemente de probă.

1548 În sfârșit, reclamanta arată că Comisia nu a făcut susținerile specifice în materie de disimulare decât față de MSH, de HP și de Lenovo. În această privință, trebuie amintit că considerentele (1742) și (1743) ale deciziei atacate privesc proba strategiei de ansamblu și că elementele de probă expuse la punctul 1539 de mai sus sunt citate în calitate de indicii. Este necesar să se constate că aceste elemente de probă demonstrează corespunzător cerințelor legale că reclamanta a făcut eforturi pentru a disimula caracterul anticoncurențial al comportamentului său, cel puțin în ceea ce privește relațiile sale cu Dell, HP, Lenovo și MSH. Pentru a dovedi că reclamanta a pus în aplicare o strategie de ansamblu care are ca obiectiv excluderea AMD de pe piață, Comisia nu era ținută să demonstreze, în decizia atacată, un efort de disimulare în raport cu fiecare practică pusă în aplicare, însă putea să se limiteze la o enumerare a elementelor de probă privind aceste patru întreprinderi.

1549 Pe de altă parte, elementele de probă enunțate în decizia atacată în considerentele (1742) și (1743) în calitate de indicii sunt confirmate de constatarea generală făcută în considerentul (167) al deciziei menționate potrivit căreia toate practicile Intel prezentau o caracteristică comună în sensul că numeroase acorduri între Intel și clienții săi, uneori până la concurența a sute de milioane și chiar de miliarde de USD, erau încheiate pe baza unor acorduri amiabile sau conțineau importante clauze nescrise. Reproșul privind recurgerea la clauze anticoncurențiale nescrise nu este deci doar îndreptat împotriva comportamentului reclamantei față de Dell, de HP, de Lenovo și de MSH, ci se extinde la comportamentul reclamantei față de toți OEM și față de MSH.

1550 Desigur, reclamanta susține că, în cadrul pieței UCP-urilor, care este caracterizată prin introducerea rapidă de noi produse și de scăderi ale prețurilor semnificative pentru produsele existente, acordurile informale sunt o consecință a ritmului sectorului și a cererilor OEM înșilor. Totuși, trebuie să se constate că, deși rămâne permis întreprinderilor să încheie în mod informal acorduri care sunt conforme normelor de concurență, recurgerea la condiții anticoncurențiale informale poate constitui un indice al efortului disimulării lor. În speță, un asemenea indiciu nu decurge doar din caracterul informal al acordurilor încheiate între reclamantă și OEM sau MSH în sine, ci, cel puțin în ceea ce privește HP și Lenovo, din folosirea de clauze nescrise anticoncurențiale în afara contractelor scrise și chiar, în ceea ce privește MSH, utilizarea de clauze scrise care indicau contrariul a ceea ce era realmente convenit.

1551 Pe baza considerațiilor enunțate la punctele 1540-1550 de mai sus, se poate concluziona că Comisia a demonstrat corespunzător cerințelor legale că reclamanta a încercat să disimuleze natura anticoncurențială a practicilor sale. În consecință, nu este necesar a se pronunța și cu privire la admisibilitatea sau la temeinicia celorlalte argumente ale Comisiei referitoare la aspectul dacă există alte elemente care consolidează elementele de probă sus-menționate sau care demonstrează într-un mod mai concret că reclamanta a dezvăluit de asemenea practicile sale anticoncurențiale privind Acer și NEC.

1552 Pe baza ansamblului considerațiilor care precedă, se impune deci a constata că Comisia a dovedit corespunzător cerințelor legale că reclamanta a pus în aplicare o strategie de ansamblu pe termen lung care viza să împiedice accesul AMD la canalele de vânzare cele mai importante din punct de vedere strategic.

III – *Cu privire la concluziile vizând anularea sau reducerea amenzii*

1553 Potrivit articolului 2 din dispozitivul deciziei atacate, o amendă de 1,06 miliarde de euro a fost aplicată reclamantei.

1554 În aplicarea alineatului (19) al Orientărilor din 2006, Comisia a stabilit că quantumul de bază al amenzii ar fi legat de o proporție din valoarea vânzărilor, determinată în funcție de gradul de gravitate al încălcării, multiplicată cu numărul de ani în cursul cărora a avut loc încălcarea [a se vedea considerentul (1778) al deciziei atacate].

1555 Comisia a stabilit la 3 876 827 021 de euro valoarea vânzărilor de luat în considerare, ceea ce reprezintă valoarea vânzărilor de UCP-uri x86 facturate de Intel întreprinderilor stabilite pe piața SEE în cel din urmă an în care a avut loc încălcarea [a se vedea considerentele (1773)-(1777) ale deciziei atacate].

1556 În ceea ce privește gravitatea încălcării, Comisia a luat în special în considerare natura încălcării, cota de piață a părților vizate și sfera geografică a încălcării. Comisia a luat de asemenea în considerare faptul că Intel a comis o încălcare unică, că intensitatea acestei încălcări unice a fluctuat cu trecerea anilor și că cea mai mare parte a abuzurilor individuale în cauză s-au concentrat în perioada cuprinsă între 2002 și 2005, că abuzurile au variat în ceea ce privește probabilul lor efect anticoncurențial respectiv și că Intel a luat măsuri în scopul disimulării practicilor stabilite în decizia atacată. În consecință, Comisia a stabilit această proporție la 5 % [a se vedea considerentele (1779)-(1786) ale deciziei menționate].

1557 În ceea ce privește durata încălcării, Comisia a constatat că abuzul a început în octombrie 2002 și a continuat cel puțin până în decembrie 2007. Ar fi durat deci cinci ani și trei luni, ceea ce ar antrena, în conformitate cu alineatul (24) al Orientărilor din 2006, un factor de multiplicare de 5,5 în scopul luării în considerare a acestei durate [a se vedea considerentele (1787) și (1788) ale deciziei atacate].

1558 Având în vedere ceea ce precedă, Comisia a apreciat că quantumul de bază al amenzii ce urma a fi aplicată Intel trebuia să se ridice la 1 060 000 000 de euro [a se vedea considerentul (1789) al deciziei atacate]. Ea nu a reținut circumstanțe atenuante sau agravante [a se vedea considerentele (1790)-(1801) ale deciziei menționate].

1559 Reclamanta, susținută de ACT, arată că, în lumina competenței de fond a Tribunalului, conform articolului 261 TFUE și articolului 31 din Regulamentul nr. 1/2003, amenda trebuie anulată sau redusă substanțial pentru motivele următoare. În primul rând, Comisia nu ar fi aplicat corect Orientările sale din 2006 și ar fi ținut seama de considerații lipsite de orice relevanță. În al doilea rând, reclamanta nu ar fi încălcat articolul 82 CE cu intenție sau din neglijență. În al treilea rând, nivelul amenzii ar fi vădit disproporționat.

A – Cu privire la aplicarea pretins incorectă a Orientărilor din 2006 și la pretinsa luare în considerare a unor considerații lipsite de orice relevanță

- 1560 Reclamanta arată că calculul cuantumului de bază este viciat de o serie de erori. În primul rând, Comisia nu ar fi apreciat corect produsele sau serviciile la care se reporta încălcarea între ianuarie și septembrie 2006. Comisia ar fi umflat, în plus, cuantumul amenzii utilizând cuantumul vânzărilor Intel în toate statele membre ale SEE în decembrie 2007, în timp ce 12 state membre au aderat la SEE în perioada în care a avut loc încălcarea. În al doilea rând, Comisia ar fi reținut, în mod greșit, disimularea ca factor în scopul determinării gravității încălcării. În al treilea rând, Comisia ar fi utilizat în mod eronat concluzia sa referitoare la existența unei încălcări unice ca factor agravant pentru întreaga perioadă vizată. În al patrulea rând, decizia atacată ar fi greșită în măsura în care Comisia ar fi aplicat un factor multiplicator de 5,5 pentru durata la fiecare încălcare. În al cincilea rând, Comisia ar fi aplicat orientările sale în mod retroactiv.
- 1561 Cu titlu introductiv, trebuie să se constate că, în considerentele (1747) și (1748) ale deciziei atacate, Comisia a dedus în mod întemeiat existența unei încălcări unice și continue a articolului 82 CE, care a durat între octombrie 2002 și decembrie 2007 și care a avut ca obiectiv excluderea concurenților de pe piață, din proba existenței unei strategii de ansamblu vizând să împiedice accesul AMD la canalele de vânzare cele mai importante din punct de vedere strategic (a se vedea punctele 1523-1552 de mai sus).
- 1562 Astfel, reiese din jurisprudență că noțiunea de încălcare unică și continuă se referă la o serie de acțiuni care se înscriu într-un plan de ansamblu, ca urmare a obiectului identic al acestora privind denaturarea concurenței în cadrul pieței comune. În vederea calificării diferitelor comportamente drept încălcare unică și continuă, trebuie verificat dacă acestea prezintă o legătură de complementaritate, în sensul că fiecare dintre acestea este destinat să facă față uneia sau mai multor consecințe ale concurenței normale și contribuie, prin intermediul unei interacțiuni, la realizarea obiectivelor urmărite în cadrul acestui plan de ansamblu. În această privință, trebuie să se țină cont de orice împrejurare care poate să stabilească sau să repună în discuție legătura menționată, precum perioada de aplicare, conținutul (inclusiv metodele utilizate) și, în mod corelativ, obiectivul diverselor comportamente în cauză (Hotărârea AstraZeneca, punctul 64 de mai sus, punctul 892).
- 1563 Este necesar să se observe că constatările din decizia atacată referitoare la existența unei strategii de ansamblu răspund acestor exigențe. În consecință, Comisia putea deduce din aceste constatări că reclamanta a comis o încălcare unică și continuă. În această privință, trebuie amintită în special coerența în timp a încălcărilor puse în discuție în decizia atacată, precum și comparabilitatea și complementaritatea lor. Practicile individuale reproșate reclamantei urmăreau un obiectiv identic întrucât vizau toate eliminarea AMD de pe piața mondială a UCP-urilor x86. În această privință, ele erau complementare în măsura în care au fost aplicate la două niveluri diferite ale lanțului de aprovizionare și în care restricțiile propriu-zise constituiau acțiuni tactice care vizau să împiedice accesul AMD la produse sau la canale de distribuție specifice bine identificate, în timp ce reducerile și plățile de exclusivitate constituiau instrumente mai strategice care vizau să împiedice accesul AMD la segmente întregi ale cererii OEM. În plus, este necesar să se amintească, în special, că coerența între practicile individuale nu este întreruptă de împrejurarea potrivit căreia încălcările privind Lenovo și MSH prezentau o mai mică importanță în raport cu încălcările privind Dell și HP (a se vedea punctele 1525-1537 de mai sus).
- 1564 Potrivit jurisprudenței, Comisia era deci îndrituită să impună o amendă unică. În această privință, ea nu trebuia să individualizeze în motivarea deciziei atacate modul în care a luat în considerare fiecare dintre elementele abuzive reproșate în scopul stabilirii amenzii (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 6 octombrie 1994, Tetra Pak/Comisia, T-83/91, Rec., p. II-755, punctul 236, și Hotărârea Michelin II, punctul 75 de mai sus, punctul 265).

1565 În lumina considerațiilor care precedă se impune a verifica argumentele reclamantei referitoare la pretinsa aplicare greșită a Orientărilor din 2006.

1. Cu privire la argumentul întemeiat pe o apreciere greșită a produselor la care se raportează încălcarea între ianuarie și septembrie 2006, precum și pe împrejurarea că Comisia ar fi ignorat că 12 state membre nu au făcut parte din SEE decât o parte din perioada în care a avut loc încălcarea

1566 Pe de o parte, reclamanta susține că amenda este ilegală, întrucât cifra de 5 % pe an ar fi fost aplicată unui quantum al cifrei de afaceri prea ridicat între ianuarie și septembrie 2006. Comisia nu ar fi definit piața produsului, nici piața geografică pertinentă privind susținerile referitoare la MSH. Dat fiind că abuzul pretins față de MSH ar fi singura încălcare susceptibilă să fie legată de teritoriul SEE în perioada ianuarie 2006-septembrie 2006 cel puțin, Comisia ar fi săvârșit o eroare aplicând cifra de afaceri referitoare la ansamblul pieței UCP-urilor x86 în interiorul SEE în cadrul unei acuzații fără legătură cu această piață. Comisia ar fi săvârșit o eroare vădită de apreciere neluând în considerare sfera geografică limitată a pretensei încălcări în cursul acestei perioade la calcul quantumului amenzii. MSH nu ar fi fost activă în multe state membre în cadrul SEE, iar întinderea piețelor cu amănuntul ar fi în general limitată la planul național.

1567 Pe de altă parte, reclamanta reproșează Comisiei că ar fi umflat quantumul amenzii concluzionând, în considerentul (1784) al deciziei atacate, că „totalitatea SEE era acoperită de comportamentul ilegal” și utilizând quantumul vânzărilor Intel în toate statele membre ale SEE în decembrie 2007, cu alte cuvinte când perioada în care a avut loc încălcarea a luat sfârșit. Cu toate acestea, 12 state membre ar fi aderat la SEE în perioada în care a avut loc încălcarea și nu ar fi fost anterior supuse autorității Comisiei. Deși prin decizie s-a aplicat o amendă separată pentru fiecare încălcare, ea ar fi trebuit să excludă valoarea vânzărilor Intel în aceste state sau să aplice un multiplicator inferior.

1568 Aceste argumente nu sunt convingătoare.

1569 Pe de o parte, în conformitate cu alineatul (13) al Orientărilor din 2006, pentru a determina quantumul de bază al amenzii care urmează să fie aplicată, Comisia utilizează valoarea vânzărilor de bunuri sau servicii, realizate de întreprindere, care au legătură directă sau indirectă cu încălcarea, în sectorul geografic relevant din teritoriul SEE. Această formulare are în vedere vânzările realizate pe piața relevantă (Hotărârea Tribunalului din 16 iunie 2011, Putters Internațional/Comisia, T-211/08, Rec., p. II-3729, punctul 59). Potrivit aceluiași alineat, Comisia utilizează în mod normal vânzările realizate de întreprindere în cursul ultimului an complet de participare a sa la încălcare.

1570 Pe de altă parte, rezultă din alineatul (22) al Orientărilor din 2006 că sfera geografică a încălcării este unul dintre elementele susceptibile a fi luate în considerare în scopul determinării gravității încălcării și deci pentru a decide dacă proporția din valoarea vânzărilor care trebuie luată în calcul trebuie să se situeze la limita inferioară sau la cea superioară a nivelului de 30 % prevăzut la alineatul (21) al Orientărilor din 2006.

1571 Deși este deci adevărat că atât alineatul (13), cât și alineatul (21) al Orientărilor din 2006 fac referire la sfera geografică a unei încălcări, se impune totuși a constata că, în cazul în speță, Comisia nu a încălcat nici alineatul (13) al Orientărilor din 2006, nici alineatul (21) al orientările menționate prin omisiunea de a lua în considerare atât sfera geografică a pieței pe care acționa MSH, cât și faptul că 12 state membre nu au făcut parte din SEE decât pentru o parte a perioadei în care a avut loc încălcarea, astfel cum se va explica în continuare.

a) Cu privire la existența unei încălcări a alineatului (13) al Orientărilor din 2006

- 1572 Rezultă din considerentele (792)-(836) ale deciziei atacate că Comisia a concluzionat că piața relevantă era piața mondială a UCP-urilor x86. Potrivit considerentului (1773) al deciziei menționate, cuantumul de 3 876 827 021 de euro, pe care Comisia s-a întemeiat ca valoare a vânzărilor care trebuie luată în calcul, reprezintă valoarea vânzărilor de UCP-uri x86 facturate de Intel unor întreprinderi stabilite în SEE în perioada celui din urmă an al încălcării. Această valoare nu ține cont nici de sfera geografică pretins mai restrânsă a pieței pe care acționa MSH, nici de faptul că 12 state membre nu au făcut parte din SEE decât pentru o parte din perioada în care a avut loc încălcarea.
- 1573 Totuși, trebuie să se constate că, prin omisiunea de a lua în considerare atât sfera geografică a pieței pe care acționa MSH, cât și extinderea Uniunii în perioada în care a avut loc încălcarea, Comisia nu a aplicat în mod incorect alineatul (13) al Orientărilor din 2006.
- 1574 În această privință, trebuie amintit că, în cazul în speță, Comisia era îndrituită să impună o amendă unică și nu era ținută să individualizeze modul în care a luat în considerare fiecare dintre elementele abuzive reproșate în scopul stabilirii amenzii (a se vedea punctul 1564 de mai sus).
- 1575 Pe de o parte, trebuie constatat că, în conformitate cu alineatul (13) al Orientărilor din 2006, anul în mod normal relevant pentru a determina valoarea vânzărilor este ultimul an complet de participare la încălcare, și anume, în speță, anul 2007. Reclamanta nu afirmă că Comisia ar fi trebuit să înlăture această regulă și să aleagă un alt an ca an de referință. Or, pentru integralitatea anului 2007, Comisia a dovedit existența unui abuz nu doar în ceea ce privește MSH, ci și în ceea ce privește Lenovo. În ceea ce privește comportamentul reclamantei față de această din urmă întreprindere în anul 2007, reclamanta nu contestă că piața relevantă era piața mondială a UCP-urilor x86. Dat fiind faptul că cel puțin una dintre practicile abuzive comise de reclamantă în anul 2007 privea deci piața mondială a UCP-urilor x86, Comisia nu a aplicat orientările sale în mod incorect în măsura în care a stabilit valoarea vânzărilor făcând referire doar la piața UCP-urilor x86, iar nu la piața pretins mai limitată de distribuție a calculatoarelor consumatorilor pe care acționa MSH.
- 1576 În orice caz, trebuie amintit că Comisia nu era ținută să definească o piață a produsului proprie sau o piață geografică proprie în ceea ce privește MSH și că practicile reclamantei față de MSH aveau capacitatea de a restrânge concurența pe piața mondială a UCP-urilor x86 (a se vedea punctul 1533 de mai sus). Dat fiind că Comisia nu era ținută să definească o piață geografică proprie în ceea ce privește MSH, Comisia nu era ținută nici să ia în considerare sfera geografică limitată a unei asemenea piețe ipotetice cu ocazia stabilirii valorii vânzărilor, în conformitate cu alineatul (13) al Orientărilor din 2006.
- 1577 Pe de altă parte, trebuie să se constate că cele 12 state membre care au aderat la SEE în perioada în care a avut loc încălcarea au făcut parte din SEE pe tot parcursul anului 2007. Dat fiind că, în conformitate cu alineatul (13) al Orientărilor din 2006, anul relevant pentru determinarea valorii vânzărilor este, în cazul în speță, anul 2007, Comisia nu era ținută să ia în considerare, cu ocazia stabilirii cuantumului valorii vânzărilor, faptul că aceste state membre nu au făcut parte din SEE decât pentru o parte din perioada în care a avut loc încălcarea.

b) Cu privire la existența unei încălcări a alineatului (21) al Orientărilor din 2006

- 1578 Este necesar să se arate că, în ceea ce privește gravitatea încălcării, Comisia a constatat, în considerentul (1784) al deciziei atacate, că strategia reclamantei care viza excluderea AMD avea o întindere mondială. În contextul aprecierii gravității încălcării, această împrejurare ar implica faptul că integralitatea SEE a fost acoperită de încălcare.

- 1579 Trebuie să se constate că, omițând astfel să ia în considerare sfera geografică a pieței pe care acționa MSH, Comisia nu a aplicat în mod incorect alineatul (21) al Orientărilor sale din 2006.
- 1580 Astfel, trebuie constatat că simplul fapt că, pentru o parte a anului 2006, decizia atacată nu constată decât o singură practică ilegală față de MSH nu poate repune în discuție concluzia potrivit căreia strategia reclamantei care viza excluderea AMD avea o întindere geografică mondială. Astfel, trebuie amintit că Comisia nu era ținută să definească o piață a produsului proprie sau o piață geografică proprie în ceea ce privește MSH și că practicile reclamantei față de MSH aveau capacitatea de a restrânge concurența pe piața mondială a UCP-urilor x86 (a se vedea punctul 1533 de mai sus). Pe de altă parte, întrucât practicile reclamantei față de MSH se înscriau într-o strategie de ansamblu coerentă, ele nu pot fi privite în mod izolat. Sfera geografică a acestei strategii era mondială. În consecință, în decizia atacată, Comisia a concluzionat, în mod întemeiat, că integralitatea SEE a fost acoperită de încălcare.
- 1581 De altfel, trebuie să se constate că Comisia nici nu era ținută să ia în considerare faptul că 12 state membre nu au făcut parte din SEE decât pentru o parte din perioada în care a avut loc încălcarea atunci când, în contextul aprecierii gravității, ea a considerat că întinderea mondială a strategiei care viza excluderea AMD implica faptul că integralitatea SEE fusese acoperită de încălcare.
- 1582 Astfel, este necesar să se sublinieze că Comisia a constatat doar că integralitatea SEE fusese acoperită de încălcare. Astfel, ea a făcut referire în mod dinamic la statele care au făcut parte din SEE la un moment dat în perioada în care a avut loc încălcarea. Comisia nu era ținută să divizeze sfera geografică luată în considerare cu ocazia evaluării gravității unei încălcări unice în funcție de diferitele state care au aderat la SEE la un moment dat în perioada în care a avut loc încălcarea. Astfel, Comisia nu era ținută să individualizeze modul în care a luat în considerare fiecare dintre elementele abuzive reproșate în scopul stabilirii amenzii (a se vedea punctul 1564 de mai sus).

2. Cu privire la luarea în considerare a disimulării încălcărilor

- 1583 Este necesar să se arate că, în scopul de a se aprecia gravitatea încălcării, Comisia a ținut cont, în considerentul (1785) al deciziei atacate, de faptul că reclamanta a întreprins măsuri în scopul de a disimula practicile puse în discuție în decizia menționată.
- 1584 Reclamanta pretinde că Comisia a luat în considerare în mod greșit pretinsa disimulare a încălcării, dat fiind faptul că nu ar fi reușit să o dovedească. În plus, susținerile Comisiei privind această disimulare nu ar privi decât MSH, HP și Lenovo și nu ar trebui, în consecință, să fie aplicate în mod global pentru toate încălcările.
- 1585 Aceste argumente nu pot fi primite.
- 1586 Cu titlu introductiv, trebuie să se constate că caracterul secret al unei încălcări a normelor de concurență ale Uniunii este o circumstanță susceptibilă să îi accentueze gravitatea (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 14 decembrie 2006, Raiffeisen Zentralbank Österreich și alții/Comisia, T-259/02-T-264/02 și T-271/02, Rec., p. II-5169, punctul 252, și Hotărârea Imperial Chemical Industries/Comisia, punctul 139 de mai sus, punctul 446). În speță, Comisia a ținut cont de tentativele Intel de a disimula comportamentul său, printre numeroase alte elemente, în scopul aprecierii gravității încălcării.
- 1587 Trebuie amintit că elementele de probă reținute în decizia atacată demonstrează corespunzător cerințelor legale că reclamanta a făcut eforturi pentru a disimula caracterul anticoncurențial al comportamentului său, cel puțin în ceea ce privește relațiile sale cu Dell, HP, Lenovo și MSH (a se vedea punctele 1540-1551 de mai sus). Contrar celor pretinse de reclamantă, era suficient ca Comisia să facă susțineri specifice în materie de disimulare doar față de aceste patru întreprinderi în scopul de

a lua în considerare disimularea ca unul dintre elementele care determină gravitatea încălcării unice. Astfel, Comisia nu era ținută să individualizeze modul în care a luat în considerare fiecare dintre elementele abuzive reproșate în scopul stabilirii amenzii (a se vedea punctul 1564 de mai sus).

3. Cu privire la caracterul agravant al constatării unei încălcări unice

1588 Este necesar să se arate că, în considerentul (1747) al deciziei atacate, în cadrul constatărilor privind existența unei strategii de ansamblu, Comisia a concluzionat că, privite împreună, practicile individuale ale reclamantei erau de natură sau susceptibile să prezinte un impact încă mai important pe piață. În considerentul (1785) al deciziei menționate, în cadrul constatărilor referitoare la gravitatea încălcării, Comisia a relevat că luase în considerare faptul că Intel săvârșise o încălcare unică, că intensitatea acestei încălcări unice fluctuase cu trecerea anilor, că cea mai mare parte a abuzurilor individuale în cauză se concentrau în perioada cuprinsă între 2002 și 2005 și că abuzurile au variat în ceea ce privește probabilul lor efect anticoncurențial respectiv.

1589 Reclamanta pretinde că „probabil” Comisia a utilizat constatarea unei încălcări unice ca factor agravant cu ocazia determinării gravității. Aplicarea unei încălcări unice ca factor care sporește gravitatea încălcării ar fi eronată, deoarece, pentru anumite perioade, nu s-ar putea dovedi că un „asemenea factor” a fost susceptibil să sporească gravitatea comportamentului pretins. Pentru o parte a anului 2006, deși singurele practici în raport cu SEE ar fi vizat MSH, nu ar exista niciun fundament susceptibil să atribuie o gravitate mai importantă comportamentului său din cauza unei încălcări unice.

1590 Prin urmare, aceste argumente trebuie înlăturate.

1591 Trebuie amintit că, în cazul în speță, Comisia era îndrituită să impună o amendă unică și că nu era ținută să individualizeze modul în care a luat în considerare fiecare dintre elementele abuzive reproșate în scopul stabilirii amenzii (a se vedea punctul 1564 de mai sus). În plus, argumentul reclamantei se întemeiază pe premisa eronată potrivit căreia Comisia ar fi sporit gravitatea comportamentului ilicit care trebuia luat în calcul din cauza existenței unei încălcări unice. Această situație nu se regăsește însă în speță. Comisia a considerat că intensitatea încălcării unice a fluctuat cu trecerea anilor, că cea mai mare parte a abuzurilor individuale în cauză se concentrau în perioada cuprinsă între 2002 și 2005 și că abuzurile au variat în ceea ce privește probabilul lor efect anticoncurențial respectiv. Aceste constatări țin cont, corespunzător cerințelor legale, de împrejurarea potrivit căreia, pentru o parte a anului 2006, încălcarea referitoare la MSH era singura încălcare în raport cu SEE reținută în decizia atacată.

4. Cu privire la aplicarea unui factor multiplicator de 5,5 pentru durata încălcării

1592 Este necesar să se arate că, în ceea ce privește durata încălcării, Comisia a constatat, în considerentele (1787) și (1788) ale deciziei atacate, că abuzul a început în octombrie 2002 și a continuat cel puțin până în decembrie 2007. El ar fi durat deci cinci ani și trei luni, ceea ce ar antrena, în conformitate cu alineatul (24) al Orientărilor din 2006, un factor de multiplicare de 5,5 în scopul luării în considerare a acestei durate.

1593 Potrivit reclamantei, decizia atacată este eronată în măsura în care Comisia a aplicat un factor multiplicator de 5,5 pentru durată la fiecare încălcare. Această abordare ar fi fost operată în detrimentul său, în măsura în care fiecare dintre încălcările în raport cu OEM ar fi fost de o durată semnificativ mai scurtă decât perioada totală în care a avut loc încălcarea.

1594 Acest argument nu poate convinge.

1595 Astfel, contrar celor pretinse de reclamantă, Comisia nu a aplicat un factor multiplicator de 5,5 fiecăreia dintre încălcările individuale, ci încălcării unice. Dat fiind că Comisia a concluzionat, în mod întemeiat, în sensul existenței unei încălcări unice în perioada cuprinsă între octombrie 2002 și decembrie 2007 (a se vedea punctele 1561-1563 de mai sus), această abordare nu poate fi criticată.

5. Cu privire la aplicarea retroactivă a Orientărilor din 2006

1596 Reclamanta pretinde că Comisia a încălcat principiile neretroactivității și protecției încrederii legitime aplicând Orientările din 2006 în mod retroactiv. Înlocuirea unora dintre orientări cu altele trebuia să fie distinsă de prima introducere a orientărilor. Prima introducere a orientărilor ar fi creat pentru prima dată o încredere legitimă inexistentă până atunci, care ar împiedica aplicarea noilor orientări în mod retroactiv.

1597 Acest argument nu poate fi reținut.

1598 Astfel, reiese din jurisprudență că nici principiul securității juridice, nici principiul legalității incriminării și a pedepselor consacrat de articolul 7 alineatul (1) din CEDO nu se opun ca Comisia să decidă adoptarea și aplicarea unor noi orientări privind calcularea amenzilor chiar după ce a fost săvârșită o încălcare. Interesul pentru o aplicare eficace a normelor de concurență justifică, în limitele prevăzute la articolul 23 din Regulamentul nr. 1/2003, că o întreprindere trebuie să țină cont de posibilitatea unei modificări a politicii generale de concurență a Comisiei în materie de amenzi în ceea ce privește atât metoda de calcul, cât și nivelul amenzilor (Hotărârea Tribunalului din 2 februarie 2012, Denki Kagaku Kogyo și Denka Chemicals/Comisia, T-83/08, nepublicată în Repertoriu, punctele 98-127). Această constatare este de asemenea valabilă în ceea ce privește articolul 49 alineatul (1) din Carta drepturilor fundamentale. Comisia era deci, cu atât mai puternic cuvânt, îndrituită să aplice Orientările sale din 2006 unei încălcări unice care nu a luat sfârșit decât după adoptarea lor.

B – Cu privire la pretinsa absență a încălcării articolului 82 CE cu intenție sau din neglijență

1599 Reclamanta pretinde că nu a acționat din neglijență. În vederea susținerii acestei afirmații, ea invocă, în esență, că reducerile condiționate nu sunt totdeauna ilegale și că restricțiile propriu-zise constituie o nouă categorie de abuz. Ea ar fi demonstrat că Comisia nu a dovedit existența unei strategii de excludere a AMD. Comisia ar fi săvârșit o eroare considerând că reclamanta a luat măsuri vizând disimularea comportamentului său. Ea nu ar fi putut prevedea rezultatele la care a ajuns Comisia în cadrul aplicării testului AEC. Astfel, aceste rezultate s-ar baza pe date interne provenind de la diferite OEM, informații de care Intel nu ar fi avut niciodată cunoștință și la care reclamanta nu ar fi avut acces.

1600 Aceste argumente nu pot fi primite.

1601 Potrivit unei jurisprudențe constante, condiția potrivit căreia încălcarea a fost săvârșită cu intenție sau din neglijență este îndeplinită de vreme ce întreprinderea în cauză nu poate să ignore faptul că are un comportament cu caracter anticoncurențial, indiferent dacă a avut sau nu a avut cunoștință de încălcarea normelor din tratat privind concurența (Hotărârea Tribunalului Tetra Pak/Comisia, punctul 1564 de mai sus, punctul 238, și Hotărârea din 10 aprilie 2008, Deutsche Telekom/Comisia, T-271/03, Rep., p. II-477, punctul 295). O întreprindere este conștientă de caracterul anticoncurențial al comportamentului său atunci când cunoaște elementele de fapt materiale care justifică atât constatarea privind existența unei poziții dominante pe piața vizată, cât și aprecierea Comisiei privind existența unui abuz de poziție (a se vedea în acest sens Hotărârea Michelin I, punctul 74 de mai sus, punctul 107, și Hotărârea Raiffeisen Zentralbank Österreich și alții/Comisia, punctul 1586 de mai sus, punctele 207 și 210; a se vedea de asemenea Concluziile avocatului general Mazák prezentate în cauza Curții Deutsche Telekom, punctul 98 de mai sus, Rep., p. I-9567, punctul 39).

1602 În ceea ce privește, în primul rând, argumentul potrivit căruia reducerile condiționate nu sunt totdeauna ilegale și potrivit căruia restricțiile propriu-zise constituie o nouă categorie de abuz, este suficient să se constate că o asemenea argumentație vizează doar a demonstra faptul că reclamanta nu cunoștea caracterul ilegal al comportamentului reproșat în decizia în litigiu din perspectiva articolului 82 CE. Ea trebuie, prin urmare, să fie respinsă în temeiul jurisprudenței citate la punctul anterior (a se vedea prin analogie Hotărârea Curții Deutsche Telekom, punctul 98 de mai sus, punctul 127). În orice caz, reclamanta nu putea să nu cunoască caracterul anticoncurențial al comportamentului său. Instanțele Uniunii au condamnat în mai multe rânduri punerea în aplicare de către o întreprindere în poziție dominantă a unor practici constând în acordarea stimulentei financiare care depind de condiții de exclusivitate. În această privință, este suficient să se facă trimitere la Hotărârea Hoffmann-La Roche, punctul 71 de mai sus, și la Hotărârea Curții BPB Industries și British Gypsum, punctul 89 de mai sus. În ceea ce privește restricțiile propriu-zise, s-a constatat la punctele 219 și 220 de mai sus că calificarea drept abuzive a unor asemenea practici nu poate fi considerată ca nouă și că, în orice caz, faptul că un comportament care prezintă aceleași caracteristici nu a fost încă examinat în decizii anterioare nu exonerează întreprinderea de răspundere.

1603 În al doilea rând, trebuie amintit că elementele de probă reținute în decizia atacată demonstrează corespunzător cerințelor legale că reclamanta a pus în aplicare o strategie de ansamblu pe termen lung care vizează să împiedice accesul AMD la canalele de vânzare cele mai importante din punct de vedere strategic și că a făcut eforturi pentru a disimula caracterul anticoncurențial al comportamentului său, cel puțin în ceea ce privește relațiile sale cu Dell, HP, Lenovo și MSH (a se vedea punctele 1523-1552 de mai sus). În consecință, se poate concluziona că reclamanta a comis încălcarea reținută cel puțin din neglijență.

1604 În al treilea rând, se impune să se înlăture argumentul reclamantei potrivit căruia ea nu putea prevedea rezultatele la care a ajuns Comisia în cadrul aplicării testului AEC. Trebuie amintit că, în decizia atacată, Comisia s-a sprijinit, cu titlu principal, pe criteriile desprinse de jurisprudență în Hotărârea Hoffmann-La Roche, punctul 71 de mai sus, în scopul constatării nelegalității reducerilor de exclusivitate (a se vedea punctele 69, 72 și 73 de mai sus). În schimb, ea a întemeiat decizia atacată doar cu titlu suplimentar pe testul AEC (a se vedea punctele 173 și 175 de mai sus). Trebuie amintit că aplicarea unui test AEC nu este necesară în scopul stabilirii nelegalității practicilor reclamantei și că un asemenea test nici nu poate constitui un refugiu fiabil pentru întreprinderea în poziție dominantă în scopul excluderii oricărei încălcări (a se vedea punctele 140-166 de mai sus). Chiar dacă s-ar presupune că reclamanta nu ar fi putut prevedea rezultatele la care a ajuns Comisia prin aplicarea acestui test, această împrejurare nu ar repune în discuție faptul că reclamanta nu putea ignora elementele de fapt materiale care justificau constatarea de Comisie a unui abuz de poziția sa dominantă potrivit criteriilor desprinse de jurisprudență în Hotărârea Hoffmann-La Roche, punctul 71 de mai sus.

C – Cu privire la caracterul pretins disproporționat al amenzii

1605 Reclamanta invocă, în esență, trei argumente pentru susținerea constatării sale că nivelul amenzii era disproporționat. Amenda nu ar fi fost aplicată de o autoritate independentă. Ea ar fi disproporționată în raport cu amenzile aplicate în alte decizii. Impunerea amenzii celei mai grele din toate timpurile ar fi disproporționată din cauza lipsei de efecte concrete pe piață ale încălcării.

1606 Ansamblul acestor argumente trebuie înlăturat.

1. Cu privire la argumentul întemeiat pe lipsa de independență a Comisiei

- 1607 Potrivit reclamantei, Comisia nu este o instanță independentă și imparțială astfel cum este definită de CEDO. Ea arată că, dat fiind că amenda este de natură penală, în sensul articolului 6 din CEDO, amenda a fost impusă în mod nelegal și cu încălcarea drepturilor sale ca asupra oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva să se decidă de un tribunal independent.
- 1608 Acest argument nu poate fi reținut.
- 1609 Dreptul de acces la un tribunal independent și imparțial, pe care se întemeiază reclamanta, face parte dintre garanțiile consacrate de articolul 6 alineatul (1) din CEDO. În dreptul Uniunii, protecția conferită de acest articol este asigurată de articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale. Prin urmare, se impune ca în continuare să se facă referire numai la aceste ultime dispoziții (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 8 decembrie 2011, Chalkor/Comisia, C-386/10 P, Rep., p. I-13085, punctul 51). Articolul 52 alineatul (3) din Carta drepturilor fundamentale precizează că, în măsura în care cartea conține drepturi ce corespund celor garantate prin CEDO, înțelesul și întinderea lor sunt aceleași ca și cele prevăzute de această convenție. Potrivit explicației aferente acestei dispoziții, de care instanța Uniunii trebuie să țină seama conform articolului 52 alineatul (7) din Carta drepturilor fundamentale, înțelesul și întinderea drepturilor garantate sunt stabilite nu numai prin textul CEDO, ci și în special prin jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 22 decembrie 2010, DEB, C-279/09, Rec., p. I-13849, punctul 35).
- 1610 Reiese din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului că articolul 6 alineatul (1) din CEDO nu exclude ca, într-o procedură de natură administrativă, să fie aplicată o „pedeapsă” mai întâi de către o autoritate administrativă. Aceasta presupune însă ca decizia unei autorități administrative care nu îndeplinește ea însăși condițiile prevăzute la articolul 6 paragraful 1 din CEDO să facă obiectul controlului ulterior al unui organ judiciar investit cu competență de fond. Printre caracteristicile unui organ judiciar de fond figurează puterea de a reforma sub toate aspectele, atât în fapt, cât și în drept, decizia atacată, adoptată de un organ inferior. Acesta trebuie în special să aibă competența de a analiza toate chestiunile de fapt și de drept pertinente pentru litigiul cu care a fost sesizat (a se vedea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea A. Menarini Diagnostics împotriva Italiei din 27 septembrie 2011, cererea nr. 43509/08, punctul 59).
- 1611 Se poate deduce din această jurisprudență că faptul că Comisia concentrează competențele de investigare, de acuzare și de decizie în cadrul procedurilor de încălcare a normelor de concurență prevăzute de Regulamentul nr. 1/2003 nu este, în sine, contrar articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale, cu condiția totuși ca întreprinderile care sunt supuse acestora să aibă dreptul de a contesta decizia Comisiei în fața unui organ care să corespundă cerințelor acestui articol (Concluziile avocatului general Mengozzi prezentate în cauza Curții din 29 septembrie 2011, Elf Aquitaine/Comisia, C-521/09 P, Rep., p. I-8947, I-8954, punctul 31).
- 1612 În această privință, reiese din jurisprudență că controlul legalității prevăzut la articolul 263 TFUE, completat de competența de fond cu privire la cuantumul amenzii, prevăzută la articolul 31 din Regulamentul nr. 1/2003, conform articolului 261 TFUE, răspunde cerințelor principiului protecției jurisdicționale efective care figurează la articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale. Astfel, controlul prevăzut de tratate implică faptul că instanța Uniunii exercită un control atât de drept, cât și de fapt și că are competența de a aprecia probele, de a anula decizia atacată și de a modifica cuantumul amenzilor (a se vedea în acest sens Hotărârea Chalkor/Comisia, punctul 1609 supra, punctul 67).

2. Cu privire la caracterul disproporționat amenzii în raport cu alte amenzi

- 1613 Reclamanta pretinde că amenda impusă este exagerată în raport cu alte cauze recente, inclusiv cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Tribunalului din 17 septembrie 2007, Microsoft/Comisia (T-201/04, Rep., p. II-3601).
- 1614 Reiese dintr-o jurisprudență constantă că practica decizională anterioară a Comisiei nu poate servi drept cadru juridic pentru amenzile în materie de concurență, iar deciziile referitoare la alte cauze nu prezintă decât un caracter indicativ în ceea ce privește existența eventuală a unei încălcări a principiului egalității de tratament, ținând seama de faptul că este puțin verosimil ca împrejurările proprii acestora, precum piețele, produsele, întreprinderile și perioadele avute în vedere, să fie identice (Hotărârea Curții din 21 septembrie 2006, JCB Service/Comisia, C-167/04 P, Rec., p. I-8935, punctele 201 și 205, și Hotărârea Curții din 7 iunie 2007, Britannia Alloys & Chemicals/Comisia, C-76/06 P, Rep., p. I-4405, punctul 60; Hotărârea Tribunalului din 16 iunie 2011, Caffaro/Comisia, T-192/06, Rec., p. II-3063, punctul 46).
- 1615 Cu toate acestea, respectarea principiului egalității de tratament, care se opune ca situații comparabile să fie tratate în mod diferit și ca situații diferite să fie tratate în mod identic, cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv, se impune Comisiei atunci când aplică o amendă unei întreprinderi pentru încălcarea normelor de concurență, precum oricărei instituții în întreaga sa activitate. Nu este mai puțin adevărat că deciziile anterioare ale Comisiei în materia amenzilor nu pot fi pertinente din perspectiva respectării principiului egalității de tratament decât dacă se demonstrează că datele privind împrejurările din cauzele referitoare la aceste alte decizii, cum ar fi piețele, produsele, țările, întreprinderile și perioadele vizate, sunt comparabile cu cele din cauză (Hotărârea Tribunalului din 29 iunie 2012, E.ON Ruhrgas și E.ON/Comisia, T-360/09, punctele 261 și 262 și jurisprudența citată).
- 1616 Or, în speță, reclamanta nu demonstrează că datele privind împrejurările din cauzele în care s-au pronunțat deciziile anterioare pe care le invocă sunt comparabile cu cele din speță. În consecință, în lumina jurisprudenței citate la punctul 1615 de mai sus, deciziile menționate nu sunt pertinente în ceea ce privește respectarea principiului egalității de tratament.
- 1617 Astfel, în ceea ce privește, în primul rând, cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Microsoft/Comisia, punctul 1613 de mai sus, reclamanta se limitează să sublinieze diferența dintre această cauză și cea din speță arătând că, în cauza menționată, practicile puse în discuție generaseră numeroase efecte negative cuantificabile asupra concurenților, situație care nu s-ar regăsi în speță. Reclamanta nu invocă totuși niciun argument în scopul de a demonstra că datele privind împrejurările din cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Microsoft/Comisia sunt comparabile cu cele din speță. Se impune a observa că această cauză privea în special alte piețe și alte practici abuzive decât cele în discuție în prezenta cauză.
- 1618 În al doilea rând, reclamanta invocă Decizia Comisiei din 12 noiembrie 2008 privind o procedură de aplicare a articolului 81 [CE] și a articolului 53 din Acordul privind SEE (cazul COMP/39125 – Sticlă auto), al cărei rezumat este publicat în Jurnalul oficial din 25 iulie 2009 (JO C 173, p. 13), în susținerea argumentului său potrivit căruia amenda care i-a fost impusă este de departe superioară amenzii celei mai ridicate aplicate vreodată unui recidivist într-o cauză referitoare la o înțelegere. Totuși, reclamanta nu demonstrează că datele privind împrejurările din cauza în care s-a pronunțat decizia menționată, care privea o înțelegere, iar nu un abuz de poziție dominantă, sunt comparabile cu cele din speță.
- 1619 În al treilea rând, în ceea ce privește compararea amenzii aplicate în prezenta cauză cu cele impuse în cauzele în care s-au pronunțat Hotărârile Hoffmann-La Roche, punctul 71 de mai sus, Michelin I, punctul 74 de mai sus, Michelin II, punctul 75 de mai sus, și Hotărârea Tribunalului British Airways, punctul 186 de mai sus, trebuie să se constate că reclamanta nu demonstrează nici că datele privind împrejurările cauzelor menționate sunt comparabile cu cele din prezenta cauză. În această privință, pe

de o parte, trebuie amintit că cauzele Michelin I, punctul 74 de mai sus, Michelin II, punctul 75 de mai sus, și cauza Tribunalului British Airways, punctul 186 de mai sus, nu priveau reduceri de exclusivitate, ci reduceri care se încadrează în a treia categorie (a se vedea punctul 78 de mai sus) și că prezenta cauză privește de asemenea restricții propriu-zise. Pe de altă parte, trebuie subliniat că, presupunând că tipurile de abuz puse în discuție în prezenta cauză ar fi asemănătoare și chiar identice cu cele puse în discuție în cauzele în care s-au pronunțat Hotărârile Hoffmann-La Roche, punctul 71 de mai sus, Michelin I, punctul 74 de mai sus, Michelin II, punctul 75 de mai sus, și Hotărârea Tribunalului British Airways, punctul 186 de mai sus, această împrejurare nu poate fi totuși suficientă pentru a face prezenta cauză și cele invocate de reclamantă comparabile în sensul jurisprudenței citate la punctul 1615 de mai sus, având în vedere diferențele care există între aceste cauze în ceea ce privește în special întreprinderile, piețele și produsele în cauză și ținând seama de intervalul de timp dintre aceste cauze, precum și de evoluția politicii Comisiei în materie de amenzi.

3. Cu privire la necesitatea demonstrării efectelor concrete ale încălcării

¹⁶²⁰ Trebuie amintit că, în scopul de a determina gravitatea încălcării, Comisia a ținut cont în special de natura încălcării, de cota de piață a întreprinderilor vizate și de sfera geografică a încălcării. În ceea ce privește în special natura încălcării, Comisia a constatat, în considerentul (1780) al deciziei atacate, că piața UCP-urilor x86 prezenta o mare importanță economică. Potrivit deciziei menționate, această piață a generat venituri de peste 30 de miliarde USD în anul 2007. Aceasta ar însemna că orice comportament anticoncurențial pe această piață a avut un impact considerabil.

¹⁶²¹ Reclamanta susține că nivelul amenzii este tributar pretinsului „impact considerabil” asupra pieței, dar că nicio analiză a efectelor reale ale practicilor așa-zis abuzive asupra AMD sau asupra pieței nu a fost realizată. Ea amintește că amenda sa de 1,06 miliarde de euro este amenda cea mai grea impusă vreodată împotriva unei singure întreprinderi pentru o încălcare a normelor de concurență. În consecință, ar fi fost necesar, cu ocazia stabilirii acestei amenzi, să se ia în considerare efectele reale ale încălcării și legătura de cauzalitate între aceste efecte și prejudiciul pentru consumatori sau concurenți, independent de aspectul dacă efectele reale sunt pertinente pentru constatarea existenței unui abuz. Reclamanta arată că elementele de probă demonstrează că, pe perioada vizată, piața UCP-urilor era caracterizată de o concurență intensă între AMD și Intel, cu consecința unei scăderi constante a prețurilor și o ameliorare a calității produselor, în beneficiul cel mai mare al consumatorilor. În plus, AMD și-ar fi multiplicat cotele sale de piață. În sfârșit, decizia OEM de a achiziționa produse de la reclamantă s-ar fi întemeiat, dacă nu în totalitate, cel puțin în parte, pe motive economice altele decât fidelizarea indusă de reducerile condiționate.

¹⁶²² În temeiul articolului 23 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1/2003, la stabilirea valorii amenzii, se iau în considerare atât gravitatea, cât și durata încălcării. Reiese din jurisprudență că gravitatea încălcărilor dreptului concurenței trebuie să fie stabilită în funcție de numeroase elemente, cum ar fi în special împrejurările particulare ale cauzei, contextul acesteia și efectul descurajator al amenzilor, fără a fi fost stabilită o listă imperativă sau exhaustivă de criterii care trebuie să fie luate în considerare în mod obligatoriu. Prin urmare, contrar susținerilor reclamantei, impactul real al încălcării asupra pieței nu reprezintă în principiu, potrivit criteriilor desprinse de jurisprudență, un element obligatoriu, ci doar un element pertinent printre altele pentru a aprecia gravitatea încălcării și pentru a stabili cuantumul amenzii (a se vedea în sens și prin analogie Hotărârea Curții din 3 septembrie 2009, Prym și Prym Consumer/Comisia, C-534/07 P, Rec., p. I-7415, denumită în continuare „Hotărârea Prym”, punctele 54 și 55). În plus, reiese din jurisprudență că elementele care alcătuiesc obiectul unui comportament pot avea mai multă importanță în scopul stabilirii cuantumului amenzii decât cele care privesc efectele acestui comportament (Hotărârea AstraZeneca, punctul 64 de mai sus, punctul 902).

¹⁶²³ În temeiul Liniilor directe privind metoda de stabilire a amenzilor aplicate în temeiul articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 și al articolului 65 alineatul (5) din Tratatul [CECO] (JO 1998, C 9, p. 3, Ediție specială, 08/vol. 3, p. 69, denumite în continuare „Liniile directe din 1998”), la

evaluarea gravității încălcării trebuie să se țină seama printre altele de „impactul real asupra pieței, atunci când acesta poate fi măsurat” (punctul 1.A.). În această privință, reieșea din jurisprudență că, cel puțin în ceea ce privea încălcările care puteau fi calificate drept încălcări foarte grave numai în temeiul naturii lor, impactul real al încălcării asupra pieței nu constituia decât un element facultativ susceptibil să permită Comisiei să sporească cuantumul de pornire al amenzii dincolo de cuantumul minim previzibil de 20 de milioane de euro (a se vedea în acest sens Hotărârea Prym, punctul 1622 de mai sus, punctul 75). Este adevărat că reieșea de asemenea din jurisprudență că, întrucât Comisia considera oportun, în scopul calculării amenzii, să țină seama de acest element facultativ care era impactul real al încălcării asupra pieței, ea nu se putea limita la furnizarea unei simple prezumții, ci trebuia să prezinte indicii concrete, credibile și suficiente care să permită aprecierea influenței efective pe care a putut să o aibă încălcarea în raport cu concurența pe piața menționată (Hotărârea Prym, punctul 1622 de mai sus, punctul 82).

¹⁶²⁴ Totuși, în prezenta cauză, stabilirea cuantumului amenzii nu se întemeiază pe Liniile directoare din 1998, ci pe Orientările din 2006. Trebuie arătat că, spre deosebire de Liniile directoare din 1998, Orientările din 2006 nu mai prevăd luarea în considerare a „impactului real asupra pieței, atunci când acesta poate fi măsurat” în cadrul aprecierii gravității unei încălcări date. Potrivit alineatului (22) al Orientărilor din 2006, pentru a decide dacă proporția din valoarea vânzărilor care trebuie luată în calcul într-un anumit caz ar trebui să se situeze la limita inferioară sau la cea superioară a intervalului de maximum 30 %, Comisia ține seama de un anumit număr de factori precum natura încălcării, cota de piață cumulată a tuturor părților în cauză, sfera geografică a încălcării și punerea în aplicare sau nu a încălcării.

¹⁶²⁵ Este deci adevărat că, potrivit Orientărilor din 2006, Comisia nu este obligată, ca regulă generală, să ia în considerare impactul real al încălcării asupra pieței atunci când stabilește proporția valorii vânzărilor determinate în funcție de gravitate. Totuși, este necesar să se arate că orientările nici nu interzic luarea în considerare a impactului real al încălcării asupra pieței în scopul sporirii acestei proporții. În această privință, trebuie să se constate că, dacă Comisia apreciază oportun să țină seama de impactul real al încălcării asupra pieței în scopul sporirii acestei proporții, jurisprudența citată la punctul 1623 de mai sus se aplică și în ceea ce privește Orientările din 2006, astfel încât Comisia trebuie să prezinte indicii concrete, credibile și suficiente care să permită aprecierea influenței efective pe care a putut să o aibă încălcarea în raport cu concurența pe piața menționată. În schimb, Comisia nu trebuie în mod necesar să țină cont de lipsa unui impact real ca un factor atenuant în cadrul aprecierii gravității în temeiul alineatului (22) al Orientărilor din 2006. Este suficient ca nivelul proporției valorii vânzărilor care trebuie luat în calcul stabilit de Comisie să fie justificat prin alte elemente susceptibile să aibă o influență asupra stabilirii gravității.

¹⁶²⁶ Este necesară examinarea argumentelor reclamantei în lumina considerațiilor care precedă.

¹⁶²⁷ În primul rând, este necesar să se înlăture argumentul potrivit căruia nivelul amenzii este, în speță, tributar pretinsului „impact considerabil” asupra pieței în timp ce nicio analiză a efectelor reale ale practicilor așa-zis abuzive asupra AMD sau asupra pieței nu ar fi fost realizată. Astfel, trebuie să se constate că, în cazul în speță, Comisia nu a luat în considerare impactul real al încălcării asupra pieței în scopul de a determina gravitatea sa. Contrar celor pretinse de reclamantă, nu se poate deduce din faptul că, în decizia atacată, Comisia a constatat că „orice comportament anticoncurențial pe [piața UCP-urilor x86] a avut un impact considerabil” că Comisia a luat în considerare un asemenea impact. Este necesar să se amintească în această privință că constatarea criticată de reclamantă a fost făcută de Comisie în scopul de a descrie natura încălcării. Dat fiind că „natura” unei încălcări face referire la trăsăturile sale abstracte și generale, Comisia putea, în acest cadru, să constate în mod întemeiat că, în lumina importanței veniturilor generate pe piața UCP-urilor x86, orice comportament anticoncurențial pe această piață are un impact considerabil. Astfel fiind, Comisia nu a luat în considerare efectele reale ale practicilor puse în discuție în decizia atacată asupra pieței, ci „natura” și deci capacitatea acestor practici de a avea asemenea efecte.

- 1628 Faptul că Comisia nu a luat în considerare impactul real al încălcării asupra pieței în scopul de a stabili cuantumul amenzii este de asemenea confirmat de împrejurările care urmează. Pe de o parte, în timp ce anumite pasaje din decizia atacată care nu se referă la stabilirea cuantumulului amenzii conțin concluzii referitoare la impactul real al comportamentului reclamantei asupra libertății de alegere a OEM și a MSH [a se vedea considerentele (1001) și (1678) ale acestei decizii], precum și asupra prejudiciului suferit de consumatori [a se vedea considerentele (1597)-(1616) ale deciziei menționate], Comisia a omis să facă referire la aceste concluzii atunci când a stabilit gravitatea încălcării. Pe de altă parte, în cadrul concluziei cu privire la gravitate, enunțată în considerentul (1785) al aceleiași decizii, Comisia a constatat că abuzurile difereau în privința „probabilului efect anticoncurențial” respectiv. Faptul că în cadrul concluziei privind gravitatea, Comisia a făcut referire la „probabilul efect anticoncurențial” al abuzurilor individuale demonstrează fără echivoc că nu a luat în considerare impactul real al încălcării asupra pieței, ci doar efectul său probabil.
- 1629 Prin urmare, se impune deci a constata că Comisia nu s-a sprijinit pe impactul concret al încălcării în scopul sporirii gravității sale.
- 1630 În al doilea rând, în măsura în care reclamanta susține că Comisia a omis, în mod greșit, să ia în considerare lipsa de efecte reale ale încălcării și a legăturii de cauzalitate între aceste efecte și prejudiciul pentru consumatori sau concurenți ca un factor atenuant în cadrul aprecierii gravității, argumentația sa trebuie de asemenea să fie respinsă. Trebuie să se constate că, în scopul de a stabili proporția valorii vânzărilor determinate în funcție de gravitatea încălcării la 5 %, Comisia nu era ținută să ia în considerare pretinsa lipsă de impact real al încălcării asupra pieței. Astfel, în cazul în speță, celelalte elemente pe care Comisia s-a sprijinit în decizia atacată în scopul de a determina gravitatea încălcării justifică stabilirea proporției valorii vânzărilor care trebuie luată în calcul la 5 %.
- 1631 În această privință, este necesar să se constate, cu titlu introductiv, că nivelul de 5 % reținut în decizia atacată se situează la limita inferioară a nivelului care, potrivit alineatului 21 al Orientărilor din 2006, se fixează până la maximum 30 %.
- 1632 În ceea ce privește, în continuare, în primul rând, natura încălcării, trebuie arătat că, în considerentele (1780) și (1781) ale deciziei atacate, Comisia a apreciat că, pe lângă reclamantă, care deținea 80 % din piață, singurul concurent serios existent pe piață era AMD. Ea a amintit de asemenea că reclamanta a pus în aplicare o strategie de ansamblu care avea ca obiectiv excluderea AMD de pe piață. Astfel, practicile abuzive ale reclamantei ar fi urmărit eliminarea singurului concurent serios sau, cel puțin, restrângerea accesului său pe piață. Din perspectiva barierei de acces la producția UCP-urilor x86, ar fi probabil că, dacă AMD ar fi fost eliminată sau marginalizată, nu ar fi existat un alt concurent credibil pe piață.
- 1633 În ceea ce privește, în al doilea rând, cota de piață a întreprinderilor vizate, Comisia a constatat, în considerentul (1783) al deciziei atacate, că, pe toată perioada încălcării, reclamanta deținea nu doar o poziție dominantă în toate segmentele de pe piața de UCP-uri x86, ci partea sa de piață era de asemenea mult mai ridicată decât cea a concurenților săi.
- 1634 În ceea ce privește, în al treilea rând, sfera geografică a încălcării, Comisia a constatat, în considerentul (1784) al deciziei atacate, că a demonstrat că strategia reclamantei vizând excluderea AMD avea o întindere mondială. În contextul aprecierii gravității încălcării, această împrejurare ar implica faptul că integralitatea SEE a fost acoperită de încălcare (a se vedea punctele 1578-1582 de mai sus).
- 1635 În al patrulea rând, trebuie amintit că, în cadrul concluziei asupra gravității încălcării, Comisia, în considerentul (1785) al deciziei atacate, a constatat în special că reclamanta a săvârșit o încălcare unică a cărei intensitate a fluctuat cu trecerea anilor, că abuzurile individuale au fluctuat sub aspectul probabilului lor efect anticoncurențial respectiv și că reclamanta a făcut eforturi pentru a disimula caracterul anticoncurențial al comportamentului său (a se vedea punctele 1583-1591 de mai sus).

1636 Aceste constatări, care fie nu sunt contestate de reclamantă, fie au fost dovedite de Comisie corespunzător cerințelor legale, sunt suficiente pentru a justifica stabilirea proporției valorii vânzărilor la 5 %.

1637 În al treilea rând, în ceea ce privește argumentele reclamantei vizând a susține lipsa unor efecte reale asupra pieței și a legăturii de cauzalitate, trebuie amintit, cu titlu suplimentar, că nici creșterea cotelor de piață ale AMD nici scăderea prețurilor UCP-urilor x86 în perioada vizată de decizia atacată nu implică faptul că practicile reclamantei au fost lipsite de efect. În lipsa acestor practici, se poate considera că sporirea cotelor de piață ale concurentului, precum și scăderea prețurilor UCP-urilor x86 ar fi putut fi mai importante (a se vedea punctul 186 de mai sus). De asemenea, în măsura în care reclamanta invocă alte motive economice decât fidelizarea generată de reducerile condiționate drept cauze ale deciziilor OEM de a achiziționa produsele sale, trebuie să se constate că această argumentație nu este în măsură să excludă orice influență a reducerilor și a plăților condiționate puse în discuție asupra deciziilor comerciale ale OEM (a se vedea punctul 597 de mai sus).

4. Concluzia

1638 Prin urmare, se impune să se înlăture ansamblul argumentelor reclamantei care vizează dovedirea faptului că nivelul amenzii era disproporționat.

D – Cu privire la exercitarea competenței de fond

1639 În ședință, reclamanta a evidențiat patru aspecte care justifică, în opinia sa, o reducere a cuantumului amenzii de către Tribunal în cadrul exercitării competenței sale de fond. În primul rând, subliniază complexitatea prezentei cauze și susține că era foarte dificil pentru ea să respecte legea. În speță, Comisia ar fi urmat abordarea Orientărilor privind articolul 82. Acestea nu ar interzice reducerile condiționate în sine, ci ar impune aplicarea unui test AEC. Lipsa de securitate juridică astfel generată trebuia să fie luată în considerare de Tribunal. În al doilea rând, reclamanta invocă faptul că procedura administrativă a durat nouă ani, în timp ce articolul 6 din CEDO și articolul 41 din Carta drepturilor fundamentale ar impune o examinare rapidă a cauzelor penale. O parte substanțială a acestei întârzieri ar fi datorată lucrărilor necesare pentru aplicarea testului AEC. O întârziere ar fi un factor pe care Tribunalul poate întotdeauna să îl ia în considerare. În al treilea rând, Tribunalul trebuia să țină cont de decizia Ombudsmanului din 14 iulie 2009 prin care se constată că lipsa de înregistrare a reuniunii dintre Comisie și domnul D1 constituia un caz de administrare defectuoasă. În al patrulea rând, în ceea ce privește abuzul privind Acer, Tribunalul trebuia să țină cont de faptul că durata amânării lansării laptopului s-a putut întinde doar de la două la patru săptămâni.

1640 Totuși, niciunul dintre aceste argumente nu este susceptibil să determine o modificare a cuantumului amenzii stabilit de Comisie.

1641 În primul rând, reclamanta nu poate deduce niciun avantaj dintr-o pretinsă insecuritate juridică în ceea ce privește nelegalitatea reducerilor de exclusivitate. Astfel, Comisia și Curtea au condamnat în mai multe rânduri punerea în aplicare de către o întreprindere în poziție dominantă a practicilor constând în acordarea stimulentei financiare care depind de condiții de exclusivitate (a se vedea punctul 1602 de mai sus). În ceea ce privește Orientările privind articolul 82, reiese din considerentul (916) al deciziei atacate că Comisia nu le-a aplicat în prezenta cauză. S-a arătat mai sus că nici nu era ținută să o facă. În plus, reclamanta nu a demonstrat că Comisia a făcut-o să nutrească o încredere legitimă în ceea ce privește aplicarea testului AEC (a se vedea punctele 160-165 de mai sus).

1642 În ceea ce privește, în al doilea rând, durata procedurii administrative, argumentația reclamantei nu poate cu atât mai puțin să fie primită.

- ¹⁶⁴³ În această privință, trebuie subliniat că exercitarea competenței de fond nu echivalează cu un control din oficiu și că procedura în fața instanțelor Uniunii este contradictorie. Cu excepția motivelor de ordine publică pe care instanța este ținută să le ridice din oficiu, cum ar fi lipsa de motivare a deciziei atacate, sarcina de a invoca motive împotriva acestora din urmă și de a prezenta elemente de probă în susținerea acestor motive revine reclamantului (Hotărârea Chalkor/Comisia, punctul 1609 supra, punctul 64).
- ¹⁶⁴⁴ Motivul invocat de reclamantă, care vizează doar întinderea procedurii administrative, iar nu întinderea procedurii în fața Tribunalului, trebuie declarat inadmisibil, în temeiul articolului 48 alineatul (2) din Regulamentul de procedură. Motivul menționat, care nu a fost invocat în cererea introductivă, nu poate fi considerat dezvoltarea unui motiv enunțat anterior, direct sau implicit, în cererea introductivă și nu se bazează pe elemente de drept și de fapt care au apărut în cursul procedurii. Pe de altă parte, în contextul prezentei cauze, nu este necesară examinarea din oficiu a motivului întemeiat pe termenul nerezonabil al procedurii în fața Comisiei (a se vedea prin analogie Hotărârea Tribunalului din 30 aprilie 2009, CD-Contact Data/Comisia, T-18/03, Rec., p. II-1021, punctul 130).
- ¹⁶⁴⁵ În ceea ce privește, în al treilea rând, lipsa de înregistrare a reuniunii dintre Comisie și domnul D1, s-a arătat mai sus că Comisia a corectat lacuna inițială a procedurii administrative, care decurgea din omisiunea de a redacta o notă succintă și de a o pune la dispoziția reclamantei, prin punerea la dispoziția reclamantei a versiunii neconfidențiale a notei interne (a se vedea punctul 622 de mai sus). În aceste împrejurări, nu este necesar să se modifice cuantumul amenzii. Cu titlu suplimentar, este necesar să se arate că, chiar dacă s-ar presupune că eroarea procedurală nu ar fi fost îndreptată, această neregularitate nu ar fi de natură să conducă Tribunalul la modificarea cuantumului amenzii.
- ¹⁶⁴⁶ În al patrulea rând, în ceea ce privește abuzul privind Acer, argumentul reclamantei potrivit căruia durata amânării lansării laptopului vizat a fost, în realitate, mai mică de patru luni a fost respins la punctele 1345-1357 de mai sus.
- ¹⁶⁴⁷ În plus, trebuie arătat că, în lumina competenței de fond de care Tribunalul dispune în materie de amenzi pentru încălcarea normelor de concurență, nimic din motivele, argumentele și elementele de drept și de fapt invocate de reclamantă în cadrul ansamblului motivelor examinate mai sus nu permite a concluziona că amenda care i-a fost aplicată prin decizia atacată prezintă un caracter disproporționat. Dimpotrivă, este necesar să se considere că această amendă este adecvată în raport cu împrejurările din speță. În cadrul acestei aprecieri, se impune în special să se țină seama de împrejurările enunțate la punctele 1631-1636 de mai sus, precum și de faptul că amenda echivalează cu 4,15 % din cifra de afaceri anuală a Intel, ceea ce se situează cu mult sub plafonul de 10 % stabilit la articolul 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003.

Cu privire la cheltuielile de judecată

[omissis]

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a șaptea extinsă)

declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea.

- 2) **Intel Corp. suportă, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, pe cele efectuate de Comisia Europeană, cu excepția cheltuielilor de judecată ale acesteia din urmă legate de intervenția Association for Competitive Technology, Inc., precum și a celor efectuate de Union fédérale des consommateurs – Que choisir (UFC – Que choisir).**
- 3) **Association for Competitive Technology suportă propriile cheltuieli de judecată, precum și pe cele efectuate de Comisie legate de intervenția sa.**

Dittrich
Schwarcz

Wiszniewska-Białecka

Prek
Kancheva

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 12 iunie 2014 .

Semnături